

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

KIRŞEHİR ÇİÇEKDAĞI BELEDİYESİ

2024 YILI

SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2025

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	8
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	9
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	9
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	9
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	11
7. DENETİM BULGULARI	11

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu	2
Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	3
Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu	4
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri	5
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri	5
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler	6
Tablo 8: 2023 Kapanış Bakiyesi ile 2024 Açılış Bakiyesinin Karşılaştırması	25
Tablo 9: Amortisman Ayrılmamış Maddi Varlıklar Tablosu	30
Tablo 10: Kayıtlı Değerinden Fazla Amortisman Ayrılmış Varlıklar Tablosu	31
Tablo 11: 21-f ve 22-d Maddeleri Kapsamında Yapılan Alımlarda Sınırı Aşan Tutarlar	58
Tablo 12: 2024 Yılı Bazı Gelir Kalemleri Tahakkuk ve Tahsilat Oranları	69
Tablo 13: Çevre Temizlik Vergisi Bina Grup ve Dereceleri	70
Tablo 14: Çevre Temizlik Vergisi Tarifesi	71
Tablo 15: Bina dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları	71

KISALTMALAR

AATUHK	:	Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun
EKAP	:	Elektronik Kamu Alımları Platformu
EPDK	:	Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu
KDV	:	Katma Değer Vergisi
KHK	:	Kanun Hükmünde Kararname
SGK	:	Sosyal Güvenlik Kurumu
TL	:	Türk Lirası
TUCBS	:	Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi
TÜFE	:	Tüketici Fiyat Endeksi
VUK	:	Vergi Usul Kanunu

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Belediyenin İktisadi Faaliyetlerine Yönelik Yapılan Giderlere İlişkin Katma Değer Vergisinin İndirim Konusu Yapılmayarak Doğrudan Giderleştirilmesi
2. Gelirlerden Alacaklar Hesabında İzlenen Tutarların Dönem Sonunda Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabına Aktarılması
3. Mali Tablolarda Yer Alan Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabının Gerçek Durumu Yansıtması
4. Devreden Katma Değer Vergisi Hesabının Gerçek Durumu Yansıtması
5. Kıdem Tazminatı Karşılıklarının Ayrılması
6. Maddi Duran Varlıklar İçin Enflasyon Düzeltme İşlemlerinin Eksik Yapılması
7. Ödenen Güvence Bedellerinin Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabında Takip Edilmemesi
8. Maddi Olmayan Duran Varlık Alımlarının Haklar Hesabında Takip Edilmemesi
9. Açılış Yevmiyesinde Devir Kayıtlarının Hatalı Yapılması
10. İLBANK AŞ'den Alınan Kredilere İlişkin Borçların Mali Tablolarda Eksik Görünmesi
11. Yapılan Enflasyon Düzeltmesi İşlemlerinin Mali Tablolardaki İlgili Hesaplara Doğru Aktarılmaması
12. Yükümlülüklerin Vade Ayrımı Yapılmadan Muhasebeleştirilmesi
13. Maddi Duran Varlıkların Bir Kısmı İçin Amortisman Ayrılması ve Bazı Amortisman Tabi Maddi Varlığın Kayıtlı Değerinden Fazla Amortisman Ayrılması
14. Banka Hesabının Gerçek Durumu Yansıtması
15. Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabın Mali Tablolarda Gösterilmemesi
16. İlk Madde ve Malzeme Hesabının Gerçek Durumu Yansıtması

17. Taşınmaz Kayıtlarının Gerçek Durumu Yansıtmaması

18. Yol Yapım, Bakım ve Onarım İşleri Kapsamında Yapılan Harcamaların Doğrudan Giderleştirilmesi

19. İdarenin Yapmış Olduğu Arsa Satışlarının Hatalı Muhasebeleştirilmesi

B. Diğer Bulgular

1. Belediye Şirketinden Personel İstihdam Edilmesinde Yaklaşık Maliyetin Hazırlanmaması ve Sözleşme İmzalanmaması

2. Kamulaştırılan Yerlerle İlgili Emlak Vergisinin Tapu Müdürlüğü Nezdinde Takibinin Yapılmaması

3. Park Üzerinde İmar Mevzuatına Aykırı Olarak Ticari Yapılaşmaya İzin Verilmesi ve Buranın Kiralama Yoluyla İşletmeye Açılması

4. Dönem İçerisinde Ödenek Üstü Harcama Yapılması ve Ödenek Aktarmalarının Zamanında ve Usulüne Uygun Yapılmaması

5. İlan ve Reklam Vergisinin Tarh ve Tahakkuk Sürecinde Hatalar Bulunması

6. İndirimli Emlak Vergisi Hükümlerinden Yararlanan Mükelleflerin Takibine Yönelik Kontrol Mekanizmasının Olmaması

7. İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıp-Kaçak Oranının Mevzuatta Belirlenen Seviyede Olup Olmadığına Yönelik Çalışma Yapılmaması

8. Memurlar Eliyle Yürütülmesi Gereken Hizmetlerin Bir Kısımının Şirket İşçileri Vasıtasıyla Yürütülmesi

9. İdare Tarafından Kiralanan Taşınmazların Kira İşlemlerinde Hatalı Uygulamalar Bulunması

10. Kanalizasyon ve Su Tesisleri Harcamalarına Katılma Paylarının Tarh ve Tahakkuk Ettirilmemesi

11. Hazineye Ait Taşınmazların Satışından Aktarılması Gereken Payların Takibinin Yapılmaması

12. Doğrudan Temin ve Pazarlık Usulü ile Yapılan Alımlarda Mevzuata Uygun Olmayan Hususların Bulunması
13. Kamu Kurum ve Kuruluşları Tarafından Yaptırılan İnşaatlar İçin Yüklenicilerden Yapı Kullanma İzni Harcı Alınmaması
14. Telekomünikasyon Altyapı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedellerinin Alınmaması
15. Yeni Hizmet Binası Yapım İşinin Parçalara Bölünerek Doğrudan Temin İle Yapılması
16. Mevcut Altyapı Tesislerinin Tamamının Coğrafi Bilgi Sistemlerine Aktarılmaması
17. Meclis Kararı Alınmadan Asansör Muayene Kuruluşu ile Protokol Yapılması
18. Tahakkuk Eden Bazı Gelir Kalemlerinin Tahsilat Oranının Düşük Düzeylerde Kalması
19. Çevre Temizlik Vergisinin Mevzuata Uygun Biçimde Tarh ve Tahakkuk Ettirilmemesi
20. Hafriyat ve İnşaat/Yıkıntı Atıklarının Kontrolü ile Buna Bağlı Gelir Takibinin Yapılamaması
21. Gecikme Zamlarının İdarenin Mali Tablolarında İzlenmemesi
22. Personel Şirketi Üzerinden Çalıştırılan İşçi Personel İçin Arşiv Araştırması ve Güvenlik Soruşturması Yapılmaması
23. Ulusal Bayram Gününde Çalışan İş Yerlerinden Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcı Alınmaması
24. Emlak Vergisi Uygulamalarında Hatalar Bulunması
25. Bazı Hesapların Dönem İçerisinde Eksi Bakiye Vermesi
26. Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunması İçin Tahsil Edilen Katkı Paylarının İlgili Kuruma Zamanında Gönderilmemesi
27. Kamuoyuna Açıklanması Zorunlu Bilgi, Belge, Karar ve Raporların İnternet Sitesinde Yayınlanmaması
28. Kredi Kartları ile Yapılan Tahsilatların İdarenin Kamu Sermayeli Banka Hesaplarına Mevzuatta Belirlenen Sürede Aktarılmaması

29. Belediyenin Su Gelirleri Üzerinden Hesaplanan Katma Değer Vergisinde Hatalı Uygulamalar Yapılması
30. İdare Taşınırılarının Etkin Bir Şekilde Takibine Yönelik Taşınır Mal Yönetmeliğinde Belirlenen Gerekliliklerin Yerine Getirilmemesi
31. Aile Cüzdanı Alımlarının Belediye Muhasebe Kayıtlarında Takip Edilmesi
32. Doğrudan Hizmet Alımı Kapsamında Çalıştırılan Personele İlişkin Hakedişlerin Belediye Şirketine Vergi ve Sigorta Primi Tutarı Kadar Eksik Ödenmesi
33. Amme Alacağı Kapsamındaki Kurum Gelirlerine İlişkin Takip ve Tahsilat Süreçlerinin Etkin Olarak İşletilmemesi
34. Bütçe Emanetleri Hesabında Kayıtlı Tutarların Mevzuatta Belirtilen Sıraya Göre Ödenmemesi
35. Yevmiye Defterinde Boş Yevmiye Bırakılması ve Geçmişe Yönelik Kayıt Yapılması
36. Su Abonelik Güvence Bedellerinin Türkiye İstatistik Kurumu Tarafından Açıklanan Tüketici Fiyat Endeksine Göre Güncellenmemesi
37. Kamu İdareleri Payları Hesabının Kullanılmaması
38. Dolmuş ve Ticari Taksi Plakalarının İhalesiz Olarak Kullandırılması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Çiçekdağı Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer almakta olup faaliyetlerini 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı 5393 sayılı Belediye Kanunu olup bu Kanun'da kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. 5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, itfaiye, mezarlıklar, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracığı, bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, temiz su atık su tesisleri kurup işletmek, ulaşım hizmetlerini görmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Kanun'da Belediye organları; Belediye Meclisi, Belediye Encümeni ve Belediye Başkanı olarak öngörülmüştür. Karar organı olan Belediye Meclisi, Belediye Başkanı ve 9 Meclis üyesinden oluşmaktadır.

Belediye teşkilâtı norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Kanun'a istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, beldenin nüfus sayısına göre en çok dört belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir.

Çiçekdağı Belediyesinin teşkilat yapısında, doğrudan Başkana bağlı 7 birim belirlenmiştir. Bunlar Fen İşleri Müdürlüğü, Yazı İşleri Müdürlüğü, Mali Hizmetler Müdürlüğü, İmar ve Şehircilik, Zabıta Amirliği, İtfaiye Amirliği ve Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü'dür. Başkana bağlı memurlar arasından atanan 1 başkan yardımcısı görev yapmaktadır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan belediye personeline ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	54	21
Sözleşmeli Personel	-	-
Kadrolu İşçi	27	6
Geçici İşçi	-	-
Toplam	81	27
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel		159

Belediyenin doğrudan hissedarı olduğu toplam 1 şirket bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Çiçekdağı Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Çiçekdağı Belediyesinin 2024 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

Giderin Türü	Geçen Yıldan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe İle Verilen Ödenek (TL)	Ek Ödenek	Eklene /Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devred en Ödenek (TL)
Personel Giderleri	0,00	11.200.000,00	0,00	14.210.000,00/ 2.261.954,29	23.148.045,71	23.146.350,38	1.695,33	0,00
Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	0,00	2.590.000,00	0,00	834.200,00/ 835.850,00	2.588.350,00	2.587.772,55	577,45	0,00
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	0,00	130.130.000,00	46.000.000,00	73.681.410,63/ 41.938.950,00	207.872.460,63	207.174.757,87	697.702,76	0,00
Faiz Giderleri	0,00	2.000.000,00	0,00	0,00/ 2.000.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Cari Transferler	0,00	185.000,00	0,00	0,00/ 185.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Sermaye Giderleri	0,00	34.335.000,00	0,00	2.695.000,00/ 23.448.856,34	13.581.143,66	13.578.524,71	2.618,95	0,00
Sermaye Transferleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Borç Verme	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Yedek Ödenek	0,00	20.750.000,00	0,00	0,00/ 20.750.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	0,00	201.190.000,00	46.000.000,00	91.420.610,63	247.190.000,00	246.487.405,51	702.594,49	0,00

Çiçekdağı Belediyesinin 2024 mali yılı bütçesi ile 201.190.000,00 TL ödenek öngörülmüş olup yıl içinde eklene ödenekle birlikte 2024 yılı ödenek toplamı 247.190.000,00

TL olmuştur. Yıl içinde 246.487.405,51 TL bütçe gideri yapılmış, 702.594,49 TL ödenek iptal edilmiştir.

Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Ek Bütçe	Toplam Bütçe	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Ger. Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	13.642.488,00	0,00	13.642.488,00	6.028.809,44	0,00	6.028.809,44	44,19
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	17.697.394,00	0,00	17.697.394,00	2.211.260,33	0,00	2.211.260,33	12,49
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	25.388.060,00	0,00	25.388.060,00	28.703.896,09	0,00	28.703.896,09	113,06
05- Diğer Gelirler	47.937.926,00	0,00	47.937.926,00	50.846.573,56	0,00	50.846.573,56	106,07
06- Sermaye Gelirleri	96.524.132,00	46.000.000,00	142.524.132,00	96.825.874,70	0,00	96.825.874,70	67,94
08-Alacaklardan Tahsilat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
09- Red ve İadeler	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Toplam	201.190.000,00	46.000.000,00	247.190.000,00	184.616.414,12	0,00	184.616.414,12	74,69

Buna göre 2024 yılında net bütçe geliri %74,69 seviyesinde gerçekleşmiştir. Vergi gelirleri (%44,19) ile teşebbüs ve mülkiyet gelirleri (%12,49) beklenenin çok altında, alınan bağış ve yardımlar (113,06) ile diğer gelirler (106,07) beklenenin üstünde gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe (Başlangıç) Ödeneği (TL)	Bütçe (Net) Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	11.200.000,00	23.148.045,71	23.146.350,38	99,99
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	2.590.000,00	2.588.350,00	2.857.772,56	110,41
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	130.130.000,00	207.872.460,63	207.174.757,87	99,66
04- Faiz Gideri	2.000.000,00	0,00	00,0	-
05- Cari Transferler	185.000,00	0,00	0,00	-
06- Sermaye Giderleri	34.335.000,00	13.581.143,66	13.578.524,71	99,98
07- Sermaye Transferleri	0,00	0,00	0,00	-
08- Borç Verme	0,00	0,00	0,00	-
09- Yedek Ödenekler	20.750.000,00	0,00	0,00	-
Toplam	201.190.000,00	247.190.000,00	246.487.405,51	99,72

Buna göre 2024 yılında bütçe giderleri %99,72 seviyesinde gerçekleşmiştir. Sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderleri beklenenin üstünde (%110,41) gerçekleşirken, diğer gider kalemleri beklenene yakın gerçekleşmiştir.

Belediyenin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2023 yılının 2022 yılına, 2024 yılının 2023 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2022 Yılı (TL) (A)	2023 Yılı (TL) (B)	2024 Yılı (TL) (C)	2023-2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2024-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	1.373.131,56	2.250.796,92	6.028.809,44	63,92	167,85
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	1.003.738,47	1.154.013,12	2.211.260,33	14,97	91,61
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	1.013.099,99	46.284.265,57	28.703.896,09	4.468,58	(37,98)
Diğer Gelirler	17.760.689,92	22.467.295,3	50.846.573,56	26,50	126,31
Sermaye Gelirleri	25.196.324,29	59.508.260,5	96.825.874,7	136,18	62,71
Toplam	46.346.984,23	131.664.631,41	184.616.414,12	184,08	40,22
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	0,00	0,00	0,00	-	-
Net Toplam	46.346.984,23	131.664.631,41	184.616.414,12	184,08	40,22

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2024 yılında gelirler bir önceki yıla göre 52.949.782,71 TL'lik (%40,22) artış göstermiştir. Bu çerçevede; alınan bağış ve yardım gelirlerinde 17.580.369,48 TL (%37,98) azalış olmasına rağmen; vergi gelirlerinde 3.778.012,52 TL (%167,85), diğer gelirlerde 28.379.278,26 TL (%126,31) ve sermaye gelirlerinde 37.317.614,20 TL (%62,71) tutarlarındaki artışlar toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur. Artışın büyük oranda arsa atışı ve aynı şekilde merkezi idare vergi gelirlerinden alınan paylarının eklenmesi sonucu arttığı anlaşılmaktadır.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2022 Yılı (TL) (A)	2023 Yılı (TL) (B)	2024 Yılı (TL) (C)	2023-2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2024-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	5.269.361,71	10.967.265,47	23.146.350,38	108,13	111,05
SGK Devlet Prim Giderleri	852.736,54	1.482.661,42	2.587.772,55	73,87	74,54
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	31.760.599,66	125.337.209,47	207.174.757,87	294,63	65,29
Faiz Giderleri	0,00	40,96	0,00	-	(100,00)
Cari Transferler	3.828,06	0,00	0,0	(100,00)	-
Sermaye Giderleri	10.379.325,07	11.085.579,05	13.578.524,71	6,80	22,49
Sermaye Transferleri	0,00	0,00	0,00	-	-
Toplam	48.265.851,04	148.872.756,37	246.487.405,51	208,44	65,57

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2024 yılında 2023 yılına göre 97.614.649,14 TL (65,57) artış göstermiştir. Gider kalemleri incelendiğinde; 2024 yılında personel giderlerinin 12.179.084,91 TL (%111,05), sosyal güvenlik kurumlarına devlet prim giderlerinin 1.105.111,13 TL (%74,54), mal ve hizmet alım giderleri 81.837.548,40 (%65,29) TL arttığı görülmektedir. Personel harcaması niteliğindeki giderlerin artışı memur maaş katsayılarıdaki artış ve alınan yeni personel nedeniyle olmuştur. Mal alım ve hizmet giderlerindeki artışın ise yatırım hizmetlerinden kaynaklandığı görülmüştür. Sermaye giderlerindeki 2.492.945,66 TL'lik (%22,49) artış yıllara göre orantılı gitmektedir.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2024 yılı Faaliyet Gideri 237.386.754,11 TL, Faaliyet Geliri 1.463.735.997,10 TL olup Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ise 1.226.349.242,99 TL olarak gerçekleşmiştir.

Ancak enflasyon düzeltmesinin hatalı yapılması ve mali tablolara hatalı aktarımından kaynaklı yukarıda verilen bilgiler ile mali tablolarda tutarsızlık bulunduğundan bu hususun düzeltilmesinin gerektiği değerlendirilmektedir.

Çiçekdağı Belediyesinin doğrudan hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	Çiçekdağı Belediyesi Personel Ltd. Şti.	10.000,00	10.000,00	100

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Çiçekdağı Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması

gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
 - 1) Bilanço
 - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
 - 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
 - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
 - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
 - 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
 - 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu

10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İç kontrol sistemi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun Beşinci kısmında düzenlenmiştir. İç kontrol, idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından

oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçler ile iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

Görev ve yetkileri çerçevesinde, malî yönetim ve kontrol süreçlerine ilişkin standartlar ve yöntemler Hazine ve Maliye Bakanlığınca, iç denetime ilişkin standartlar ve yöntemler ise İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenir, geliştirilir ve uyumlaştırılır. Bunlar ayrıca, sistemlerin koordinasyonunu sağlar ve kamu idarelerine rehberlik hizmeti verir.

31.12.2005 tarihli ve 26040 (3. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar’ın 5’inci maddesinde, iç kontrol standartlarının, merkezi uyumlaştırma görevi çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenip yayımlanacağı, kamu idarelerinin, malî ve malî olmayan tüm işlemlerinde bu standartlara uymakla ve gereğini yerine getirmekle yükümlü bulunduğu, ayrıca Kanun’a ve iç kontrol standartlarına aykırı olmamak koşuluyla, idarelerce görev alanları çerçevesinde her türlü yöntem, süreç ve özellikle işlemlere ilişkin standartlar belirlenebileceği belirtilmiştir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanarak 26.12.2007 tarih ve 26738 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile kamu idarelerinde iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla 18 standart ve bu standartlar için gerekli 79 genel şart belirlenmiştir.

2024 yılı denetimi kapsamında, mezkûr mevzuat çerçevesinde, kurum iç kontrol sistemi, iç kontrol bileşenleri bazında aşağıdaki şekilde değerlendirilmektedir:

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları belirlenmemiştir. İdarede “Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri” ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterli değildir. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası belirlenmemiştir. Hassas görevlere ilişkin prosedürler belirlenmemiştir.

Risk Değerlendirme Standartları

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 41’inci maddesi gereğince, nüfusu 50.000’nin altında olan belediyelerin Stratejik Plan yapma zorunluluğu olmadığından Stratejik Plan hazırlanmamıştır. İdare performans programı hazırlanmamıştır. İdare iç kontrol risklerini belirlememiştir. Risklerin değerlendirilmesine yönelik çalışma (risklerin gerçekleşme ihtimali olası etkisi belirlenerek önem düzeyine karar verme) yapılmamıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmamıştır. İdare tarafından yetki devri yapılmasını gerektiren bir husus bulunmamaktadır. İdarede yapılan görevlendirmelerde, bunları farklı kişiler arasında dağıtılarak “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur. İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri belirlenmemiştir. Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar’a uygun olarak kurulmuş ancak İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslarda yer alan ve ön mali kontrole tabi mali karar ve işlemlerin dışında ön mali kontrole tabi herhangi bir karar ve işlem belirlenmediğinden iyileştirilmesi gerekmektedir. Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcut değildir.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmamıştır. İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı hazırlanmamıştır.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi, iç kontrole ilişkin prosedürler olmaması nedeniyle değerlendirilmemektedir. Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmamıştır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Kırşehir Çiçekdağı Belediyesi 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Belediyenin İktisadi Faaliyetlerine Yönelik Yapılan Giderlere İlişkin Katma Değer Vergisinin İndirim Konusu Yapılmayarak Doğrudan Giderleştirilmesi

Katma değer vergisinin (KDV) konusunu oluşturan ve belediye için indirim hakkı doğuran faaliyetler için 191-İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabı'nın kullanılmadığı ve bu faaliyetlere yönelik KDV'nin doğrudan giderleştirildiği tespit edilmiştir

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 1/1-3-g maddesinde, genel ve katma bütçeli idarelere, il özel idarelerine, belediyeler ve köyler ile bunların teşkil ettikleri birliklere, üniversitelere, dernek ve vakıflara, her türlü mesleki kuruluşlara ait veya tabi olan veyahut bunlar tarafından kurulan veya işletilen müesseseler ile döner sermayeli kuruluşların veya bunlara ait veya tabi diğer müesseselerin ticari, sınai, zirai ve mesleki nitelikteki teslim ve hizmetlerinin KDV'ye tabi olduğu hüküm altına alınmıştır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 191 İndirilecek katma değer vergisi hesabının niteliğini düzenleyen 153'üncü maddesinde; bu hesabın, mal ve hizmetin satın alınması sırasında satıcılara ödenen veya borçlanılan ve kurum açısından indirim hakkı doğuran katma değer vergisinin izlenmesi için kullanılacağı, mahalli idarelerin, bir bedel karşılığı satmak üzere ürettikleri mal veya hizmetin üretim girdisi olarak satın aldıkları mal veya hizmetlere ilişkin olarak ödemiş oldukları Katma Değer Vergisini indirim konusu yapacakları, bunun dışında kurumun satışa konu olmayan kamu hizmeti üretiminde nihai tüketici olarak kullanmak veya tüketmek üzere satın alınmış mal veya hizmet için ödenen Katma Değer Vergisinin indirim konusu yapılmayacağı ve bu tutarların ilgili gider hesabı veya varlık hesabına yapılacak muhasebe kaydında maliyet bedeline ilave edileceği belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in "Hesabın işleyişi" başlıklı 154'üncü maddesinde; "*Kurumların katma değer vergisi tahsilatı yaptıkları faaliyetleri ile ilgili mal ve hizmet alımları nedeniyle yapılan giderin, katma değer vergisi hariç tutarı 630 Giderler Hesabı'na veya aktifleştirilecek bir unsur ise ilgili hesaba borç, indirilecek katma değer vergisi tutarı bu hesaba borç, kesintiler 360 Ödenecek Vergi ve Fonlar veya ilgili diğer hesaplara alacak, ödenecek tutar 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı'na alacak; diğer taraftan katma değer vergisi dâhil tutar 830 Bütçe Giderleri Hesabı'na borç, 835 Gider Yansıtma Hesabı'na alacak kaydedilir.*" düzenlemesine yer verilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden anlaşılabacağı üzere, belediyeler kuruluş amacına uygun teslim ve hizmetleri ile ilgili olan işlemler dolayısıyla yüklendikleri katma değer

vergisini indirim konusu yapamayacaklardır. Ancak iktisadi faaliyet çerçevesinde yürüttüğü hizmetlere ilişkin yaptığı harcamalar için yüklendikleri katma değer vergisini indirim konusu yapmaları gerekmektedir.

Yapılan incelemede, İdarenin su satışlarından katma değer vergisi tahsil ettiği ancak söz konusu bu faaliyetler ile ilgili mal ve hizmet alımları nedeniyle yapılan giderlerin büyük çoğunluğunun 630-Giderler Hesabına veya aktifleştirilecek bir unsur ise ilgili hesaba borç kaydedildiği ve 191-İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabının kullanılmadığı tespit edilmiştir.

Dolayısıyla Faaliyet Sonuçları Tablosunda 630-Giderler Hesabının olması gerekenden daha yüksek görünmesine neden olunmuştur.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve üretim girdisi olarak yapılan harcamalara ait katma değer vergisinin doğrudan giderleştirilmeyip mevzuat hükümleri gereğince 191-İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabında muhasebeleştirilmesi uygulamasına geçildiği belirtilmiştir. Ancak uygulamanın belirtildiği şekliyle mevzuatına uygun olarak yapıldığına dair herhangi bir kanıtlayıcı belge gönderilmemiştir.

Bu itibarla, üretim girdisi olarak yapılan harcamalara ait katma değer vergisinin yukarıda bahsedilen mevzuat hükümleri gereğince 191-İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabında muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 2: Gelirlerden Alacaklar Hesabında İzlenen Tutarların Dönem Sonunda Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabına Aktarılması

İdare tarafından 2024 yılı içinde 120-Gelirlerden Alacaklar Hesabında izlenen ve yılı içinde tahsil edilemeyen alacakların tamamının, dönem sonunda herhangi bir takibat işlemi başlatılmadan 121-Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabına aktarıldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 89'uncu maddesinde, Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabının, mevzuatı gereğince tahakkuk ettirilen faaliyet alacaklarından takibe alınan tutarlar ile bunlardan yapılan tahsilat, tecil ve terkinlerin izlenmesi için kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

Aynı Yönetmelik'in "Hesaba ilişkin işlemler" başlıklı 90'ıncı maddesinde ise; ilgili servislerce muhasebe servisine bildirilen takibe alınmış alacakların, düzenlenecek muhasebe

işlem fişi ile Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabına borç, ilgisine göre Gelirlerden Alacaklar Hesabı veya Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabına alacak kaydedilerek takip kayıtlarının yapılacağı, ayrıca söz konusu takibe alma işlemlerinin ilgili servislerce gün sonuna kadar muhasebeye bildirilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden anlaşılabileceği üzere, tahakkuk etmiş bir alacağın 121-Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabına aktarılabilmesi için söz konusu alacağa ilişkin ilgili servislerce takip işlemlerinin başlatılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, Belediye tarafından 2024 yılı içinde 120-Gelirlerden Alacaklar Hesabında izlenen ve yıl içinde tahsil edilemeyen alacağın tamamının, dönem sonunda herhangi bir takip işlemi başlatılmadan 121-Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabına aktarıldığı tespit edilmiştir.

Bu itibarla, takip işlemi başlatılmayan alacakların gerçeğe aykırı olarak 121-Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabına aktarılması faaliyet alacakları hakkında doğru ve güvenilir bilgi sunulmasını engellediğinden 2024 yılı Bilançosunda 120-Gelirlerden Alacaklar Hesabı ve 121-Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabı itibarıyla hataya neden olunmuştur.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve takip işlemi başlatılmayan alacakların 121-Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabına aktarılması uygulamasına son verilerek mevzuatına uygun işlem tesis edileceği belirtilmiştir.

Sonuç itibarıyla, Belediye ait mali tabloda faaliyet alacakları hesaplarının doğru ve güvenilir bilgi sağlayabilmesi için takip işlemi başlatılmayan alacakların 121-Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabına aktarılmaması gerekmektedir.

BULGU 3: Mali Tablolarda Yer Alan Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabının Gerçek Durumu Yansıtmaması

Belediyenin mali tablolarında yer alan 121-Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabının hatalı bilgi sunduğu görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 120-Gelirlerden Alacaklar Hesabının niteliğini düzenleyen 86'ncı maddesinde; gelirlerden alacaklar hesabının mevzuatı gereğince tahakkuk ettirilen faaliyet alacakları ile duran varlıklar ana hesap grubu içerisindeki gelirlerden alacaklar hesabında kayıtlı tutarlardan dönem sonunda vadesi bir yılın altına inenler ve bunlardan yapılan tahsilat ve terkinlerin izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Bu hesaba ilişkin işlemlerin düzenlendiği aynı Yönetmelik'in 87'nci maddesinin 1 /a-1 bendinde ise; "... Nitelikleri itibarıyla tahakkuku tahsiline bağlı bütçe geliri olarak yapılan tahsilatlar, bu hesapla ilişkilendirilmez." denilmektedir.

Mezkûr Yönetmelik'in 121-Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabına ilişkin "Hesaba İlişkin işlemler" başlıklı 90'ıncı maddesinde; ilgili servislerce muhasebe servisine bildirilen takibe alınmış alacakların muhasebe kayıtlarının Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabına borç, ilgisine göre Gelirlerden Alacaklar Hesabı veya Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabına alacak kaydedileceği belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen Yönetmelik hükümlerinden de anlaşılacağı üzere gelirler, gelir birimi tarafından belgelere dayanılarak tahakkuk ettirilmeli, takibe alınmalı ve tecilli hale getirilmelidir. Ayrıca bu tutarların muhasebe birimince Yönetmelik hükümlerine uygun şekilde kayıt altına alınması gerekmektedir. Dolayısıyla her iki birimin kayıtları arasında bir tutarsızlık söz konusu olmamalıdır.

Yapılan incelemede, Belediyenin mali tablolarında yer alan 121-Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabının gerçek durumu yansıtmadığı tespit edilmiştir.

Şöyle ki;

2024 yılı içerisinde tahsil edilen merkezi idare vergi gelirlerinden alınan payların 120-Gelirlerden Alacaklar Hesabına borç, 600-Gelirler Hesabına alacak kaydedilerek kayıt altına alındığı,

Yıl sonu işlemlerinde 120-Gelirlerden Alacaklar Hesabında biriken merkezi idare vergi gelirlerinden alınan paylara ilişkin 5.586.960,65 TL tutarın diğer gelir kalemlerine ilişkin tutarlar ile birlikte 121-Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabına aktarıldığı,

Açıklanan nedenle, Belediyenin 2024 mali tablolarındaki 121-Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabında 5.586.960,65 TL fazla bakiye olduğu tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve Belediyenin mali tablolarında yer alan 121-Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabının doğru bilgi sunması için gerekli işlemlerin tesis edileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak, Belediyenin mali tablolarında yer alan 121-Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabının gerçek durumu yansıtmadığı açık olup 121-Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabının gerçek durumu yansıtmaması sağlanmalıdır.

BULGU 4: Devreden Katma Değer Vergisi Hesabının Gerçek Durumu Yansıtmaması

Geçmiş dönemlerde, İdare tarafından satışa konu olmayan, kamu hizmeti üretiminde nihai tüketici olarak kullanmak veya tüketmek üzere satın alınan mal veya hizmetler için ödenen katma değer vergilerinin indirimine konu edilmek üzere 191-İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabında muhasebeleştirilmesi nedeniyle 190-Devreden Katma Değer Vergisi Hesabında gerçeğe uygun olmayan tutarların yer aldığı görülmüştür.

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun "Verginin Konusunu Teşkil Eden İşlemler" başlıklı 1'inci maddesinin birinci fıkrasının 3/g bendinde; belediyelerin ticari, sınai, zirai ve mesleki nitelikteki teslim ve hizmetlerinin KDV'ye tabi olduğu belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 191-İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabının niteliğinin düzenlendiği 153'üncü maddesinde; mahalli idarelerin bir bedel karşılığı satmak üzere ürettikleri mal veya hizmetin üretim girdisi olarak satın aldıkları mal veya hizmete ilişkin olarak ödemiş oldukları katma değer vergisini indirim konusu yapacakları, bunun dışında kurumun satışa konu olmayan, kamu hizmeti üretiminde nihai tüketici olarak kullanmak veya tüketmek üzere satın alınmış mal veya hizmet için ödenen katma değer vergisinin ise indirim konusu yapılmayacağı ve bu tutarların ilgili gider veya varlık hesabının maliyet bedeline ilave edileceği hüküm altına alınmıştır.

Mezkûr Yönetmelik'in 190-Devreden Katma Değer Hesabına ilişkin "Hesabın işleyişi" başlıklı 152'nci maddesinde ise; ay sonlarında, Devreden Katma Değer Vergisi Hesabı ile İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabının borç bakiyeleri toplamının, Hesaplanan Katma Değer Vergisi Hesabının alacak bakiyesinden fazla olduğu durumda sonraki döneme devreden katma değer vergisi tutarının bu hesaba borç kaydedileceği belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden anlaşılabacağı üzere, İdarenin sadece, satış işlemlerinden katma değer vergisi tahsilatı yaptığı mal ve hizmetin üretiminde, üretim girdisi olarak kullanılan mal ve hizmet alımları nedeniyle satıcılara ödenen veya borçlanılan giderin KDV'sinin indirim konusu yapılması, bunların dışındaki mal ve hizmet alımlarına ilişkin

KDV'nin ise indirim konusu yapılmaksızın doğrudan malın veya hizmetin maliyetine eklenmesi ve gider veya ilgili varlık hesaplarına kaydedilmesi gerekmektedir.

İdare kurumsal olarak KDV mükellefi olmadığı gibi, KDV tahsilatına konu olan mal ve hizmet satışı da sınırlıdır. Bu nedenle katma değer vergisi mükellefi olmayan İdarenin, indirim hakkı doğurmayan KDV tutarlarını 191-İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabında değil bir maliyet unsuru olarak gider veya ilgili varlık hesaplarında takip etmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, geçmiş dönemlerde yapılmış olan hatalı indirimler nedeniyle 191-İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabının kullanıldığı ve dönem sonlarında muhasebe kuralı gereği bu hesabın bakiyesinin 190-Devreden Katma Değer Vergisi Hesabına devredildiği, 31.12.2024 tarihi itibarıyla 190-Devreden Katma Değer Vergisi Hesabında geçmiş dönemlerden devrederek gelen 4.255.062,42 TL hatalı kaydın yer aldığı tespit edilmiştir. Söz konusu hatalı işlemler nedeniyle, İdarenin 2024 yılı bilançosunda KDV'den indirimi söz konusu olmayan 4.255.062,42 TL tutarında bir kaydın gelecek dönemlerde KDV'den indirilebilecek bir tutar olarak gözükmeye neden olunmuştur.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve uygulamanın mevzuatına uygun şekilde düzeltilmesi suretiyle 190-Devreden Katma Değer Vergisi Hesabının gerçek durumu yansıtmasının sağlanacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak; Belediyenin sadece, satış işlemlerinden katma değer vergisi tahsilatı yaptığı mal ve hizmetin üretiminde, üretim girdisi olarak kullanılan mal ve hizmet alımları nedeniyle satıcılara ödenen veya borçlanılan giderin KDV'sinin indirim konusu yapılarak anılan hesaplara kayıt edilmesi gerekmektedir.

BULGU 5: Kıdem Tazminatı Karşılıklarının Ayrılmaması

Belediye bünyesindeki sürekli işçiler ile belediye şirketinden personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı kapsamında istihdam edilen işçiler için kıdem tazminatı karşılığı ayrılmadığı, mali tablolarda 372/472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesaplarına yer verilmediği görülmüştür.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Temel Kavramlar" başlıklı 5'inci maddesinin (b) bendinde açıklanan dönemsellik ilkesine göre, Kamu idarelerinin faaliyetleri, belirli dönemlerde raporlanır ve her dönemin faaliyet sonuçları diğer dönemlerden bağımsız

olarak saptanır, (c) bendindeki ihtiyatlılık ilkesine göre, muhasebe uygulamasında muhtemel risklere ve olaylara karşı bu Yönetmelikte belirtilen durumlarda karşılık ayrılır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "372 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı" başlıklı 281'inci maddesinde bu hesabın belirlenecek esaslar çerçevesinde ayrılan ve faaliyet dönemi içinde ödeneceği öngörülen kıdem tazminatları karşılıklarının izlenmesi için kullanılacağı, "472 Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı" başlıklı 330'uncu maddesinde ise yine bu hesabın belirlenecek esaslar çerçevesinde ayrılan uzun vadeli kıdem tazminatları karşılıklarının izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

Kamu İhale Kanunu'na Göre İhale Edilen Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımları Kapsamında İstihdam Edilen İşçilerin Kıdem Tazminatlarının Ödenmesi Hakkında Yönetmeliğin "Ödeme Usulü" başlıklı 8'inci maddesinde ise; 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi kapsamında alt işveren tarafından çalıştırılan işçilerin kıdem tazminatlarının ilgili kamu kurum veya kuruluşunca mülga 1475 sayılı Kanun'un yürürlükte olan 14'üncü maddesi kapsamında ödeneceği ifade edilmiştir.

Yukarıdaki yer verilen mevzuat hükümlerine göre, belediyelerin kendi şirketlerinden 4734 sayılı Kanun'un 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi kapsamında yaptıkları personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımlarında çalıştırdıkları işçilerin kıdem tazminatlarını ödemeleri ve bu tazminatlar için karşılık ayırmaları gerekmektedir.

Kıdem tazminatı karşılığı ayrılmasının sebebi, personelin emeklilik veya başka bir nedenle işten ayrılması durumunda ödenecek kıdem tazminatı giderinin, dönemsellik ilkesi gereği personelin çalıştığı yıllara yayılması ve belediyenin kıdem tazminatı sebebiyle yükümlülük altına girdiği toplam tutarın bilinmesini sağlamaktır. Bu kapsamda her çalışan için, her yıl sonunda, kıdem tazminatı karşılığı ayrılmalı, bu tutarlar her çalışan için ayrı ayrı takip edilmeli ve çalışanlar emekli olduklarında kendileri için ayrılan karşılıklar da kapatılmalıdır.

Yapılan incelemede, belediyede çalışan sürekli işçiler ile belediye şirketinden personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı kapsamında istihdam edilen işçilerin kıdem tazminatları için herhangi bir karşılık ayrılmadığı, mali tablolarda 372/472-Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesaplarına yer verilmediği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve Belediyede çalışan işçiler için kıdem tazminatı karşılıklarının eksiksiz olarak hesaplanması ve düzenli olarak ayrılması için gerekli çalışmalara başlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, Kamu muhasebesinin dönemsellik ve ihtiyatlılık ilkelerine uygun olarak kurum mali tablolarının doğru ve tam bilgi sunabilmesi açısından faaliyet dönemi içinde tahakkuk eden karşılıkların 472-Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabında izlenmesi, 1 yıl içerisinde ödeneceği düşünülen kıdem tazminatı tutarlarının da 372-Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabına aktarılması ve kıdem tazminatını hak edenlere bu hesaptan ödeme yapılması gerekmektedir.

BULGU 6: Maddi Duran Varlıklar İçin Enflasyon Düzeltme İşlemlerinin Eksik Yapılması

İdarenin yıl sonu bilançosunda 25-Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabına kayıtlı tutarlara enflasyon düzeltmesi işlemlerinin yapılmadığı görülmüştür.

16.12.2023 Tarihli ve 32401 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Genel Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerinde Enflasyon Düzeltmesi Uygulaması konulu, 85 sıra No.lu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nin "Enflasyon düzeltmesi işlemleri" başlıklı 5'inci maddesinde;

Yönetmelik kapsamındaki kamu idarelerinin 31.12.2023 tarihli mali tablolarının maddede yer alan şartlara bakılmaksızın enflasyon düzeltmesine tabi tutulacağı,

Enflasyon düzeltmesine tabi tutulacak hesapların Yönetmelik eki EK-1'de yer alan parasal olmayan kalemler olduğu, enflasyon düzeltmesi sonrası yeni değerin, ilgili kalemlerin kayıtlı değerlerinin Yönetmelik eki EK-2'de yer alan formüle göre hesaplanan düzeltme katsayısı ile çarpılması suretiyle bulunacağı, bulunan yeni değer ile eski değer arasındaki farkın, enflasyon düzeltmesi olarak kayıtlara alınacağı,

Enflasyon düzeltmesi yapılan yıldan sonraki yıllarda enflasyon düzeltmesi şartlarının bulunması halinde önceki yıl enflasyon düzeltmesine tabi tutulmuş kalemlerin taşıma katsayısı kullanılarak düzeltileceği, taşıma katsayısının EK-2'de yer alan formüle göre hesaplanacağı,

Birikmiş amortisman tutarlarının, ait oldukları varlığın düzeltme katsayısı ile düzeltileceği

hükümleri yer almıştır.

Mezkûr Genel Tebliği'n "Enflasyon düzeltmesine yönelik muhasebe kayıtları" başlıklı 6'ncı maddesinde;

“(1) Parasal olmayan varlık kalemlerinin enflasyon düzeltmesi işlemine tabi tutulması sonucunda ortaya çıkan farklar, ilgili hesaba borç ve 698-Enflasyon Düzeltmesi Hesabına alacak kaydedilir.

(2) Birikmiş amortisman tutarlarında yapılan düzeltme sonucu ortaya çıkan farklar, 257-Birikmiş Amortismanlar ve Değer Düşüklüğü Karşılığı Hesabına alacak, 698-Enflasyon Düzeltmesi Hesabına borç kaydedilir.

(3) Dönem sonu işlemleri kapsamında 698-Enflasyon Düzeltmesi Hesabının kalanı, geçici 1 inci maddede belirtilen durum haricinde 690-Faaliyet Sonuçları Hesabına aktarılır.”

Denilmiştir.

Aynı Genel Tebliği'n;

“İlk düzeltme işlemi için uygulanacak özel katsayılar” başlıklı Geçici 2’nci maddesinin ikinci fıkrasında ise; kapsamdaki kamu idarelerinin 258-Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabına ilişkin enflasyon düzeltme işlemleri 2023 yılı mali tablolarının ait olduğu aya ilişkin fiyat endeksinin, 2022 yılı Aralık ayı fiyat endeksine bölünmesi sonucu hesaplanacak katsayı ile yapılacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, İdarenin yıl sonu bilançosunda 258-Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabına kayıtlı tutarlara enflasyon düzeltmesi işlemleri yapılması gerektiği halde bu işlemlerin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve maddi duran varlıklar için bulguda bahsi geçen Tebliğ hükümlerine uygun olarak enflasyon düzeltmesi işlemleri yapılacağı ifade edilmiştir.

Bu itibarla, açıklanan tebliğ hükümlerine göre enflasyon düzeltmesi işlemleri yapılması, oluşacak olumlu/olumsuz farkın dönem sonu işlemleri kapsamında 690-Faaliyet Sonuçları Hesabına aktarılması gerekmektedir.

BULGU 7: Ödenen Güvence Bedellerinin Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabında Takip Edilmemesi

İdarenin mali tablolarında verilen depozito ve teminatlar hesabının kullanılmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 95'inci maddesinde, 126 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabının, kurumca işin yapılmasının üstlenilmesi veya bir sözleşmenin ya da diğer işlemlerin karşılığı olarak geri alınmak üzere diğer kamu idareleri veya kişilere verilen depozito teminat niteliğindeki değerlerin izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in 226 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabının niteliğini ve işleyişini açıklayan 168 ve 169'uncu maddelerinde sırasıyla; kamu idarelerince, bir işin yapılmasının üstlenilmesi veya bir sözleşmenin ya da diğer işlemlerin karşılığı olarak diğer kamu idareleri veya kişilere bir yıldan daha uzun süreli verilen depozito ve teminat niteliğindeki değerlerin izlenmesi için kullanılacağı; verilen depozito ve teminatların bu hesaba borç ilgili hesaplara alacak, bu depozito ve teminatlardan geri alınanlar veya mahsup edilenlerin bu hesaba alacak ilgili hesaplara borç kaydedileceği belirtilmiştir.

Elektrik, su veya doğalgaz abonelikleri için alınan bu güvence bedelleri; şirket ile ilgili enerjiyi satın almak isteyen gerçek veya tüzel kişi (müşteri) arasında imzalanacak perakende satış sözleşmesi (sözleşme) kapsamında, müşterinin borcunu ödememesi ihtimaline karşılık, borcuna mahsup edilmek üzere, şirket tarafından müşteriden talep edilen bedeldir. Güvence bedeli, dağıtım şirketlerinin alacaklarını tahsil edememesi durumunda mahsuben tahsil edebileceği bir tutardır. Aboneliğin sona ermesi durumunda iade edilmektedir.

Yapılan incelemede, İdare tarafından doğalgaz, elektrik ve su abonelikleri için çeşitli yıllarda ödenen güvence bedellerinin doğrudan giderleştirildiği ve vadesine göre 126 ve 226-Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabına kaydedilmediği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve Belediye tarafından ödenen elektrik, doğalgaz ve su abonelikleri güvence bedellerinin doğrudan giderleştirilmesi uygulamasının 2025 yılı içerisinde sonlandırıldığı ve 568, 569, 570, 571 ve 572 No.lu Muhasebe İşlem Fişleri ile 126/226 Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabına kaydedilmek suretiyle muhasebe kayıtlarına alınmaya başlandığı ifade edilmiştir. Ancak söz konusu kayıtların yapıldığına ilişkin herhangi bir kanıtlayıcı belge gönderilmemiştir.

Sonuç olarak, aboneliklere ait güvence bedellerinin 630-Giderler Hesabı yerine vadesine göre 126 veya 226-Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabına kaydedilmesi, ödenen

güvence bedellerinin takibinin bu hesaptan yapılması ve mali tablolarda bu hesabın yer alması gerekmektedir.

BULGU 8: Maddi Olmayan Duran Varlık Alımlarının Haklar Hesabında Takip Edilmemesi

İdarenin faaliyetlerinde kullanılmak üzere edinilen ve herhangi bir fiziksel varlığı bulunmayan yazılım lisansları ve benzeri nitelikteki varlıkların 260-Haklar Hesabında izlenmediği, doğrudan gider kaydedildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 26-Maddi Olmayan Duran Varlıklar Hesap Grubu ile ilgili "Hesap grubuna ilişkin işlemler" başlıklı 209'uncu maddesinde, edinilen maddi olmayan duran varlıkların maliyet bedeli ile hesaplara alınacağı; 260 Haklar Hesabının niteliğini açıklayan 210'uncu maddesinde ise, bu hesabın bedeli karşılığı edinilen hukuki tasarruflar ile belirli alanlarda tanınan kullanma ve yararlanma gibi hak ve yetkiler dolayısıyla yapılan ve ekonomik değer taşıyan harcamaların izlenmesi için kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

Söz konusu Yönetmelik'in 260 Haklar Hesabının işleyişini açıklayan 211'inci maddesinde, bütçeye gider kaydıyla edinilen hakların bir taraftan bu hesaba borç, kesintilerin ilgili hesaba, ödenecek tutarın 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı veya ilgili diğer hesaplara alacak kaydedilmesi; 214'üncü maddesinde ise; hakların maliyet bedellerinin, kullanılabilecekleri süre içerisinde yok edilmesini izlemek için 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabının kullanılması gerektiği ifade edilmiştir.

04.11.2015 tarihli ve 29522 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 47 sıra numaralı Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nin 6'ncı maddesinde; Maddi Olmayan Duran Varlıklar ve Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar hesap gruplarında izlenen varlıklar için amortisman oranının %100 olduğu belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden anlaşılabileceği üzere İdarenin faaliyetlerinde kullanılmak üzere edinilen, herhangi bir fiziksel varlığı bulunmayan belli ölçüde yararlanılan ya da yararlanılması planlanan ve yararlanma süresi bir yıldan fazla olan yazılım lisansları, etüt, proje ve benzeri nitelikteki varlıklara ilişkin harcamalar ile bunların güncellenmesine ilişkin değerler edinme tarihindeki maliyet bedelleri ile 260-Haklar Hesabına kaydedilmeli ve hesaplara alındığı yılsonunda tamamen amorti edilmelidir.

Yapılan incelemede, toplam 278.108,00 TL tutarındaki herhangi bir fiziksel varlığı bulunmayan yazılım lisansları ve benzeri nitelikteki hak ve yetkilerin 260-Haklar Hesabında izlenmeyip doğrudan 630-Giderler Hesabına kaydedildiği tespit edilmiştir.

Ayrıca 260 Haklar Hesabında takip edilmeyen bu varlıkların yıl sonunda amortisman kayıtlarının yapılamaması sonucu 268-Birikmiş Amortismanlar Hesabının da aynı tutarda eksik görünmesine sebebiyet verilmiştir.

Bu durumda, maddi olmayan duran varlıkların anılan Yönetmelik ve Tebliğ hükümlerine aykırı olarak 630-Giderler Hesabı ile doğrudan giderleştirilmesi sonucunda 2024 yılı Bilançosunda 260-Haklar Hesabı ile 268-Birikmiş Amortismanlar Hesabında 278.108,00 TL tutarında hataya neden olunmuştur.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve Belediye faaliyetlerinde kullanılmak üzere temin edinilen yazılım lisansları ve benzeri nitelikteki varlıkların 260-Haklar Hesabında izlenmesi ve yıl sonunda da amortisman ayrılması için gerekli çalışmaların yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, Belediyenin faaliyetlerinde kullanılmak üzere edinilen ve herhangi bir fiziksel varlığı bulunmayan yazılım lisansları ve benzeri nitelikteki varlıkların alımlarında anılan hesabın kullanılması ve yıl sonunda da amortisman ayrılması gerekmektedir.

BULGU 9: Açılış Yevmiyesinde Devir Kayıtlarının Hatalı Yapılması

Açılış yevmiyesinde devir kayıtlarının hatalı yapılmasından dolayı muhasebe hesaplarının hatalı kayıtlar içerdiği görülmüştür.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Temel Muhasebe Kavramları ve İlkeleri" başlıklı ikinci bölümünde temel muhasebe ilkeleri sayılmıştır. İlgili bölümün "Temel kavramlar" başlıklı 5'inci maddesinde temel kavramlar tek tek sayılmış olup, maddenin (a) şıkkında, "*Belgelendirme: Muhasebe kayıtları, gerçek durumu yansıtan ve usulüne uygun olarak düzenlenmiş belgelere dayandırılır*" ve (g) şıkkında, "*Tam açıklama: Mali tablolar, bu tablolardan yararlanacak olanların doğru karar vermelerine yardımcı olacak ölçüde yeterli, açık ve anlaşılır şekilde düzenlenir*" şeklinde tanımlanmıştır.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Mizanlar" başlıklı 312' inci maddesinde;

“Kamu idarelerince, detaylı hesap planlarında yer alan hesaplardan aylık mizan ve yıllık olarak geçici ve kesin mizanlar düzenlenir.

Mizan cetveli, yevmiye defteri ile yardımcı defterlerden yararlanılarak ayrıntılı olarak ve ana hesap bazında her ayın sonu itibarıyla düzenlenir. Cetvelde; her hesabın borç ve alacak sütunlarındaki tutarların, yevmiye ve yardımcı defterlerindeki borç ve alacak toplamalarına ve borç sütunu toplamı ile alacak sütunu toplamının birbirine eşit olması gerekir.

Dönem sonu işlemleri yapılmadan önce geçici mizan düzenlenir ve bunu takiben dönem sonu işlemleri yapılır. Dönem sonu işlemleri tamamlandıktan sonra kesin mizan düzenlenir. Kesin mizanda faaliyet ve bütçe hesapları bakiye vermez.” hükümleri yer almaktadır.

Aynı Yönetmelik’in “Bilanço” başlıklı 314’üncü maddesinde;

“Bilanço, kamu idaresinin belli bir tarihteki varlıklarını, yabancı kaynaklarını ve öz kaynaklarını gösteren tablodur. Kesin mizanda yer alan hesapların borç kalanları bilançonun aktif hesaplarını, alacak kalanları da bilançonun pasif hesaplarını oluşturur. Aktif ve pasifi düzenleyici hesaplar bulundukları grupta eksi değer olarak gösterilir.” denilmiştir.

Anılan Yönetmelik’in “Muhasebe Döneminin Kapatılması” başlıklı 348’inci maddesinde;

“(1) Her faaliyet döneminin sonunda, muhasebe yetkilileri, dönem sonu işlemlerini yaparak yeni faaliyet döneminin açılış kaydına esas alınacak kesin mizanı çıkarır.

...

Hazırlanan kesin mizanda borç ve alacak kalanı veren hesaplar yeni muhasebe döneminin açılış kaydına esas teşkil eder.” denilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin “Yevmiye sistemi, muhasebeleştirme belgeleri ve açılış kayıtları” başlıklı 43’üncü maddesinde, muhasebe işlemlerinin, yevmiye tarihi ve numara sırasına göre maddeler halinde önce yevmiye defterine günlük olarak kaydedileceği, buradan usulüne göre büyük defter ve yardımcı defterlere sistemli bir şekilde dağıtılacağı, muhasebeleştirme belgelerinin yevmiye tarih ve numarası sütunlarına, gerçekleşen işlemlerin kayda geçirildikleri tarih ile hesap döneminin başında (1)’den başlayıp, hesap döneminin sonuna kadar devam eden birer numara verileceği, gerek yevmiye defteri ve gerekse büyük defter ve yardımcı defter kayıtlarında bu yevmiye numaralarının esas alınacağı,

mali yılın başındaki ilk yevmiye kaydının, bir önceki hesap döneminden devreden hesaplar için açılış bilançosu düzenleneceği, açılış bilançosuna dayanılarak, açılış yevmiyesinin kayıtlarını sağlamak üzere bilançodaki tutarların düzenlenecek (1) yevmiye numaralı muhasebe işlem fişiyle ilgili hesaplara borç ve alacak kaydedileceği hükmüne yer verilmiştir.

Ayrıca, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Dönem sonu işlemleri" ve "Dönem başı işlemleri" başlıklı 480 ve 481'inci maddelerinde dönem sonu ve başında yapılacak işlemlere ayrıntılı olarak yer verilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden anlaşılabacağı üzere kamu idaresinin dönem sonu kapanış işlemlerinde kesin mizanda borç kalanı veren hesaplar açılış bilançosunun aktifinde yer alacak; alacak kalanı veren hesaplar ise açılış bilançosunun pasifinde yer alacaktır.

Yapılan incelemede, aşağıda yer alan tablodan da görüleceği üzere birçok hesapta 2023 kapanış bakiyesi ile 2024 açılış bakiyesinde farklar olduğu tespit edilmiştir.

Açılış yevmiyesinde devir işlemlerinin hatalı yapılmasından kaynaklı olarak İdare hesaplarının bu şekilde gerçeğe uygun olmayan kayıtlar içermesi, mali tabloların yanlış yorumlanmasına sebebiyet vermekle birlikte muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri ile de bağdaşmamaktadır.

Tablo 8: 2023 Kapanış Bakiyesi ile 2024 Açılış Bakiyesinin Karşılaştırması

Hesap Kod	2023 Kapanış Bakiyesi (TL)	2024 Açılış Bakiyesi (TL)	Fark
102	16.041.291,76	8.841.767,57	-7.199.524,19
121	3.176.480,56	3.166.529,03	-9.951,53
127	0,00	2.965.163,50	2.965.163,50
190	4.250.457,44	4.255.062,42	4.604,98
250	23.374.268,02	56.159.934,22	32.785.666,20
252	5.003.736.894,48	38.760.614,48	-4.964.976.280,00
253	3.314.598,24	3.397.854,84	83.256,60
254	1.709.051,28	1.955.213,86	246.162,58
255	813.475,15	1.112.943,75	299.468,60
257	105.667.304,47	4.697.304,47	-100.970.000,00
258	7.365.818,44	3.896.046,08	-3.469.772,36
300	11.589.662,98	42.817.161,07	31.227.498,09
333	4.273.169,07	4.118.169,07	-155.000,00
361	3.822.103,47	3.702.568,94	-119.534,53
362	482.358,45	540.528,91	58.170,46
500	4.880.700.828,62	60.225.118,94	-4.820.475.709,68
570	10.241.955,70	22.417.802,20	12.175.846,50
580	35.051.767,92	0,00	-35.051.767,92

590	0,00	11.041.055,82	11.041.055,82
591	29.496.722,32	0,00	-29.496.722,32
800	0,00	2.965.163,50	2.965.163,50
805	0,00	2.965.163,50	2.965.163,50

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve İdarenin mali tablolarının zamanında, doğru, muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri çerçevesinde hazırlanmak suretiyle bulgu konusu hataların yapılmamasının sağlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İdarenin mali tablolarının zamanında, doğru, muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri çerçevesinde yürütülmesini teminen yetkili kişilerin gereken dikkat ve özeni göstermeleri önem arz etmektedir.

BULGU 10: İLBANK AŞ'den Alınan Kredilere İlişkin Borçların Mali Tablolarda Eksik Görünmesi

İdare tarafından İLBANK AŞ'den alınan kredilere ilişkin borçlar 300-Banka Kredileri Hesabı ile 400-Banka Kredileri Hesabında eksik izlenmektedir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 302'nci maddesinde gerek İLBANK AŞ'den alınan gerekse diğer bankalardan alınan borç tutarlarından vadesi bir yıldan az olan tutarlar 300 Banka Kredileri Hesabına, vadesi sonraki dönemleri ilgilendiren tutarların ise 400 Banka Kredileri Hesabına alacak, 102 Bankalar Hesabına veya ilgili diğer hesaplara borç kaydedileceği düzenlenmiştir.

Yukarıdaki yer verilen mevzuat hükmünden anlaşılabileceği üzere, İller Bankasından alınan kredilerin, vadesine göre dönem içerisinde ödenecek ise 300-Banka Kredileri Hesabında daha sonraki dönemlerde ödenecek ise 400-Banka Kredileri Hesabında izlenmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede, İdarenin 2024 yılına ilişkin mali tablolarında 400-Banka Kredileri Hesabında bakiye olmadığı, 300-Banka Kredileri Hesabında 25.636.162,27 TL İLBANK AŞ'ye olan kredi borcunun bakiyesinin yer aldığı, Belediyenin kredi borçlarına ilişkin İLBANK AŞ'den alınan dökümlere göre ise 2024 yılı dönem sonu itibarıyla 99.071.209,32 TL tutarında ödenecek borcu bulunduğu tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve İlbank AŞ ve diğer bankalardan alınan kredilerin vadesine göre ilgili hesaplarda eksiksiz izlenmesinin sağlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İLBANK AŞ'den alınan kredilerin vadesine göre ilgili hesaplarda eksiksiz izlenmesi sağlanmalıdır.

BULGU 11: Yapılan Enflasyon Düzeltmesi İşlemlerinin Mali Tablolardaki İlgili Hesaplara Doğru Aktarılmaması

İdare tarafından yapılan enflasyon düzeltmesi işlemlerinin 698-Enflasyon Düzeltmesi Hesabına, 690-Faaliyet Sonuçları Hesabına ve bilançoda yer alan 59-Dönem Faaliyet Sonuçları Hesaplarına doğru aktarılamadığı, bu nedenle söz konusu hesapların gerçeği yansıtmadığı görülmüştür.

Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerine ait 31.12.2023 tarihli mali tabloların enflasyon etkilerinden arındırılarak raporlama tarihindeki satın alma gücünü yansıtacak şekilde sunulmalarını sağlamak üzere enflasyon düzeltmesine tabi tutulması Hazine ve Maliye Bakanlığınca kararlaştırılmış olup buna ilişkin usul ve esaslar Muhasebat Genel Müdürlüğünce 16.12.2023 tarih ve 32401 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 85 sıra no.lu Genel Tebliğ ile belirlenmiştir.

İlgili Genel Tebliğ’in “Enflasyon Düzeltmesi İşlemleri” başlıklı 5’inci maddesinin ilk fıkrasında genel yönetim kapsamında bulunan tüm kamu idarelerinin 31.12.2023 tarihli mali tablolarının enflasyon düzeltmesine tabi tutulacağı, ikinci fıkrasında ise hangi parasal kalemlere ne şekilde enflasyon düzeltmesi işlemleri yapılacağı açıklanmıştır. İlgili maddenin son fıkrasında ise enflasyon düzeltmesi sonrasında oluşacak farkların izlenmesi için ihdas edilen yardımcı hesapların Tebliğ’e ekli Ek-3’te yer aldığı belirtilmiştir.

Yine mezkûr Tebliğ’in “Enflasyon düzeltmesine yönelik muhasebe kayıtları” başlıklı 6’ncı maddesinde:

“(1) Parasal olmayan varlık kalemlerinin enflasyon düzeltmesi işlemine tabi tutulması sonucunda ortaya çıkan farklar, ilgili hesaba borç ve 698-Enflasyon Düzeltmesi Hesabına alacak kaydedilir.

1. *Birikmiş amortisman tutarlarında yapılan düzeltme sonucu ortaya çıkan farklar, 257-Birikmiş Amortismanlar ve Değer Düşüklüğü Karşılığı Hesabına alacak, 698-Enflasyon Düzeltmesi Hesabına borç kaydedilir.*

2. *Dönem sonu işlemleri kapsamında 698-Enflasyon Düzeltmesi Hesabının kalanı, geçici 1 inci maddede belirtilen durum haricinde 690-Faaliyet Sonuçları Hesabına aktarılır.”*

Denilmiş olup İlgili Tebliğ’in “İlk düzeltme işlemindeki sonuçların aktarılması” başlıklı geçici 1’inci maddesinde ise, 2023 yılı enflasyon düzeltmesi işlemi sonucunda 698-Enflasyon Düzeltmesi Hesabında oluşacak borç ya da alacak kalanının ilgisine göre; 570-Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları Hesabının veya 580-Geçmiş Yıllar Olumsuz Faaliyet Sonuçları Hesabının “98-Geçmiş Yıllar Enflasyon Farkları” yardımcı hesabına aktarılacağı hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda yer verilen açıklamalardan anlaşılabacağı üzere, enflasyon düzeltmesine tabi tutulacak parasal olmayan kalemlere enflasyon düzeltmesi işlemleri yapılacak ve ortaya çıkan farklar ilgili hesaplara yardımcı hesaplar kullanılarak alınacak ve ilgisine göre karşılığında 698-Enflasyon Düzeltme Hesabı borç ya da alacak çalıştırılacaktır. Dönem sonunda ise 698-Enflasyon düzeltmesi Hesabı kalanının 690-Faaliyet Sonuçları Hesabına aktarılması sağlanacak olup devamında 690-Faaliyet sonuçları Hesabının kalanının, ilgisine göre 590-Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu Hesabına ya da 591-Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu Hesabına aktarılması, böylece faaliyet sonuçları ile bilanço tutarlılığı sağlanmış olacaktır.

Yapılan incelemede, İdare tarafından yapılan enflasyon düzeltmesi işlemlerinin 698-Enflasyon Düzeltmesi Hesabına, 690-Faaliyet Sonuçları Hesabına ve bilançoda yer alan 59-Dönem Faaliyet Sonuçları Hesaplarına doğru aktarılamadığı, bu nedenle söz konusu hesapların gerçeği yansıtmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve yapılan enflasyon düzeltmesi işlemlerinin mali tablolardaki ilgili hesaplara doğru aktarılmasına yönelik işlem tesis edileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak, Muhasebat Genel Müdürlüğünce 16.12.2023 tarih ve 32401 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 85 sıra no.lu Genel Tebliğ çerçevesinde, İdare tarafından yapılan enflasyon düzeltme işlemlerinin mali tablolardaki ilgili hesaplara aktarılmasının sağlanması gerekmektedir.

BULGU 12: Yükümlülüklerin Vade Ayrımı Yapılmadan Muhasebeleştirilmesi

Belediyece yükümlülüklerin vade yapılarına göre kısa veya uzun vadeli yabancı kaynaklar ana hesap gruplarında, vade ayrımı yapılarak muhasebeleştirilmediği görülmüştür.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin bilanço ilkelerinden “Yabancı kaynaklara ilişkin ilkeler” başlıklı 10'uncu maddesinde; İdarenin vadesi bir yıl veya faaliyet dönemiyle sınırlı olan yükümlülükleri, bilançoda kısa vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubu içinde, vadesi bir yılı aşan yükümlülüklerinin ise bilançoda uzun vadeli yabancı kaynaklar ana hesap grubu içinde, muhasebeleştirilmesi gerektiği hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede, İdarenin, vade yapısı dikkate alınmadan yükümlülüklerinin kısa vadeli hesaplarda muhasebeleştirildiği, bu kapsamda vadesi bir yıldan uzun yükümlülükleri için 400-Banka Kredileri, 430-Alınan Depozito ve Teminatlar ve 438-Kamuya Olan Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Borçlar Hesaplarının kullanılmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve Belediye yükümlülüklerinin vade yapıları dikkate alınarak kısa veya uzun vadeli yabancı kaynaklar ana hesap gruplarında muhasebe kayıtlarına alınacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, bilanço ilkeleri çerçevesinde, İdarenin yükümlülüklerinin vade yapısını dikkate alarak muhasebe kayıtlarını oluşturması ve bunun sonucunda da mali tablolarının tam ve doğru bilgi sunmasını sağlaması gerekmektedir.

BULGU 13: Maddi Duran Varlıkların Bir Kısmı İçin Amortisman Ayrılmaması ve Bazı Amortisman Tabi Maddi Varlığın Kayıtlı Değerinden Fazla Amortisman Ayrılması

İdare tarafından maddi duran varlık grubunda kayıtlı bazı varlıklar için hiç amortisman ayrılmadığı, bazı varlıklar için ise varlığın kayıtlı değerinden fazla amortisman ayrıldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 25 Maddi Duran Varlıklar hesap grubuna ilişkin işlemlerin düzenlendiği 187'nci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendinde; amortisman tabi varlıkların neler olduğu, bunlara ilişkin uygulanacak amortisman süre, yöntem ve oranlarına ilişkin esas ve usullerin Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirleneceği, ayrılan amortismanların nasıl muhasebeleştirileceği ve varlıkların amortisman hesaplanmasına esas alınacak değerinin nasıl tespit edileceği düzenlenmiştir.

Maddi duran varlık bedellerinin ekonomik ömrü içerisinde giderleştirilmesi ve hesaben yok edilmesini izlemek için kullanılan 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı da aynı Yönetmelik'in 202'nci ve 203'üncü maddelerinde açıklanmıştır.

Amortisman ve tükenme payı ayrılmasına ilişkin usul ve esaslar ile, uygulanacak amortisman ve tükenme payının süre, yöntem ve oranlarının neler olacağı 04.11.2015 tarihli ve 29522 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Amortisman ve Tükenme Payları" başlıklı 47 sıra numaralı Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nde açıklanmıştır.

Mezkûr düzenlemelere göre; duran varlıkların amortisman ve tükenme payına tabi değerlerinin maliyet bedeli olacağı, bir varlık için yapılan harcamaların, kayıtlı değerine ilave edilmesi halinde, amortisman hesaplamasının varlığın yeni değeri üzerinden yapılacağı, duran varlıklar için amortisman ve tükenme payı ayrılmasında normal amortisman yönteminin uygulanacağı, varlıklar için amortisman ve tükenme payının belirlenen oranlarda her yıl eşit olarak ayrılacağı hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede, İdarenin maddi duran varlık grubunda kayıtlı bulunmasına rağmen 2024 yılı sonu itibarıyla bazı varlıklar için hiç amortisman ayrılmadığı, bazı varlıklar için ise kayıtlı değerinden daha fazla amortisman ayrıldığı tespit edilmiştir.

Aşağıda yer verilen tablolarda bu duruma ilişkin örnekler yer almaktadır:

Tablo 9: Amortisman Ayrılmamış Maddi Varlıklar Tablosu

Hesap Kodu Tüm Düzeyler	Hesap Adı	Varlıkların Toplam Değeri (TL)	Amortismanların Toplam Değeri (TL)	Fark (TL)
251.xx.02.00..	Enerji Nakil Hatları	2.271.429,20	0,00	2.271.429,20
251.xx.03.00..	Su İsale Hatları	45.931,50	0,00	45.931,50
251.xx.20.08..	Umuma Ait Binalar	38.500,01	0,00	38.500,01
251.xx.99.00..	Diğer Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri	379.027,80	0,00	379.027,80
252.xx.99..	Diğer Binalar	230.614,48	0,00	230.614,48
252.xx.xx.02.99..	Diğer	3.500.000,00	0,00	3.500.000,00
252.xx.xx.06.08..	İçmece ve Kaplıca Tesisleri	30.000,00	0,00	30.000,00
253.01.02..	Enerji Tesisleri	2.529.000,00	0,00	2.529.000,00
253.01.03..	Görüntüleme, Bilgi Toplama ve Takip Sistemleri	1.614.000,00	0,00	1.614.000,00
253.01.99..	Diğer Tesis ve Sistemler	10.650,00	0,00	10.650,00
253.02.02..	İnşaat Makineleri ve Aletleri	682.933,00	0,00	682.933,00
253.02.03..	Atölye Makineleri ve Aletleri	578.078,37	0,00	578.078,37

253.02.05..	Güç Elektroniği ve Basınçlı Makineler ile Aletleri	4.150,00	0,00	4.150,00
253.03.03..	Kurtarma Amaçlı Cihaz ve Aletler	7.680,00	0,00	7.680,00
254.01.02..	Yolcu Taşıma Araçları	116.066,86	0,00	116.066,86
254.02.04..	Römorkörler ve İtici Gemiler	195.000,00	0,00	195.000,00
255.02.04..	Haberleşme Cihazları	5.000,00	0,00	5.000,00
255.99.02..	Seyyar Tanklar ve Tüpler	219.250,76	0,00	219.250,76

Tablo 10: Kayıtlı Değerinden Fazla Amortisman Ayrılmış Varlıklar Tablosu

Hesap Kodu Tüm Düzeyler	Hesap Adı	Varlıkların Toplam Değeri (TL)	Amortismanların Toplam Değeri (TL)	Fark (TL)
251.xx.01.00..	Boru Hatları	371.183,75	2.271.429,20	-1.900.245,45
251.xx.20.03..	Mesire Yerleri	0,00	200.000,00	-200.000,00
253.03.04..	Ölçüm, Tartı, Çizim Cihazları ve Aletleri	238,99	24.156,99	-23.918,00
253.03.06..	Araştırma ve Üretim Amaçlı Cihazları ve Aletleri	0,00	10.000,00	-10.000,00
253.03.08..	Spor Amaçlı Kullanılan Cihaz ve Aletler	0,00	5.000,00	-5.000,00
255.01.02..	Temsil ve Tören Demirbaşları	6.265,00	21.541,50	-15.276,50
255.01.05..	Hastanede Kullanılan Demirbaş Niteliğindeki Taşınırlar	4.914,00	33.128,00	-28.214,00
255.02.02..	Bilgisayar Çevre Birimleri	9.332,40	23.699,64	-14.367,24
255.02.05..	Ses, Görüntü ve Sunum Cihazları	67.693,69	78.405,36	-10.711,67
255.02.06..	Aydınlatma Cihazları	2.250,00	15.000,00	-12.750,00
255.03.01..	Büro Mobilyaları	314.454,00	840.508,00	-526.054,00
255.08.02..	Öğrenmeyi Kolaylaştırıcı Ekipmanlar	30,00	38.030,00	-38.000,00
255.09.03..	Saha Sporlarında Kullanılan Demirbaşlar	1.150,00	6.200,00	-5.050,00
255.11.02..	Duvarda Sergilenen Süs Eşyaları	2.000,00	202.250,00	-200.250,00
255.12.02..	Büro Malzemeleri	101.010,00	172.520,00	-71.510,00

İdare tarafından maddi duran varlık grubunda kayıtlı bazı varlıklar için amortisman ayrılmaması, bazı varlıklar için ise varlığın kayıtlı değerinden fazla amortisman ayrılması nedeni ile İdarenin 2024 yılı bilançosunda 257- Birikmiş Amortismanlar Hesabının doğru bilgi sunmadığı değerlendirilmektedir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve amortisman ayrılmayan maddi duran varlıklar için amortisman ayrılması, varlığın kayıtlı değerinden fazla amortisman ayrılan varlıklar için ise kayıtlı değeriyle uyumlu şekilde amortisman ayrılması uygulamasına geçileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, gerekli çalışmaların yapılarak maddi duran varlıkların amortisman değerleri ile kayıtlı değeri arasındaki uyumsuzluğun giderilmesi gerekmektedir.

BULGU 14: Banka Hesabının Gerçek Durumu Yansıtması

İdarenin muhasebe birimi tarafından yapılan işlemlere ilişkin 102-Bankalar Hesabından çıkışların zamanında yapılmaması nedeniyle banka hesabının gerçek durumu yansıtmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun 49’uncu maddesi hükmü uyarınca muhasebe sisteminin; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak ve ilgililere gerekli bilgileri sunacak şekilde kurulması ve yönetilmesi esastır. Sistemin Kanun’da öngörülen şekilde bilgi üretmesini teminen mali işlemlerin, mezkûr maddenin son fıkrasında tanınan yetkiye istinaden yürürlüğe konulan yönetmeliklere uygun olarak muhasebeleştirilmesi gerekmektedir.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği’nde Kamu idarelerinin muhasebe birimlerinin, muhasebe işlemlerini, gerçekleşme sırasına göre düzenli bir şekilde hesap dönemi başında “1” den başlamak üzere hesap döneminin sonuna kadar numaralandırarak kaydedecekleri, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nde ise işlemlerin yevmiye tarih ve numara sırasına göre maddeler halinde yevmiye defterine günlük olarak kaydedileceği ifade edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin “102 Banka Hesabı” başlıklı 55’inci maddesinde, bu hesabın; kurum adına bankaya yatırılan paralar ve bankaya takas için verilen çeklerden, takas işlemi tamamlananlar ile düzenlenen çek ve gönderme emirlerinden ilgililerine ödendiği veya gönderildiği bildirilen çek ve gönderme emri tutarlarının kaydı için kullanılacağı belirtilmiştir. Aynı Yönetmelik’in hesabın işleyişini düzenleyen 57’nci maddesine göre de bankaca kuruma gönderilen banka hesap özet cetvelleri ile ödendiği veya ilgili yerlere gönderildiği bildirilen çek veya gönderme emri tutarlarının bu hesaba alacak, 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabına borç kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede, İdarenin muhasebe birimi tarafından düzenlenen gönderme emirlerinden ilgililerine ödendiği veya gönderildiği banka tarafından bildirilen gönderme emri kayıtlarının zamanında yapılmaması nedeniyle mali tablolarda 102-Bankalar Hesabı ile 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabının hatalı görüldüğü tespit edilmiştir.

Şöyle ki;

-İdare tarafından bankalar ile mutabakat yapılmadığı, 2024 yılı yevmiye defteri açılış kayıtlarında 102-Bankalar Hesabında 8.841.767,57 TL görünmesine rağmen gerek toplam tutar gerekse ayrıntılı mizanda banka bazında yer alan tutarların bankalarda bulunan tutarlarla uyumlu olmadığı, örneğin, İdarenin Halk Bankası hesabında 31.12.2023 yılı sonu itibarıyla 7.478.507,87 TL bulunmasına rağmen açılış kayıtlarında 382.527,02 TL yer aldığı, Ziraat Bankası hesaplarında toplam 1.936.507,87 TL bulunmasına rağmen açılış kayıtlarında 1.870.505,75 TL görüldüğü,

-Yine İdarenin Halk Bankası hesabında 31.12.2024 yılı sonu itibarıyla 4.273.990,05 TL bulunmasına rağmen kapanış kayıtları ve mizanda 5.265.667,66 TL yer aldığı, Ziraat Bankası hesaplarında toplam 353.591,50 TL bulunmasına rağmen kapanış kayıtları ve mizanda 66.349.224,34 TL görüldüğü,

-2024 yılı içinde 102-Bankalar Hesabı ile 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabının muhasebe tekniği açısından sırasıyla alacak ve borç çalıştırma işlemlerinin ocak, haziran ve aralık aylarında toplu yapıldığı fakat tüm işlemlerin yine de bitirilemediği,

Yukarıda sayılan nedenlerle, İdarenin 2024 yılı sonu itibarıyla mali tablolarında 102-Bankalar Hesabının gerçek durumu yansıtmadığı anlaşılmıştır.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; ayrıntılı mizanda 102-Bankalar Hesabında yer alan tutarlar ile bankalarda bulunan tutarların uyumlu hale getirildiği ve 102-Bankalar Hesabının gerçek durumu yansıtmadığının sağlandığı ifade edilmiştir. Ancak bu uyumun sağlandığına dair herhangi bir kanıtlayıcı belge sunulmamıştır.

Sonuç olarak, Belediyenin nakit varlıklarına ilişkin bilginin ilgililere sunulurken hesap verebilirliği ve saydamlığı sağlayacak şekilde doğru ve güvenilir olması, muhasebe kayıtlarının ve mali tabloların mevzuatta öngörülen şekilde ve zamanında oluşturulması gerekmektedir.

BULGU 15: Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabın Mali Tablolarda Gösterilmemesi

Sermayesinin tamamı Belediyeye ait olan Şirketin sermaye tutarının ilgili hesapta izlenmediği ve mali tablolarda yer almadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 181'inci maddesinde; mal ve hizmet üreten kuruluşlara nakden veya ayni olarak verilen sermaye tutarları ve bu sermaye tutarlarının işletilmesinden doğan kâr ve zarar ile bütçeye iade olunan sermayelerin 241-Mal

ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında izleneceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, sermayesinin tamamı Belediyeye ait olan Şirketin sermaye tutarının 241-Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında izlenmediği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve Belediyenin sermayesine iştirak ettiği Şirket sermayesinin 241-Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında izleneceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, Belediyeye ait olan Şirketin sermaye tutarının 241-Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında izlenmesi gerekmektedir.

BULGU 16: İlk Madde ve Malzeme Hesabının Gerçek Durumu Yansıtmaması

İlk madde ve malzeme alımlarının 150-İlk Madde ve Malzeme Hesabına kaydedildikten sonra çıkışlarının yapılmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 115'inci maddesine göre, kurumlarca satılmak, üretimde veya diğer faaliyetlerde kullanılmak ya da tüketilmek üzere edinilen ilk madde ve malzeme, yarı mamul, mamul, ticari mal, artık ve hurda gibi bir yıl veya faaliyet dönemi içinde tüketilecek veya paraya çevrilecek varlıkların, 150-İlk Madde ve Malzeme Hesabında izlenmesi gerekmektedir. Diğer bir ifade ile, aksi bir düzenleme yok ise; ilk madde ve malzemeler edinildiğinde bahsi geçen hesaba borç yazılmak suretiyle muhasebeleştirilecektir. Ayrıca, Yönetmelik'in 116'ncı maddesinde, tüketilmek amacıyla kamu idaresinin ilgili birimlerine verilen veya kullanılan ilk madde ve malzemelerin bu hesaba alacak, 630-Giderler Hesabına borç yazılacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, ilk madde ve malzeme alımlarının 150-İlk Madde ve Malzeme Hesabına kaydı yapıldıktan sonra kullanıldıkça çıkışlarının yapılmadığı, 150-İlk Madde ve Malzeme Hesabının muhasebe tekniği açısından sadece borç çalıştığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve müteakip uygulamalarda Belediye tarafından satın alındıktan sonra 150-İlk Madde ve Malzeme Hesabına kaydedilen ilk madde ve malzemelerden tüketilmek amacıyla Belediyenin ilgili birimlerine verilen veya kullanılan ilk madde ve malzemelerin 150-İlk Madde ve Malzeme Hesabına alacak, 630-Giderler Hesabına ise borç kaydı yapılmak suretiyle muhasebeleştirileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, tüketilmek üzere satın alınan ilk madde ve malzemenin 150-İlk Madde ve Malzeme Hesabına kaydının yapılmasından sonra kullanıldıkça çıkışlarının yapılmaması muhasebe kayıtları üzerinde stok kontrolünü olanaksız hale getirmektedir. Satın alınan ilk madde ve malzeme öncelikle 150-İlk Madde ve Malzeme Hesabına kaydedilmeli; sonrasında tüketilmek amacıyla kamu idaresinin ilgili birimlerine verilen veya kullanılan ilk madde ve malzemeler için 150 No.lu hesaba alacak, 630- Giderler Hesabına borç kaydı yapılmalıdır.

BULGU 17: Taşınmaz Kayıtlarının Gerçek Durumu Yansıtması

İdare tarafından, taşınmaz tapu bilgileri ile fiili durumu uygun hale getirmeye yönelik tapudaki kayıtlı taşınmazlarının emlak vergisi değerleri üzerinden kaydedildiği, 2024 yılında enflasyon düzeltmesi işlemlerinin hatalı yapılması nedeniyle 2024 yılı mali tablolarında taşınmazlarla ilgili hesapların doğru bilgileri yansıtmadığı görülmüştür.

Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in 1'inci maddesinde; Yönetmelik'in amacının genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile bu idarelere bağlı ve Kanun kapsamında olan kurum ve kuruluşların mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların kaydına ve icmal cetvellerinin düzenlenmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemek olduğu belirtilmiş ve Yönetmelik'in diğer maddelerinde kamu idarelerinin tasarrufunda bulunan taşınmazların kaydına ve buna ilişkin cetvellerin tutulmasına ilişkin usul ve esaslar ile bu işlemlerle ilgili görev, yetki ve sorumluluklar belirlenmiştir.

Yönetmelik'in "Kayıt ve kontrol işlemleri" başlıklı 5'inci maddesine göre taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleri; kamu idarelerine ait taşınmazların mevcutlarla birlikte içinde bulunulan yılda çeşitli yollarla edinilenlerin ve elden çıkarılanların miktar ve değer olarak takip edilmesi amacıyla kayıt altına alınması olup kayıtların belgeye dayanması esastır. "Tapuda Kayıtlı Olan Taşınmazlar" başlığı altında yer alan taşınmazlar maliyet bedeli üzerinden, bu taşınmazlardan maliyet bedeli belirlenemeyenler ise rayiç değerleri üzerinden kayıtlara alınacaktır.

Taşınmazların rayiç değeri; maliki kamu idaresince, başka bir kamu idaresinin yönetiminde veya kullanımında olanlar ise bu idarelerce tespit edilecek ve taşınmazların kayıtlara alınan değeri, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre güncellenecektir. Ayrıca, kayıt işlemleri, taşınmaz giriş ve çıkış kayıtlarının tutulması ve ilgili cetvellere kaydedilmesi süreçlerini kapsamaktadır.

Yönetmelik'in "Taşınmazların numaralandırılması" başlıklı 8'inci maddesine göre

kamu idarelerince kaydedilen her taşınmaz için daha önce belirlenmiş taşınmaz numarası var ise bu taşınmaz numarası, yoksa kamu idarelerinin belirleyeceği taşınmaz numarası kullanılacaktır.

Yönetmelik'in "Dosyalama" başlıklı 9'uncu maddesinde, kamu idarelerince kaydedilen her taşınmaz için taşınmaz ile aynı numarayı taşıyan birer dosya oluşturulacağı, dosyalama işleminin nasıl yapılacağı, hangi tasarruf işlemi için ne tür belgelerin ekleneceği ayrıntısıyla düzenlenmiştir.

Yönetmelik'in "Cins tashihlerinin yapılması" başlıklı 10'uncu maddesine göre; kamu idarelerince, mülkiyetlerinde, yönetimlerinde veya kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda, taşınmazlar mevcut kullanım şekli ile kayıtlara alınacak olup kamu idareleri taşınmazların cins tashihi yapılması için gerekli işlemleri yapacaklardır.

Diğer yandan, aynı Yönetmelik'in geçici 1'inci maddesinde de tüm bu taşınmaz kayıt işlemlerinin 31.12.2017 tarihine kadar tamamlanmış olması gerektiği belirtilmektedir.

Yukarıda belirtildiği üzere, Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik hükümleri gereğince; taşınmazlara ilişkin tapu bilgileri temin edilerek fiili envanterin yapılması, mevzuatında belirtilen şekilde kayda esas değerlerinin tespit edilmesi ve yeniden değerlendirme yapılması, her bir taşınmaz için numaralandırma, dosyalama ve cins tashihi işlemlerinin yapılması, taşınmaz icmal cetvellerinin konsolide edilmesi, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği gereği taşınmazların mali tablolarda gösterilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede;

-Belediyenin tapuda kayıtlı taşınmazlarının emlak vergisi değerleri üzerinden kaydedildiği,

-Bu taşınmazlara ilişkin Yönetmelik hükümlerine uygun olarak ne maliyet bedeli tespiti ne de rayiç değer tespitlerinin henüz yapılmadığı,

-2024 yılında enflasyon düzeltmesi işlemlerinin hatalı yapıldığı,

-Taşınmazların numaralandırma, dosyalama, cins tashihi işlemlerinin tamamlanmadığı,

-Yukarıda yer verilen işlemlerinin bütünüyle hatalı yapılması nedeniyle 2024 yılı mali

tablolarında taşınmazlarla ilgili hesapların doğru bilgileri yansıtmadığı görülmüştür.

Sonuç olarak; envanter, dosyalama, değerlendirme ve cins tashihi işlemlerinin anılan Yönetmelik hükümleri çerçevesinde gerçekleştirilerek gerekli muhasebe kaydı güncellemelerinin tamamlanması ve taşınmazların mali tablolarda doğru bilgiyi sunması gerekmektedir.

BULGU 18: Yol Yapım, Bakım ve Onarım İşleri Kapsamında Yapılan Harcamaların Doğrudan Giderleştirilmesi

İdare tarafından 2024 yılı içerisinde, yol yapım, bakım ve onarım işleri kapsamında yapılan harcamaların varlık hesaplarına kaydedilmeyip doğrudan giderleştirildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabının niteliğini düzenleyen 190'ıncı maddesinde anılan hesabın, herhangi bir işin gerçekleşmesini sağlamak veya kolaylaştırmak için, yeraltında veya yerüstünde inşa edilmiş her türlü yol, köprü, baraj, tünel, bölme, sarnıç, iskele, hark ve benzeri yapılar ile bunların eklenti ve bütünleyici parçalarının ve bunlardan tahsise konu edilenlerin izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in "Hesabın işleyişi" başlıklı 191'inci maddesinde ise bu hesapta kayıtlı yeraltı ve yerüstü düzenlerinin iyileştirilmesi, ömrünün uzatılması veya veriminin artırılmasına ilişkin olarak bütçeye gider kaydıyla yapılan harcama tutarlarının bir taraftan bu hesaba borç, 103 Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı veya ilgili diğer hesaplara alacak; diğer taraftan 830 Bütçe Giderleri Hesabına borç, 835 Gider Yansıtma Hesabına alacak borç kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede, İdare tarafından 2024 yılı içerisinde toplam 22.528.329,60 TL tutarındaki yol yapım, bakım ve onarım işleri kapsamında yapılan harcamaların 251-Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabına kaydedilmeyip doğrudan giderleştirildiği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve yol yapım, bakım ve onarım işleri kapsamında yapılan harcamaların doğrudan giderleştirilmeyip ilgili varlık hesabına kaydedilmek suretiyle muhasebeleştirilmesi hususunda gerekli çalışmaların yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, yol yapım, bakım ve onarım işleri kapsamında yapılan harcamaların 251-Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabına kaydedilmesi gerekmektedir.

BULGU 19: İdarenin Yapmış Olduğu Arsa Satışlarının Hatalı Muhasebeleştirilmesi

İdare tarafından yapılan arsa satışlarının hatalı muhasebeleştirildiği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 250-Arazi ve Arsalar Hesabının işleyişini düzenleyen 189'uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (1) numaralı alt bendinde, *“Satılan arsa ve arazilerin, bir taraftan kayıtlı değeri bu hesaba, satış bedeli ile kayıtlı değeri arasındaki olumlu fark 600 Gelirler Hesabına alacak, satış bedeli 100 Kasa Hesabı veya 102 Banka Hesabı ya da ilgili diğer hesaplara, satış bedeli ile kayıtlı değeri arasındaki olumsuz fark 630 Giderler Hesabına borç; diğer taraftan satış bedeli 800 Bütçe Gelirleri Hesabına alacak, 805 Gelir Yansıtma Hesabına borç kaydedilir.”* hükmü yer almaktadır. Aynı maddenin devamında *“Taksitle satılan arsa ve arazilerin, kayıtlı değeri bu hesaba, satış bedeli ile kayıtlı değeri arasındaki olumlu fark 600 Gelirler Hesabına alacak, satış bedelinden doğan alacaklar ilgisine göre 127 Diğer Faaliyet Alacakları Hesabı veya 227 Diğer Faaliyet Alacakları Hesabına, satış bedeli ile kayıtlı değeri arasındaki olumsuz fark 630 Giderler Hesabına borç kaydedilir.”* denilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükmü gereğince, satışı yapılan arsanın kayıtlı değeri 250-Arazi ve Arsalar Hesabına alacak, satış değeri ile kayıtlı değeri arasında olumlu fark var ise 600-Gelirler Hesabına alacak, olumsuz fark var ise 630-Giderler Hesabına borç kaydedilecektir. Satış bedelleri ise 100-Kasa Hesabı veya 102-Bankalar Hesabına ya da ilgili diğer hesaplara alınacaktır. Ayrıca, taksitli olarak satışı yapılan taşınmazların satış bedellerinin 127-Diğer Faaliyet Alacakları Hesabına kaydedilmesi, peşin satışı yapılan taşınmazların satış bedellerinin bu hesaba kaydedilmemesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, arsa satış işlemlerinin muhasebeleştirilmesinde satış değerinin tamamının ilgili maddi duran varlık hesabından düşüldüğü, satış değeri ile kayıtlı değer arasındaki farkın faaliyet hesaplarına kaydedilmediği ve peşin bedelle satılan arsaların 127-Diğer Faaliyet Alacakları Hesabında izlendiği görülmüştür.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve Belediyede tarafından müteakip arsa satışlarında, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin bahsi geçen 189'uncu maddesi hükümlerine uygun olarak muhasebe kayıtlarının yapılacağı ifade edilmiştir.

Bu itibarla, mali tabloların doğru bilgi sunmasını teminen taşınmaz satış kayıtlarının yukarıda ifade edilen mevzuat hükümleri doğrultusunda yapılması gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Belediye Şirketinden Personel İstihdam Edilmesinde Yaklaşık Maliyetin Hazırlanmaması ve Sözleşme İmzalanmaması

İdare Şirketinden doğrudan hizmet alımı suretiyle istihdam edilen personele ilişkin yaklaşık maliyetin hazırlanmadığı ve Şirket ile İdare arasında sözleşme imzalanmadığı görülmüştür.

696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alım sözleşmeleri kapsamında yükleniciler tarafından çalıştırılan kişilerin, mahalli idare şirketlerinde işçi statüsüne geçirilmesinin ve Belediyelerin personel çalıştırılmasına dayalı hizmetlerini, doğrudan hizmet alımı suretiyle Belediye şirketlerine gördürebilmesinin yolu açılmıştır. Bu kapsamda, 28.04.2018 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan 2018/11608 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile “İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar” yürürlüğe konulmuştur.

Mezkûr Usul ve Esaslar’ın “Hizmetlerin gördürülmesi” başlıklı 6’ncı maddesinde;

“1) İl özel idareleri, belediyeler ile bağlı kuruluşları ve bunların üyesi olduğu mahalli idare birlikleri, personel çalıştırılmasına dayalı hizmetlerini 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 22 nci maddesindeki limit ve şartlar ile 62 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendindeki sınırlamalara tabi olmaksızın doğrudan hizmet alımı suretiyle, doğrudan doğruya veya dolaylı olarak, birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlası bu idarelere ait şirketlere gördürebilir.

...

(3) Bu kapsamda yapılacak personel çalıştırılmasına dayalı hizmetlerin bedelinin tespitinde, Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği’nin yaklaşık maliyetin tespitine ilişkin hükümlerine uyulması zorunludur. Bu Usul ve Esaslarda düzenlenmeyen hususlarda Hizmet

Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği eki Hizmet İşleri Genel Şartnamesi ve ilgili diğer mevzuat hükümleri uygulanır.

(4) Bu kapsamdaki hizmet alımlarında taraflar arasında sözleşme imzalanması zorunludur.” denilerek, İdarenin kendine ait şirketinden temin edeceği personel çalıştırılmasına dayalı hizmetler için yaklaşık maliyet hazırlanması ve sözleşme imzalanması zorunlu tutulmuştur.

Yapılan incelemede, İdare ile İdare şirketi arasındaki personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı için yaklaşık maliyet hazırlanmadığı ve sözleşme imzalanmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve Belediye şirketinden doğrudan hizmet alımı suretiyle istihdam edilen personele ilişkin yaklaşık maliyetin hazırlanması ve sözleşme imzalanması hususlarında gerekli işlemlerin tesis edileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak, İdare şirketine yapılacak hakediş ödemelerinin temel dayanağı, İdare ile şirket arasında imzalanan sözleşmelerdir. Buna göre, Hizmet Alım İhaleleri Uygulama Yönetmeliği süreçlerine uyulması, bu kapsamda yaklaşık maliyet cetveli hazırlanması ve hesaplanan bedel üzerinden sözleşme imzalanması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 2: Kamulaştırılan Yerlerle İlgili Emlak Vergisinin Tapu Müdürlüğü Nezdinde Takibinin Yapılmaması

Belediye sınırları içerisinde yapılmış olan kamulaştırmalara ait emlak vergisine ilişkin Tapu Müdürlüğünden alınan veriler ile güncellenmesi gereken hesaplamaların İdarece takibinin yapılmadığı görülmüştür.

2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu ile 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu, belediyeler tarafından tahsil edilen ve önemli bir gelir kalemi olan emlak vergisini güvence altına almak amacıyla, tapu idarelerine; kamulaştırma işlemleri ve devir gibi mülkiyet değişimlerini ilgili belediyeye bildirme zorunluluğu getirmiştir. Bu zorunluluk bir vergi güvenlik önlemidir.

2942 sayılı Kanun’un “Kamulaştırma bedelinin mahkemece tespiti ve taşınmaz malın idare adına tescili” başlıklı 10’uncu maddesinde kamulaştırma kaynaklı tescil ve terkin işlemi sırasında mal sahiplerinin bu taşınmaz mal nedeniyle vergi ilişkisi aranmayacağı; ancak tapu dairesinin durumu ilgili vergi dairesine bildireceği hükme bağlanmıştır.

Aynı Kanun'un "Vergilendirme" başlıklı 39'uncu maddesinde kamulaştırılan taşınmazın kamulaştırıldığı yıla ait emlak vergisi tarhına esas olan vergi değerinin, kesinleşen kamulaştırma bedelinden az olduğu takdirde, kamulaştırma bedeli ile vergi değeri arasındaki fark üzerinden, cezalı emlak vergisi tarh olunacağı hükmü yer almaktadır.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun "Bildirim verme ve süresi" başlıklı 23'üncü maddesinde bu Kanun'un 33'üncü maddesinde (8 numaralı fıkra hariç) yazılı vergi değerini tadil eden nedenlerin bulunması halinde (geçici ve daimi muafiyetten faydalanılması hali dâhil) emlak vergisi bildirim verilmesinin zorunlu olduğu ve bildirimlerin emlak bulundugu yerdeki ilgili belediyeye verileceği düzenlenmiştir.

Aynı Kanun'un "Vergi değerini tadil eden sebepler" başlıklı 33'üncü maddesinin altıncı bendinde bir bina veya arazinin taksim veya ifraz edilmesi veya mükellefinin değişmesi (Araziden bir kısmının istimlak edilmesi de ifraz hükmündedir.) vergi değerini tadil eden sebepler arasında sayılmış; "Usul hükümleri" başlıklı 37'nci maddesinde bu Kanun'da geçen "Vergi dairesi" tabirinin belediyeleri ifade ettiği belirtilmiştir.

Aynı Kanun'un "Ödeme süresi" başlıklı 30'uncu maddesinde ise Tapu Müdürlüklerinin devir ve ferağ işlemini, işlemin yapıldığı ayı takip eden ayın 15'inci günü akşamına kadar ilgili belediyelere elektronik ortamda bildireceği hükmü yer almaktadır.

Yapılan incelemede, Belediye sınırları içinde yapılan kamulaştırmalara ait bilgilerin İlçe Tapu Müdürlüğü tarafından Belediyeye bildirilmediği ve Belediyenin de yapılan kamulaştırmalara ait bilgileri talep ederek takibini yapmadığı tespit edilmiştir.

Kamulaştırma işlemlerinin, mevzuat gereği ilgili belediyeye bildirilmemiş olması kamulaştırılarak kamu tüzel kişiliği adına tescil edilmiş olan gayrimenkule ilişkin olarak;

-Daha önceden beyanname verilip verilmediğinin veya emlak vergisi ödenip ödenmediğinin,

-Daha önceden gelen emlak vergisi borçlarının bulunup bulunmadığının ve

-2942 sayılı Kanun'dan kaynaklanan ek emlak vergisinin beyan edilip edilmediğinin Belediye tarafından kontrol edilememe sonucunu doğurmaktadır.

Ayrıca bildirim yapılmamış olması nedeniyle beyanname verilmiş olan gayrimenkullerde kamu adına tescil tarihinden sonra tahakkuk yapılmaması gerekirken, eski malik adına tahakkuk yapılmaya devam etme riski de bulunmaktadır.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve kamulaştırılan yerlerle ilgili emlak vergisi tarh ve tahakkuk işlemlerinin Tapu Müdürlüğü nezdinde takip edilmesi hususunda gerekli işlemlerin tesis edileceği belirtilmiştir.

Tapu Müdürlüğüne özellikle Kamulaştırma Kanunu ve Emlak Vergisi Kanunu kapsamındaki işlemler konusunda İdareyi bilgilendirmesinin ve verilerin paylaşılmasının sağlanması, İdare tarafından ise bilgilerin takibinin yapılarak emlak vergisi tahakkuk ve tahsil işlemlerinin gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

BULGU 3: Park Üzerinde İmar Mevzuatına Aykırı Olarak Ticari Yapılaşmaya İzin Verilmesi ve Buranın Kiralama Suretiyle İşletmeye Açılması

İmar planında park olarak ayrılan alanda, imar mevzuatına aykırı şekilde ticari yapılaşmaya izin verildiği ve buranın kiralama suretiyle işletmeye açıldığı görülmüştür.

Planlı İmarlar Yönetmeliği'nin "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinde parklar; kentte yaşayanların yeşil bitki örtüsü ile dinlenme ihtiyaçları için ayrılan, 19'uncu maddedeki kullanımlara da yer verilebilen alanları olarak ifade edilmiştir.

Planlı İmarlar Yönetmeliği'nin "Parsel kullanım fonksiyonlarına göre yapılaşma koşulları" başlıklı 19'uncu maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde;

"Park alanları: Bu alanlarda encümen kararıyla;

1) Açık havuz/süs havuzu, açık spor ve oyun alanı, genel tuvalet, pergola, kameriye,

2) 1000 m² ve üzeri parklarda ahşap veya hafif yapı malzemelerinden yapılmak, kat adedi 1'i, yüksekliği 4,50 metreyi ve açık alanları dâhil taban alanları toplamda %3'ü, her birinin alanı 15 m²'yi geçmemek kaydıyla çay bahçesi, büfe, muhtarlık, güvenlik kulübesi parkın ihtiyacı için gerekli olan asgari ölçülerdeki trafo, parkın işlevini bozmayacak şekilde beton veya betonarme temel içermeyen spor aletleri.

3) Tabii veya tesviye edilmiş toprak zemin altında kalmak üzere, ağaçlandırma için TSE standartlarında öngörülen yeterli derinlikte toprak örtüsünün sağlanması, giriş çıkışının parkın giriş çıkışından ayrı olması ve parkın ihtiyacı için Otopark Yönetmeliği ekindeki en az otopark

miktarları tablosundaki benzer kullanımlar dikkate alınarak belirlenecek miktarı aşmamak kaydıyla kapalı otopark,

4) 10.000 m² üzerindeki parklarda, açık alanları dâhil taban alanları, (2) numaralı alt bentte belirtilenler de dâhil toplamda %3'ü geçmemek üzere muvakkat yapı ölçülerini aşmayan mescit

5) 5000 m² ve üzeri parklarda parkın işlevini bozmayacak şekilde, açık alanları dâhil taban alanları (2) numaralı alt bentte belirtilenlerle birlikte toplamda (Danıştay Altıncı Dairesinin 9/10/2023 tarihli ve E.:2023/5169 sayılı kararı ile yürütmesi durdurulan ibare: %5)'i geçmemek, muvakkat yapı ölçülerini aşmamak ve tek binada olmak kaydıyla trafik güvenliği alınarak kamuya ait 112 acil ambulans istasyonu ile aile sağlığı merkezi, beton veya betonarme temel içermeyen, ilgili Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslara uygun yürüyüş ve koşu parkuru,

6) 2500 m² üzeri parklarda parkın işlevini bozmayacak şekilde, açık alanları dâhil taban alanları (2) numaralı alt bentte belirtilenlerle birlikte toplamda (Danıştay Altıncı Dairesinin 9/10/2023 tarihli ve E.:2023/5169 sayılı kararı ile yürütmesi durdurulan ibare: %5)'i geçmemek, muvakkat yapı ölçülerini aşmamak kaydıyla kamuya ait aile sağlığı merkezi, yapılabilir." Denilmiştir.

Bahsedilen Yönetmelik hükümlerinden anlaşılaçağı üzere, imar planlarında kamunun ortak kullanımına ayrılmış meydan, yol, park, yeşil saha gibi alanlar, bu yerlerle ilgili altyapı çalışması halihazırda yapılmamış olsa bile, kamu kullanımından geçici süreyle bile çıkarılarak özel şahıs veya şirketlerin kullanımına verilemez. Söz konusu yerler kamunun istifadesine açık olan ve tescile tabi olmayan yerlerdir. Bu alanlarda yapılaşma koşulları, kullanım şekli ve niteliğı yönetmelik ve imar planlarının çizdiği çerçevede uygulanmalı, kamuya açık olma vasfını yitirecek şekilde yapılaşma ya da tasarrufun gerçekleşmemesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, imar planında park olarak ayrılan alanda, imar mevzuatına aykırı şekilde ticari yapılaşmaya izin verildiğı ve buranın kiralama suretiyle işletmeye açıldığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve Belediye sınırları içerisindeki imar planında park olarak ayrılan alanda imar mevzuatına aykırı olarak ticari yapılaşmaya izin verilmesi ve bu yerin kiralama yoluyla işletmeye açılması hususuyla ilgili olarak müteakip uygulamalarda gerekli hassasiyetin

gösterileceği ve bu alanların “umumi hizmete” ayrılmış olması nedeniyle başka maksatlarla kullanılmayacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, yukarıda bahsedilen Yönetmelik hükümlerine göre gerek hazineden devredilen gerekse düzenleme ortaklık payı olarak özel mülkiyetten belediyeye intikal etmiş alanların “umumi hizmete” ayrılmış olması nedeniyle başka maksatlarla kullanılması mümkün değildir.

BULGU 4: Dönem İçerisinde Ödenek Üstü Harcama Yapılması ve Ödenek Aktarmalarının Zamanında ve Usulüne Uygun Yapılmaması

İdarenin bazı harcama birimlerinde dönem içinde ödenek bulunmamasına ve ödenek aktarma işlemi yapılmamasına rağmen harcama yapıldığı, yapılan bu ödenek üstü harcamaların denkleştirilmesi için dönem sonunda toplulaştırmak suretiyle ödenek aktarma işlemi yapıldığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin ödenek kullanımı ve bütçede yapılacak değişikliklerin düzenlendiği Beşinci Bölümünün; “Aktarma” başlıklı 36’ncı maddesinde, bütçede fonksiyonel sınıflandırmanın birinci düzeyleri arasındaki aktarmaların meclis kararı ile, fonksiyonel sınıflandırmanın ikinci düzeyleri arasındaki aktarmaların encümen kararı ile ve bunların dışında kalan ve ekonomik sınıflandırmanın ikinci düzeyine kadar aktarmaların ise üst yöneticinin onayı ile yapılacağı; “Ek ödenek” başlıklı 37’nci maddesinde, ek ödeneğin meclis kararı ile verilebileceği; “Yedek ödenek” başlıklı 38’inci maddesinde, yedek ödenek tertibinde yer alan ödeneklerin encümen kararı ile diğer tertiplere aktarılabilmesi ifade edilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun “Ödenek aktarmaları” başlıklı 21’inci maddesinin üçüncü fıkrasında da kamu idarelerinin bütçeleri içinde personel giderleri tertiplerinden, aktarma yapılmış tertiplerden ve yedek ödenekten aktarma yapılmış tertiplerden diğer tertiplere ödenek aktarılamayacağı belirtilmiştir.

Söz konusu mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, mahalli idarelerde gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren bir meclis kararı olan bütçenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasların belirlendiği, ödenek aktarımlarının belirli kurallara bağlandığı, harcama yetkililerinin bütçede öngörülen ödenek kadar harcama yapabilecekleri anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede; dönem içinde bazı tertiplerden bütçeyle tahsis edilen ödenek üzerinde harcama yapılmasına rağmen harcama yapılmadan önce ödenek aktarımlarının yapılmamış olduğu ve bu nedenle de ödeneği bulunmayan işler için harcama yapılmasına neden olduğu tespit edilmiştir.

İdare tarafından ödenek ihtiyacı olan tertiplere, ödenek aktarımları ihtiyaç ortaya çıktığı zaman yapılmamış, dönem içerisindeki ödenek üstü harcamalara ilişkin olarak yılsonunda alınan Meclis Kararı ile hem bütçe tertipleri arasında hem de yedek ödenek kullanımı yoluyla geriye dönük olarak toplam 91.420.610,63 TL aktarma yapılmış ve böylece ödenek üstü harcamalar giderilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve ödenek üstü harcama yapılmaması ve ödenek aktarmalarının zamanında ve usulüne uygun yapılması konusunda gerekli hassasiyetin gösterileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, ödenek aktarımlarının mevzuatındaki usuller çerçevesinde yetkili organların kararının alınması üzerine, geriye yönelik değil ihtiyaç ortaya çıktığı anda yapılması mevzuatına uygun olacaktır.

BULGU 5: İlan ve Reklam Vergisinin Tarh ve Tahakkuk Sürecinde Hatalar Bulunması

Belediyenin yetki ve görev alanı içinde faaliyet gösteren iş yerlerinden ilan ve reklam vergisi tahakkuk ve tahsilatı gerçekleştirilmediği görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun ikinci bölümünde ilan ve reklam vergisi ile ilgili düzenlemelere yer verilmiştir. Kanun'un "Konu" başlıklı 12'nci maddesinde, belediye sınırları ile mücavir alanları içinde yapılan her türlü ilan ve reklamın, ilan ve reklam vergisine tabi olduğu; "Tarife ve nispet" başlıklı 15'inci maddesinde verginin hangi tarife üzerinden alınacağı düzenlenmiştir.

Aynı Kanun'un "Verginin tarhı ve ödenmesi" başlıklı 16'ncı maddesinde ise vergiye tabi ilan ve reklamlarda, ilan ve reklam işinin mükellefçe yapılması halinde, ilan veya reklam işinin yapılmasından önce mükellef tarafından; ilan ve reklam işinin bu işi mutat meslek olarak ifa edenler tarafından yapılması halinde, ilan ve reklam işini yapanlarca ilan veya reklamın yapıldığı ayı takip eden ayın 20'nci günü akşamına kadar verilecek beyanname üzerine, bu verginin tarh ve tahakkuk ettirileceği düzenlenmiştir.

Yapılan incelemede, Belediyenin yetki ve göre alanı içinde faaliyet gösteren iş yerlerinin ilan ve reklam vergisi mükellefiyetlerinin tesis ettirilmemesi nedeniyle ilan ve reklam vergisi tahakkuk ve tahsilatının gerçekleştirilmediği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve ilan ve reklam vergisinin tahakkuk çalışmalarının yapılarak tahsilatlarının sağlandığı ifade edilmiştir. Ancak bu çalışmalar ve yapılan tahsilatlarla ilgili olarak herhangi bir kanıtlayıcı belge sunulmamıştır.

Sonuç olarak, ilan ve reklam vergisinin sağlıklı bir şekilde tahakkuk ve tahsilatının gerçekleştirilmesine yönelik gerekli çalışmaların yapılması gerekmektedir.

BULGU 6: İndirimli Emlak Vergisi Hükümlerinden Yararlanan Mükelleflerin Takibine Yönelik Kontrol Mekanizmasının Olmaması

İndirimli emlak vergisi hükümlerinden yararlanan mükelleflerin, söz konusu indirim şartlarını koruduğunun idare tarafından kontrol edilmediği ve bu kontrollerin etkin yapılmasına yönelik bir takip mekanizmasının bulunmadığı görülmüştür.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun "Nispet" başlıklı 8'inci maddesinde; Cumhurbaşkanı'nın, kendisine bakmakla mükellef kimsesi olup onsekiz yaşını doldurmamış olanlar hariç olmak üzere hiçbir geliri olmadığını belgeleyenlerin, gelirleri münhasıran kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumlarından aldıkları aylıktan ibaret bulunanların, gazilerin, engellilerin, şehitlerin dul ve yetimlerinin Türkiye sınırları içinde brüt 200 metrekareyi geçmeyen tek meskeni olması halinde, bu meskenlerine ait vergi oranlarını sıfıra kadar indirmeye yetkili olduğu belirtilmiştir.

Anılan hükmün verdiği yetkiye dayanılarak muhtelif tarihlerde çıkarılan Bakanlar Kurulu kararları ile 1999-2006 yılları için, 2006/11450 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile de 2007 ve müteakip yıllar için yukarıda bahsedilen durumlarda bina vergisi oranının sıfır olarak uygulanacağı belirlenmiştir.

57 seri No.lu Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği'nde emlak vergisi işlemlerinde mükellefler tarafından bildirilen hususların teyidinin, mükelleflerden belge istenmeden ilgili kurum ve kuruluşlardan yapılması gerektiği, bu bağlamda belediyelerce, mükelleflere ait kimlik bilgilerinin İçişleri Bakanlığı Kimlik Paylaşım Sistemi, tapu kayıtlarının tapu ve kadastro bilgi sisteminden alınabileceği, mükelleflerin şehit, gazi, dul, yetim ve emekli olduklarına ilişkin

bilgilerin ise Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı'ndan elektronik ortamda sağlanacağı belirtilmiş, gerek duyulması halinde bildirimlerin kontrolü amacıyla bildirime konu taşınmazlarda yoklama ve tespit yapılabileceği düzenlenmiştir.

Yapılan incelemede, indirimli emlak vergisinden faydalanan kişilere ilişkin yukarıda yer verilen şartların ilk beyan tarihlerinden itibaren devam edip etmediğinin kontrol edilmediği görülmüştür.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve Belediye sınırları içerisinde indirimli emlak vergisi hükümlerinden yararlanan mükelleflerin söz konusu şartları koruyup korumadığının etkin bir şekilde takibine yönelik çalışmaların başlatılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, indirimli emlak vergisi hükümlerinden yararlanan mükelleflerin, söz konusu indirim şartlarının devam edip etmediğinin, ilgili diğer kurumlardan da bilgi alınmak suretiyle, belirli zaman aralıklarında kontrol edilmesi gerekmektedir.

BULGU 7: İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıp-Kaçak Oranının Mevzuatta Belirlenen Seviyede Olup Olmadığına Yönelik Çalışma Yapılmaması

İçme suyu temin ve dağıtım sistemlerindeki su kayıp ve kaçak oranının mevzuata göre belirlenen seviyede olup olmadığı konusunda çalışma yapılmadığı görülmüştür.

İçme ve kullanma suyunun etkin kullanılması ve israfının önlenmesi için su temin ve dağıtım sistemlerindeki su kayıplarının kontrol edilmesi amacıyla “İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği” 08.05.2014 tarihli ve 28994 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

Yönetmelik’in “Su kayıplarının azaltılması” başlıklı 9’uncu maddesinde;

“Büyükşehir ve il belediyeleri su kayıplarını 2023 yılına kadar en fazla %30, 2028 yılına kadar ise en fazla %25 düzeyine; diğer belediyeler su kayıplarını 2023 yılına kadar en fazla %35, 2028 yılına kadar en fazla %30, 2033 yılına kadar ise en fazla %25 düzeyine indirmekle yükümlüdürler. Bu kapsamda, bu Yönetmelik uyarınca çıkarılacak Teknik Usuller Tebliğinde yer alan hususlar ve 12/10/2017 tarihli ve 30208 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İçme ve Kullanma Suyu Temini ve Dağıtım Sistemleri Hakkında Yönetmelik hükümleri çerçevesinde gerekli faaliyetler yürütülür.” denilmektedir.

Aynı Yönetmelik'in "Sorumluluk" başlıklı 11'inci maddesinde;

"(1) Bu Yönetmelikte belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyenler 20/11/1981 tarihli ve 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ve ilgili diğer mevzuata göre sorumludurlar.

(2) Bu Yönetmelik kapsamında, içme suyu temin ve dağıtım sistemlerindeki su kayıplarının kontrolüne ilişkin olarak yapılan faaliyetler, ilgili mevzuat çerçevesinde ilgili kurum ve kuruluşlarca denetlenir ve gerektiğinde yaptırım uygulanır.

(3) İdareler, stratejik planlarında su kayıplarını azaltmaya yönelik faaliyetlerine yer vermek zorundadır." hükümlerine yer verilmiştir.

Tarım ve Orman Bakanlığı Su Yönetimi Genel Müdürlüğü tarafından çıkarılan 2021/47 sayılı İçme Suyu Sistemlerindeki Su Kayıplarının Azaltılmasına Yönelik İş Termin Planı Genelgesi ve Eki Kılavuzda; su kayıp yönetimi biriminin kurulması ve birimin bu faaliyetleri sürdürülebilir bir şekilde yapabilmesi için personel sayısı ve niteliğinin iyileştirilmesi ile teknik altyapının ekipman ve teçhizat bakımından geliştirilmesinin su kayıplarının azaltılması konusunda önemli olduğu belirtilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre; diğer belediyeler su kayıp oranlarını 2023 yılına kadar en fazla %35, 2028 yılına kadar en fazla %30, 2033 yılına kadar ise en fazla %25 düzeyine indirmekle yükümlü ve sorumludur. Diğer taraftan stratejik planlarda su kayıplarını azaltmaya yönelik faaliyetlere yer verilmesi, ilgili birimlerin ekipman ve teçhizat bakımından geliştirilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, su kayıp ve kaçak oranının belirlenmesi konusunda herhangi bir çalışma yapılmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; içme suyu temin ve dağıtım sistemlerindeki israfın önlenmesi ve su kayıp ve kaçak oranının tespitine ilişkin gerekli çalışmalar yapıldığı ve yeni yapılan su abone bağlantı sisteminin ihalesinin yapılması suretiyle su kayıp ve kaçakların önüne geçildiği ifade edilmiştir. Ancak yapılan bu çalışmalar ve su kayıp ve kaçaklarının hangi oranda düşürüldüğüne dair herhangi bir kanıtlayıcı belge sunulmamıştır.

Sonuç olarak, kaynakların etkili ve verimli kullanılması, içme suyu temin ve dağıtım sistemlerinde israfın önlenmesi, yatırım planlamalarının doğru yapılması için su kayıp ve kaçak oranına ilişkin çalışma yapılarak su kayıp-kaçak oranının azaltılması gerekmektedir.

BULGU 8: Memurlar Eliyle Yürütülmesi Gereken Hizmetlerin Bir Kısımının Şirket İşçileri Vasıtasıyla Yürütülmesi

Şirket kadrosunda bulunan işçilerin, Belediye bünyesinde zabıta ve itfaiye personeli olarak görev yaptığı tespit edilmiştir.

Anayasanın 128 inci maddesinde, Devlet Kamu İktisadi Teşebbüsleri ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevlerin memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle yürütüleceği belirtilmiştir.

Ayrıca 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 4 ve 33'üncü maddelerinde süreklilik arz eden görevlerin memurlar eliyle yürütüleceği ve kadrosuz memur çalıştırılamayacağı hükmü amirdir.

Zabıta teşkilatında görev yapanların mesleğe kabulü, atamaları, görevde yükselmeleri gibi hususlar 11.04.2007 tarihli ve 26490 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Belediye Zabıta Yönetmeliği'nde, İtfaiye teşkilatında görev yapanların mesleğe kabulü, atamaları gibi hususlar da 21.10.2006 tarihli ve 26326 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Belediye İtfaiye Yönetmeliği'nde düzenlenmiştir.

Zabıta teşkilatının amacı ve mevzuatta belirtilen görevleri dikkate alındığında, kamu güvenliğine katkı sağlamak gibi bir vazifesinin bulunduğu, bu nedenle idari kolluk görev ve yetkisi olduğu da görülmektedir. Zabıta teşkilatında olduğu gibi atama, mesleğe kabul, görevde yükselme gibi hususların ayrıca yönetmelikle düzenlendiği itfaiye hizmetlerinde de bu durum aynen geçerli olup belediye şirketinde istihdam edilen işçilerin fiilen zabıta ve itfaiye personeli olarak görev yapmalarının mevzuata uygun olmadığı değerlendirilmektedir.

Zabıta ve İtfaiye biriminde kendi yönetmelikleri gereğince mesleğe kabul edilen, asli görevi olan bu hizmetleri sürekli olarak yürütmekle görevlendirilen personel istihdam edilmelidir.

Bu hususta; 11.09.2019 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 2019/27 Esas, 2019/56 Karar Sayılı ve 26/06/2019 tarihli Anayasa Mahkemesi Kararı'nda da; "... genel idare

esaslarına göre yürütülmesi gereken asli ve sürekli bir görev niteliği taşıyan itfaiye hizmetinin Anayasa'nın 128. Maddesi uyarınca kamu görevlileri eliyle yürütülmesi zorunlu olup devletin söz konusu görevi ifa ederken anılan kamu hizmetini kamu görevlisi olmayan kişilere gördürmesine yol açacak düzenleme yapılabilmesi mümkün değildir.” denilmektedir.

Yapılan incelemede, Belediye Şirketinden istihdam edilen beş işçinin Zabıta Müdürlüğünde, sekiz işçinin de İtfaiye Müdürlüğünde itfaiye personeli olarak görevlendirildiği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve bulguda bahsi geçen işçilerin itfaiye ve zabıta birimlerindeki görevlerine son verileceği ve memurlar vasıtasıyla yürütülmesi gereken hizmetlerde işçi personel çalıştırılmaması için gerekli hassasiyetin gösterileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, memurlar eliyle yürütülmesi gereken kamu hizmetlerinde, şirket personeli istihdamının sona erdirilmesi, zabıta ve itfaiye biriminde kendi yönetmelikleri gereğince mesleğe kabul edilen, asli görevi olan bu hizmetleri sürekli olarak yürütmekle görevlendirilen personel istihdam edilmelidir.

BULGU 9: İdare Tarafından Kiralanan Taşınmazların Kira İşlemlerinde Hatalı Uygulamalar Bulunması

İdare mülkiyetinde bulunan taşınmazlara ilişkin kiralama süreçleri ile kira tahakkuk tahsilat süreçlerinin sağlıklı yürütülmediği görülmüştür.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun “Tahmin edilen bedelin tespiti” başlıklı 9'uncu maddesinde; tahmin edilen bedelin, idarelerce tespit edileceği veya ettirileceği, işin özelliğine göre gerektiğinde bu bedel veya bu bedelin hesabında kullanılacak fiyatların belediye, ticaret odası, sanayi odası, borsa gibi kuruluşlardan veya bilirkişilerden soruşturulacağı, tahmin edilen bedelin, dayanaklarının da eklendiği bir hesap tutanağında gösterileceği ve asıl evrak arasında saklanacağı belirtilmiştir.

2886 sayılı Kanunu'nun “Müteahhit veya müşterinin sözleşmenin bozulmasına neden olması” başlıklı 62'nci maddesinde sözleşme yapıldıktan sonra 63'üncü maddede yazılı hükümler dışında müteahhit veya müşterinin taahhüdünden vazgeçmesi veya taahhüdünü, şartname ve sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirmemesi üzerine, idarenin en az 10 gün süreli ve nedenleri açıkça belirtilen ihtarına rağmen aynı durumun devam etmesi halinde,

ayrıca protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın kesin teminatın gelir kaydedileceği ve sözleşmenin feshedilerek hesabın genel hükümlere göre tasfiye edileceği, gelir kaydedilen kesin teminatın müteahhit veya müşterinin borcuna mahsup edilemeyeceği ifade edilmiştir.

2886 sayılı Kanun'un "İdarelerce ihalelere katılmaktan geçici yasaklama" başlıklı 84'üncü maddesinin üçüncü fıkrasında, üzerine ihale yapıldığı halde usulüne göre sözleşme yapmayan istekliler ile sözleşme yapıldıktan sonra taahhüdünden vazgeçen ve mücbir sebepler dışında taahhüdünü sözleşme ve şartname hükümlerine uygun olarak yerine getirmeyen müteahhit veya müşteriler hakkında da ihaleyi yapan bakanlık veya ilgili bakanlık tarafından, bir yıla kadar ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verileceği ve bu kararların Resmi Gazete'de ilan ettirildiği gibi ilgililerin müteahhitlik sicillerine işleneceği, beşinci fıkrasında ise; ihaleyi yapan idarelerin ihalelere katılmaktan yasaklamayı gerektirir bir durumla karşılaştıkları takdirde, gereğinin yapılması için bu durumu ilgili bakanlığa bildirmekle yükümlü oldukları belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri çerçevesinde; kiralamalara ilişkin tahmini bedellerin belirlenmesinde idarelerin hesaplama yaparken araştırma yapma yöntemi konusunda takdir hakkına sahip olduğu, gerektiğinde maddede sayılan yerlerden bilgi alınabileceği fakat tahmin edilen bedelin, hesaplamaya esas dayanaklarının da eklendiği bir hesap tutanağında gösterileceği ve asıl evrak arasında saklanacağını zorunlu olduğu; kira bedellerini sözleşmelerinde belirtilen sürelerde ödemeyen kiracıların sözleşmelerinin feshedilmesi ve ihale yasaklısı yapılmalarına ilişkin olarak ilgili bakanlık olan Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına bildirimde bulunulması gerektiği anlaşılmaktadır.

Ayrıca, her ne kadar kanun koyucunun, tahmin edilen bedele ilişkin soruşturmanın işin özelliğine göre gerektiğinde yapılacağını belirtmiş olmasından hareketle, bahsi geçen soruşturmanın yapılıp yapılmaması konusunda idarelerin takdir hakkına sahip olduğu düşünülse bile, takdir hakkının sınırsız olmadığı, kamu hizmetinin gerekleri ve kamu yararı amacı taşınması gerektiği malumdur. Bu nedenle, tahmin edilen bedelin tespitine ilişkin olarak gerekli araştırmaların yapılarak, objektif ve somut bir biçimde gerekçelendirilmesi gerekmektedir.

Sözleşmeler en az iki tarafı bulunan ve üzerinde anlaşılan konu hakkında ilgili taraflara hak ve sorumluluklar yükleyen, uyulmadığı takdirde kanunlarla belirlenmiş müeyyidelerin uygulanmasına neden olan karşılıklı ve birbirine uygun irade beyanlarıyla gerçekleşen

işlemlerdir. Bu beyanların hukuksal bir sonuç doğurması yine kanunlarla belirlenmiş usul ve şekillerde gerçekleşmesine bağlıdır.

Sözleşmelere ilişkin genel usuller 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu ile belirlenmiştir. Borcun muaccel hale gelmesine rağmen borçlu olan tarafın yükümlülüklerini zamanında yerine getirmemesi halinde alacaklı olan taraf Kanun'un kendisine verdiği hakları kullanarak alacağının tahsili için gerekli yasal girişimleri başlatabilir. Ancak taraflardan biri kamu olan ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu kapsamında ihale edilerek sözleşmeye bağlanan işlerde sözleşme hükümlerine uyulmamasının genel hükümlerin yanında ne gibi özel sonuçlar doğuracağı yine 2886 sayılı Kanun tarafından belirlenmiştir.

Yapılan incelemede, İdare mülkiyetinde bulunan taşınmazlara ilişkin tahmini kira bedeli hesaplamalarının sözlü alınan bilgilerle gerçekleştirildiği ve hesaplamalara esas dayanakların dosyalarında yer almadığı, kira ödeme yükümlülüklerini sözleşme ve şartname hükümlerine uygun olarak yerine getirmeyen kiracıların sözleşmelerinin feshedilmediği ve ihale yasaklısı yapılmalarına yönelik gerekli işlemlerin yapılmadığı, kira artış oranlarının kira tespit komisyonu tarafından belirlendiği, bazı yıllar kira artışı yapılmadığı, kiralanan yerlerin kira dosyalarının sağlıklı takip edilmediği tespit edilmiştir.

İdare tarafından 3'üncü kişilere kiralanan taşınmazların uygulamasında yapılan hatalara ilişkin olarak özetle;

-Taşınmazların 3. kişilere kiralınması süreçlerinin sağlıklı yürütülmediği, ihale ilanı, tahmin edilen bedel, ihale dosyası, kira artışı gibi birçok hususta mevzuat hükümlerinin gerekliliklerinde eksiklikler olduğu,

-Tahmini bedel tespit komisyonu oluşturulmuş olsa da çoğu kiraya verilecek taşınmazların tahmin edilen bedel tespiti için ticaret odası, sanayi odası, borsa, emlakçı gibi kuruluşlardan görüş alınmadığı, dosyalarında tahmin edilen bedelin nasıl belirlendiğine ilişkin bir belgenin bulunmadığı ve taşınmazların tahmin edilen bedellerinin günün rayıçlarının altında kaldığı,

-Taşınmazların tahmini kira bedelleri ile yıllık kira artışlarının hatalı olması ile birlikte kira tahsilatının da sağlıklı gerçekleştirilmediği, örneğin, mevcut kiralanan yerlerden sadece 63.866,53 TL tahsilat gerçekleştirilirken ödenmeyen kira tutarlarının 455.960,88 TL'ye ulaştığı, söz konusu yerlerin bazılarından kiraya verildiği tarihten 2024 yılı sonu itibarıyla hiç kira tahsilatı gerçekleştirilmediği,

-Çarşı merkezinde bulunan dükkanlardan bir tanesinde kira tahakkuk tahsilatı yapılmadığı, kira sözleşmesinin dosyasında mevcut olmadığı, taşınmazı kullanan kişilerden alınan bilgilerden anlaşıldığı kadarıyla uzun yıllar öncesine dayanan kira sözleşmesi bulunduğu fakat herhangi bir kira ödenmediği,

-2 yere kira tahakkuku yapıldığı fakat herhangi bir ihalesinin olmadığı,

-Taşınmazlara ilişkin kira artışlarının şartname ve sözleşme hükümleri dikkate alınmadan kira tespit komisyonu tarafından keyfi olarak yapıldığı, 2023 yılında herhangi bir artış yapılmadığı,

-2024 yılı içindeki kira artışlarında herhangi bir uygulama birliğinin de olmadığı, bazı yerlerin kira artış oranlarının kira tespit komisyonu tarafından belirlenen genel kira artış oranından çok düşük belirlendiği, yine bir yerin 2022 yılında da kira artışının yapılmadığı,

-Kesimhane yerinin kiraya verilmesi ihalesinde ihale şartnamesine yazılan 15 yıllık veterinerlik mezunu şartı ile ihalenin rekabetten uzak hale getirildiği,

Görölmüşür.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve Belediye tarafından yapılacak olan müteakip taşınmaz kiralalarında bulguda belirtilen hatalı uygulamaların yapılmayacağı ifade edilmiştir.

Sonuç itibarıyla, taşınmaz kiralalarında ihale ilanı, tahmin edilen bedel, ihale dosyası, kira artışı gibi birçok hususta mevzuat hükümlerinin gerekliliklerinin yerine getirilmesi, kira bedellerini sözleşmelerinde belirtilen sürelerde ödemeyen kiracıların sözleşmelerinin feshedilmesi ve ilgililerin ihale yasaklısı yapılması hususunda Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na bildirimde bulunulması gerekmektedir.

BULGU 10: Kanalizasyon ve Su Tesisleri Harcamalarına Katılma Paylarının Tarh ve Tahakkuk Ettirilmemesi

Kanalizasyon ve su tesisleri harcamalarına ilişkin katılma paylarının mevzuata uygun olarak hesaplanıp tahakkuk ettirilmediği görölmüşür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin görev ve sorumlulukları" başlıklı 14'üncü maddesi ile belediye sınırları içindeki su ve kanalizasyon hizmetlerinin yapılması veya yaptırılması görevi belediyelere verilmiştir.

Bununla birlikte, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nun 87’nci maddesinde yeni kanalizasyon tesisi yapılması veya mevcut tesislerin sıhhi ve fenni şartlara göre ıslah edilmesi şeklinde kanalizasyon tesisi yapılması halinde, bunlardan faydalanan gayrimenkul sahiplerinden “kanalizasyon harcamalarına katılma payı” alınacağı, 88’inci maddesinde de yeni içme suyu şebeke tesisleri yapılması veya mevcut şebeke tesislerinin tevsii ve ıslahı şeklinde su tesisi yapılması halinde, dağıtımın yapıldığı saha dâhilindeki gayrimenkullerin sahiplerinden “su tesisleri harcamalarına katılma payı” alınacağı hüküm altına alınmıştır.

Buna göre, yukarıda yer verilen şekillerde kanalizasyon ve su tesisi yapılması (Mevcut tesislerin ıslahı da bu kapsamdadır) halinde, Kanunda belirlenen kişilerden katılma payı alınması gerekmektedir. Bu payların nasıl hesaplanacağı mezkûr Kanun’un 89’uncu maddesinde açıklamış olup, payların tutarının yukarıda belirtilen hizmetler için yapılan giderlerin tamamından oluşacağı belirtilmiştir. Aynı Kanun’un 90’ıncı maddesinde söz konusu payların tahakkuk şekline ilişkin düzenlemeler yapılarak, payların gayrimenkul sahipleri arasında nasıl dağıtılacağı belirlenmiş, 91’inci maddesinde payların ne zaman tahakkuk edeceği, 92’nci maddesinde payların ilanının şekli ve zamanı, 93’üncü maddesinde de payların nasıl tahsil edileceği açıkça belirlenmiş bulunmaktadır. Söz konusu Kanunun 94’üncü maddesinde de harcamalara katılma paylarına ilişkin usul ve esasların Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle belirleneceği hükme bağlanmıştır. Bu hükme uygun olarak, söz konusu yönetmelik 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunun Harcamalara Katılma Payları ile İlgili Hükümlerinin Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik adıyla 21.08.1981 tarih ve 17435 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu Yönetmelik’te harcama katılma paylarının hesaplanmasına, tahakkukuna, tahsiline ve tebliğine ilişkin ayrıntılı düzenlemeler mevcuttur.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine göre, İdarenin 5393 sayılı Kanun kapsamında yürütmekte olduğu su ve kanalizasyon hizmetleri için 2464 sayılı Kanun’da açıklanan su ve kanalizasyon tesislerine ilişkin harcamaların, yine aynı Kanun’da belirlenen usul ve esaslar dâhilinde ilgililerden tahsil edilmesi hukuki açıdan zorunluluk arz etmektedir.

Yapılan incelemede, İdarece 2024 yılı ve önceki yıllarda su ve kanalizasyon tesislerinin yapımı ve bunların ıslahına ilişkin harcamalar yapıldığı, ancak bu harcamalara ilişkin katılma paylarının tahakkuk ve tahsiline ilişkin gerekli çalışmaların yapılmadığı görülmüştür.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve Belediye tarafından yapılan su ve kanalizasyon tesislerinin yapımı ve ıslahı

karşılığında yapılan harcamalar için alınması gereken katılım paylarının tahakkuk ve tahsiline ilişkin gerekli işlemlerin başlatılacağı ifade edilmiştir.

Bu itibarla, İdarece yasal düzenlemelerin yerine getirilmesini ve kamu kaynaklarının etkin, verimli ve hukuka uygun olarak kullanılmasını teminen, söz konusu harcamalara ilişkin katılma paylarının tahsili için mevzuatta belirlenen usul ve esaslar dâhilinde gerekli çalışmalara başlanması gerekmektedir.

BULGU 11: Hazineye Ait Taşınmazların Satışından Aktarılması Gereken Payların Takibinin Yapılmaması

Hazineye ait taşınmazların satışı nedeniyle Kamu İdaresine aktarılması gereken payların takibinin yapılmadığı görülmüştür.

4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanunu'nda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un "Satış Bedelinin Ödenmesi, Satış Bedelinden Pay Verilmesi, Belediyelere Devir" başlıklı 5'inci maddesinde; belediye ve mücavir alan sınırları içindeki Hazineye ait taşınmazların satış bedellerinin tahsil edilen kısmından öncelikle yerinde muhafaza edilemeyen yapıların tasfiyesinde kullanılmak şartıyla %10'unun ilgili belediyelerin 20.07.1966 tarihli ve 775 sayılı Kanun hükümlerine göre oluşturulan fon hesabına aktarılacağı belirtilmiştir.

Mevzuat hükümlerinden anlaşılabileceği üzere, hazineye ait taşınmazların satış bedellerinden aktarılan paylar için bir fon hesabı açılacak ve bu fonda biriken tutarlar öncelikle yerinde muhafaza edilemeyen yapıların tasfiyesinde kullanılabilecektir.

Yapılan incelemede, Kamu İdaresine herhangi bir tutarın aktarılmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca, İdarenin bu payların aktarılması hususunda etkin bir takibinin olmadığı anlaşılmıştır.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve hazineye ait taşınmazların satışından Belediyeye aktarılması gereken payların takibinin yapılması konusunda gerekli işlemlerin tesis edileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak, yasal düzenlemeler gereğince Belediye bünyesinde bir fon hesabının oluşturulması, aktarılması gereken payların takibinin yapılması ve aktarılan payların ilgili Kanun'un düzenleniş amacına uygun kullanılması gerekmektedir.

BULGU 12: Doğrudan Temin ve Pazarlık Usulü ile Yapılan Alımlarda Mevzuata Uygun Olmayan Hususların Bulunması

İdare tarafından kamu ihale mevzuatında belirtilen parasal limitlerin altında kalacak şekilde mal ve hizmet alımlarının kısımlara bölündüğü, parasal limit dahilindeki doğrudan temin alımlarında mevzuatta öngörülen %10 sınırın aşılmasına rağmen Kamu İhale Kurulundan uygun görüş alınmadığı, bazı doğrudan temin alımlarının belli bir süreyi içermesine rağmen alımlara ilişkin olarak sözleşme yapılmadığı, doğrudan temin alımlarında yasaklılık teyidinin yapılmadığı ve Elektronik Kamu Alımları Platformuna (EKAP) kaydedilmediği görülmüştür.

A-Kamu İhale Mevzuatında Belirtilen Parasal Limitlerin Altında Kalacak Şekilde Mal ve Hizmet Alımlarının Kısımlara Bölünmesi

Belediyenin mal ve hizmet alımlarına ilişkin bazı alımların, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda belirtilen parasal limitlerin altında kalacak şekilde kısımlara bölünerek, ihale usulü yerine doğrudan temin yöntemi ile gerçekleştirildiği görülmüştür.

4734 sayılı Kanun'un "Temel ilkeler" başlıklı 5'inci maddesinde; ihalelerde açık ihale ve belli istekliler arasında ihale usullerinin temel ihale usulleri olduğu, aralarında kabul edilebilir doğal bir bağlantı olmadığı sürece mal alımı, hizmet alımı ve yapım işlerinin bir arada ihale edilemeyeceği, eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin kısımlara bölünemeyeceği ifade edilmiştir.

Mezkûr Kanun'un "Doğrudan Temin" başlıklı 22'nci maddesinin (d) bendinde; büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde bulunan idarelerin on beş milyar, diğer idarelerin beş milyar Türk lirasını aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve işeye ilişkin alımları için ilân yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temin usulüne başvurulabileceği belirtilmiştir. Kanun metninde yer alan parasal limitler her yıl Kamu İhale Kurumu tarafından güncellenmekte olup 2024 yılı için uygulanacak limitler; 24.01.2024 tarihli ve 32439 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2024/1 numaralı Kamu İhale Tebliği ile büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde bulunan idareler için 622.756,00 TL, diğer idareler için 207.453,00 TL olarak belirlenmiştir.

Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılacak Alımlara İlişkin Tebliğ'in "Parasal limitler kapsamında yapılacak alımlar ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak alımlar" başlıklı 14'üncü maddesinin dördüncü fıkrasında ise; Kanunun 18'inci maddesinde öngörülen

ihale usulleriyle temin edilmesi gereken ihtiyaçların, parasal limitlerin altında kalacak şekilde adet, kısım veya gruplara bölünmek suretiyle temin edilemeyeceği ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, Belediyenin, 2024 yılı içinde aynı veya birbirine yakın tarihlerde aynı nitelikteki mal ve hizmet alımlarını aynı ya da farklı yüklenicilerden, ihale usulü yerine kısımlara bölerek doğrudan temin yöntemiyle gerçekleştirdiği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda belirtilen parasal sınırların altında kalacak şekilde kısımlara bölünerek doğrudan temin usulü ile mal ve hizmet alımı yapılması ve yapım işi yaptırılması uygulamasına son verilerek temel ihale usulleri ile işlem yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İdarenin ihtiyaç planlaması yaparak tek seferde yapabileceği aynı nitelikteki mal, hizmet alımları ve yapım işlerini ihale yoluyla gerçekleştirmesi gerekmektedir.

B-Doğrudan Temin ve Pazarlık Usulü ile Yapılan Alımlarda Bütçeye Konulan Ödeneğin %10'unun Kamu İhale Kurulunun Uygun Görüşü Alınmadan Aşılması

Doğrudan temin ve pazarlık usulü ile parasal limitler dâhilinde yapılan mal ve hizmet alımları ile yapım işlerine ilişkin harcamaların mevzuatta öngörülen %10 sınırı aşmasına rağmen Kamu İhale Kurulundan uygun görüş alınmadığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "İdarelerce uyulması gereken diğer kurallar" başlıklı 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (1) bendinde; Kanun'un 21 ve 22'nci maddelerindeki parasal limitler dâhilinde yapılacak harcamaların yıllık toplamının, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'unu Kamu İhale Kurulunun uygun görüşü olmadıkça aşamayacağı hüküm altına alınmıştır.

31.12.2020 tarih ve 31351 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci Maddesinin (I) Bendi Kapsamında Yapılacak Başvurulara İlişkin Tebliğ'nin "Genel Esaslar" başlıklı 4'üncü maddesine göre; idarelerin parasal limitler dâhilinde yapacakları harcamaların yıllık toplamının, idarelerin bütçelerine bu amaçla konulacak ödeneklerin %10'una kadar olabileceği ve söz konusu oran hesaplanırken kamu kurum ve kuruluşlarının yıllık bütçelerinde belirlenen toplam ödenek miktarının dikkate alınacağı ve mal alımı, hizmet alımı veya yapım işleri için bütçelerine konan yıllık toplam ödenekleri üzerinden her biri için ayrı ayrı hesaplama yapılacağı belirtilmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, idarelerin 4734 sayılı Kanun'un 21'inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendi ile 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi kapsamında yapacakları alımlara ilişkin bir sınır bulunduğu, parasal limitlerin tespitinde bütçeye konulan ödeneklerin toplam tutarının değil, ödenek hangi amaçla bütçeye konulmuş ise o amaç için konulmuş ödeneğin toplam tutarının dikkate alınması gerektiği anlaşılmaktadır. Bu sınırın aşılabacağı öngörülmesi halinde ise, Kamu İhale Kurulundan önceden uygun görüş alınmalıdır.

Tablo 11: 21-f ve 22-d Maddeleri Kapsamında Yapılan Alımlarda Sınırı Aşan Tutarlar

Harcama Kalemleri	2024 Yılı Toplam Ödenek Tutarı (TL) (A)	Toplam Ödeneğin %10'u (Sınır) (TL) Sınırı Aşan Tutar (B=A*%10)	21/f ve 22/d Kapsamında Yapılan Harcama Tutarı (TL)(C)	Sınırı Aşan Tutar (TL) (C)-(B)
Mal alımı	103.890.000,00	10.389.000,00	51.628.572,22	41.239.572,22
Hizmet alımı	90.147.000,00	9.014.700,00	83.655.253,72	74.640.553,72
Yapım işi	73.661.250,00	7.366.125,00	27.989.346,06	20.623.221,06

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve müteakip doğrudan temin ve pazarlık usulü ile parasal limitler dahilinde yapılacak mal ve hizmet alımları ile yapım işlerine ilişkin toplam harcamaların mevzuatta öngörülen bütçeye konulan ödeneğin %10 sınırını aşmaması hususunda gerekli hassasiyetin gösterileceği, aşılması durumunda ise Kamu İhale Kurulundan önceden uygun görüş alınacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, doğrudan temin ve pazarlık usulü ile yapılan alımlarda mevzuatta öngörülen %10 sınırının aşılmasına rağmen Kuruldan uygun görüş alınmamasının mevzuata aykırı olduğu değerlendirilmekte olup Kanun'un emredici hükümlerine riayet edilmelidir.

C-Belirli Süreyi İhtiva Eden Doğrudan Temin Alımlarında Sözleşme Yapılmaması

Kamu İdaresinin yapmış olduğu bazı doğrudan temin alımlarının belli bir süreyi içermesine rağmen alımlara ilişkin olarak sözleşme yapılmadığı görülmüştür.

Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılacak Alımlara İlişkin Tebliğ'in "Alımlara ilişkin uygulama esasları" başlıklı 4'üncü maddesinin beşinci fıkrasında, "Teslimi, sunumu veya yapımı belli bir süreyi gerektiren alımlar ile Kanunun 22 nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında yapılan alımlarda sözleşme imzalanması zorunludur." düzenlemesi yer almaktadır.

Bu kapsamda, doğrudan temin yöntemi ile yapılan alımlarda sözleşme düzenlenmesi idarenin takdirinde olan ve zorunluluk arz etmeyen bir husus olup gerçekleşmesi belli bir süreyi gerektiren alımlarda ise sözleşme düzenlenmesi zorunluluktur.

Yapılan incelemede, İdarenin gerçekleştirdiği bazı doğrudan temin alımlarının belli bir süreyi ihtiva ettiği ancak bu alımlar için herhangi bir sözleşme imzalanmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve müteakip belli bir süreyi ihtiva eden doğrudan temin alımlarında sözleşme yapılması hususunda gerekli hassasiyetin gösterileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılacak Alımlara İlişkin Tebliğ hükümleri gereğince belli bir süre ihtiva eden mal, hizmet ve yapım işlerinde sözleşme yapılması gerekmektedir.

D-Parasal Limit Dahilindeki Doğrudan Temin Alımlarında Yasaklılık Teyidinin Yapılmaması

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "Doğrudan Temin" başlıklı 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi kapsamında yapılan alımlarda kişi ya da firmanın ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığının teyidinin yapılmadığı görülmüştür.

Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılacak Alımlara İlişkin Tebliğ'in "Alımlara ilişkin uygulama esasları" başlıklı 4'üncü maddesinin sekizinci fıkrasında; 4734 sayılı Kanun'un 22'nci maddesi uyarınca doğrudan temin yoluyla alım yapılması halinde alım yapılacak kişi ya da firmanın ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığının teyit ettirilmeyeceği, ancak Kanun'un 22'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen parasal limit dahilinde yapılan alımlarda, alım yapılacak gerçek veya tüzel kişinin Kamu İhale Kurumunun internet sayfasındaki yasaklılar listesinde bulunup bulunmadığının kontrol edilmesi ve yasaklı olduğunun belirlenmesi durumunda, söz konusu kişiden alım yapılamayacağı ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, Kamu İdaresi tarafından parasal limit dahilinde gerçekleştirilen alımlarda Kamu İhale Kurumunun internet sayfasından yasaklılık teyitlerinin yapılmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve müteakip doğrudan temin alımlarında yasaklılık teyidinin yapılacağı ifade edilmiştir.

Kamu İdaresi tarafından parasal limitler dahilinde yapılan doğrudan temin alımlarında kişi ya da firmanın ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığının teyit ettirilmesi gerekmektedir.

E-Kamu İhale Kanunu’na Göre Doğrudan Temin Suretiyle Yapılan Alımların Elektronik Kamu Alımları Platformuna (EKAP) Kaydedilmemesi

Doğrudan temin yöntemi ile yapılan satın alma işlemlerinin Elektronik Kamu Alımları Platformuna kaydedilmediği görülmüştür.

4734 sayılı Kanun’da ihale ve diğer satın alma süreçlerinin yürütülmesi için Kamu İhale Kurumu tarafından oluşturulan EKAP’a ilişkin hükümler düzenlenmiştir. İlgili kanun maddesinde EKAP’ın kurulması ve işletilmesi ile ihale sürecinde elektronik araçların kullanımına ilişkin esas ve usullerin Kurum tarafından belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda değinilen görev ve yetkilere istinaden Kamu İhale Kurumu tarafından çıkarılan Kamu İhale Genel Tebliği’nin “Doğrudan temin kayıt formu” başlıklı 30.9.2. maddesinde doğrudan temin yoluyla yapılan alımların, takip eden ayın onuncu gününe kadar “Doğrudan temin kayıt formu” doldurularak EKAP üzerinden kayıt altına alınması gerektiği düzenlenmiştir.

Yapılan incelemede, doğrudan temin yöntemi ile yapılan satın alma işlemlerinin Elektronik Kamu Alımları Platformuna (EKAP) kaydedilmediği tespit edilmiştir.

Bu durum yukarıda yer verilen yasal düzenlemelere aykırılık teşkil etmekle birlikte bir yandan da 4734 sayılı Kanunun 62’nci maddesinin birinci fıkrasının (1) bendinde yer alan ve söz konusu Kanun’un 21’inci ve 22’nci maddeleri kapsamında parasal limitler dâhilinde yapılan harcamalarının, idarenin bütçesine bu amaçla koyduğu ödeneğin %10’unu aşamayacağı hükmüne ilişkin kontrollerin EKAP verileri ile de teyit edilememesine neden olmaktadır.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve müteakip doğrudan temin alımlarının EKAP’a kaydedileceği ifade edilmiştir.

Bu itibarla, doğrudan temin yöntemi ile yapılan alımların Tebliğ’de belirtilen usul ve esaslar dâhilinde EKAP’a kaydedilmesi önem arz etmektedir.

BULGU 13: Kamu Kurum ve Kuruluşları Tarafından Yaptırılan İnşaatlar İçin Yüklenicilerden Yapı Kullanma İzni Harcı Alınmaması

İdare tarafından, kamu kurum ve kuruluşlarınca yaptırılan inşaatlara ilişkin olarak alınması gereken yapı kullanma izni harçlarının alınmadığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nun “İmar ile ilgili harçlar” başlıklı 80’inci maddesinde; imar mevzuatına ilişkin harçlardan olan yapı kullanma izni harcının belediyeler tarafından tahsil edileceği ifade edilmiş olup, anılan harç dâhil maddede sayılan harçlardan istisna tutulan yapılara aynı hükümde yer verilmiştir.

Buna göre, yatırım teşvik belgesi kapsamında inşa edilen yapı ve tesisler, 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun hükümleri uyarınca yapılan yapı ve tesisler ile belediye ve mücavir alan sınırları içinde veya dışında inşa edilecek sera ve benzeri örtü altı tarım faaliyetinde kullanılmak üzere inşa edilen tesisler, ahır, samanlık, kümes, hayvan barınakları, yemlik gibi yapı ve tesisler, organize sanayi bölgeleri ile sanayi ve küçük sanat sitelerinde yapılan yapı ve tesisler, yapı kullanma izni harcından istisna tutulmuştur.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerinden anlaşılaacağı üzere, kamu kurumları tarafından yaptırılan yapı ve tesisler, istisna kapsamında sayılan yapılardan olmadıkça, yapı kullanma izni harçlarının alınması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, kamu kurum ve kuruluşlarına verilen yapı kullanma izin belgeleri nedeniyle yükleniciler adına tahakkuk ettirilmesi gereken yapı kullanma izni harcının tahakkuk ettirilmediği görülmüştür.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve kamu kurum ve kuruluşları tarafından yaptırılan inşaatların yüklenicilerinden yapı kullanma izni harcı alınması için gerekli işlemlerin tesis edileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak, kamu kurumları tarafından yaptırılan yapı ve tesisler, istisna kapsamında sayılan yapılardan olmadıkça, yükleniciler adına yapı kullanma izni harcının tahakkuk ettirilmesi gerekmektedir.

BULGU 14: Telekomünikasyon Altyapı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedellerinin Alınmaması

İdarenin yetki ve sorumluluk alanı içinde kalan sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekelerinde kullanılan her türlü kablo ve benzeri gerece ilişkin geçiş hakkı ücretlerinin takip ve tahsil edilmediği görülmüştür.

5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu’nun “Tanımlar ve Kısaltmalar” başlıklı 3’üncü maddesinin (s), (ş) ve (z) fıkralarında; “Geçiş Hakkı”, “Geçiş Hakkı Sağlayıcısı” ve “İşletmeci” tanımlamaları yapılmıştır.

Aynı Kanun’un 22’inci maddesinin birinci fıkrasında “Geçiş hakkının kapsamı” belirlenmiş, 25’inci maddesinde de işletmeci ile geçiş hakkı sağlayıcısının anlaşma serbestisi çerçevesinde geçiş hakkına ilişkin anlaşmalar yapabileceği düzenlenmiştir.

Geçiş hakkı ve bu hakka uygulanacak ücret tarifesine ilişkin usul ve esasların belirlenmesi amacıyla Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından 27.12.2012 tarih 28510 sayılı Resmî Gazete’de “Sabit ve Mobil Haberleşme Altyapısı veya Şebekelerinde Kullanılan Her Türlü Kablo ve Benzeri Gerecin Taşınmazlardan Geçirilmesine İlişkin Yönetmelik” yayımlanmıştır.

Yönetmelik’te işletmeci ve geçiş hakkı sağlayıcısının geçiş hakkına ilişkin anlaşmaları, belirlenen ilkeler doğrultusunda serbestçe yapabileceği, anlaşma yapmaya ve geçiş hakkına ait ücretlerin tahsiline ise geçiş hakkına konu olan taşınmazın sahibi veya taşınmaz üzerinde hak sahibi olanların yetkili olduğu ifade edilmiştir. 01.01.2014 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere geçiş hakkı ücretleri tarifesi Yönetmelik’e eklenmiş olup geçiş hakkı ücretinin Geçiş Hakkı Ücret Tarifesi’nde belirtilen fiyatları aşamayacağı ve bu fiyatların her mali yılın başında Türkiye İstatistik Kurumunca yayımlanan Üretici Fiyatları Endeksi oranında artırılacağı hüküm altına alınmıştır.

Buna göre belediyeler tarafından tarifede tavan olarak belirtilen tutarlara da riayet edilmek suretiyle geçiş hakkı talep eden telekomünikasyon firmalarından tahsil edilmek üzere geçiş hakkı ücreti belirlenmesi ve bu ücretlerin geçiş hakkını kullanan işletmecilerden tahsil edilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, Belediye Meclisi tarafından 2024 ve önceki yıllar için ücret tarifesinde geçiş hakkı bedeli belirlenmediği, geçiş hakkını kullanan işletmecilerden herhangi bir tahakkuk ve tahsilat işlemi de yapılmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve telekomünikasyon altyapı ve şebekelerinden alınması gereken geçiş hakkı bedellerinin alınmasıyla ilgili olarak Belediye Meclisi tarafından tarifelerin belirleneceği ve geçiş hakkı talep eden firmalardan gerekli tahsilatların yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, İdarenin gelir kaybına uğramaması için, mevzuat hükümleri ve yapılan açıklamalar çerçevesinde, telekomünikasyon altyapı ve şebekelerinden alınması gereken geçiş hakkı bedellerinin Belediye Meclisi tarafından belirlenerek tahakkuk ve tahsilinin sağlanması gerekmektedir.

BULGU 15: Yeni Hizmet Binası Yapım İşinin Parçalara Bölünerek Doğrudan Temin İle Yapılması

Yeni hizmet binası yapım işinin doğrudan temin yöntemiyle gerçekleştirildiği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun “Harcama Talimatı ve Sorumluluk” başlıklı 32’nci maddesinde; harcama yetkililerinin, harcama talimatlarının bütçe ilke ve esaslarına, Kanun ve diğer mevzuata uygun olmasından, ödeneklerin etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasından ve bu Kanun çerçevesinde yapmaları gereken diğer işlemlerden sorumlu oldukları belirtilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun “Kapsam” başlıklı 2’nci maddesinde, belediyeler ile belediyelerin doğrudan veya dolaylı olarak birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlasına sahip bulundukları her çeşit kuruluş, müessese, birlik, işletme ve şirketlerin her türlü kaynaktan karşılanan mal veya hizmet alımları ile yapım işleri ihalelerinin bu Kanun hükümlerine göre yürütüleceği belirtilmiştir.

Mezkûr Kanun’un “Temel ilkeler” başlıklı 5’inci maddesinde; ihalelerde açık ihale ve belli istekliler arasında ihale usullerinin temel ihale usulleri olduğu, aralarında kabul edilebilir doğal bir bağlantı olmadığı sürece mal alımı, hizmet alımı ve yapım işlerinin bir arada ihale edilemeyeceği, eşik değerlerin altında kalmak amacıyla mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin kısımlara bölünemeyeceği, ödeneği bulunmayan hiçbir iş için ihaleye çıkılamayacağı

ifade edilmiştir.

Anılan Kanun'un "Doğrudan Temin" başlıklı 22'nci maddesinin (d) bendinde; büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde bulunan idarelerin on beş milyar, diğer idarelerin beş milyar Türk lirasını aşmayan ihtiyaçları ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak konaklama, seyahat ve işeye ilişkin alımları için ilân yapılmaksızın ve teminat alınmaksızın doğrudan temin usulüne başvurulabileceği belirtilmiştir. Kanun metninde yer alan parasal limitler her yıl Kamu İhale Kurumu tarafından güncellenmekte olup son olarak 2024 yılı için uygulanacak limitler; 24.01.2024 tarihli ve 32439 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 2024/1 numaralı Kamu İhale Tebliği ile büyükşehir belediyesi sınırları dahilinde bulunan idareler için 622.756,00 TL, diğer idareler için 207.453,00 TL olarak belirlenmiştir.

Yine aynı Kanun'un "İdarelerce uyulması gereken diğer kurallar" başlıklı 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde; yapım işlerinde arsa temin edilmeden, mülkiyet, kamulaştırma ve gerekli hallerde imar işlemleri tamamlanmadan ve uygulama projeleri yapılmadan ihaleye çıkılamayacağı, ihale konusu yapım işinin özgün nitelikte ve karmaşık olması nedeniyle teknik ve malî özelliklerinin gerekli olan netlikte belirlenemediği durumlarda ön veya kesin proje üzerinden ihaleye çıkılabileceği, uygulama projesi bulunan yapım işlerinde anahtar teslimi götürü bedel teklif alınmak suretiyle ihale yapılmasının zorunlu olduğu, ancak, doğal afetler nedeniyle uygulama projesi yapılması için yeterli süre bulunmayan yapım işlerinde ön veya kesin proje üzerinden, her türlü onarım işleri ile işin yapımı sırasında belli aşamalarda arazi ve zemin etütleri gerekmesi veya uygulamada imar ve güzergâh değişikliklerinin muhtemel olması nedenleriyle ihaleden önce uygulama projesi yapılamayan, bina işleri hariç, yapım işlerinde ise kesin proje üzerinden ihaleye çıkılabileceği, bu işlerin uygulama projesi yapılabilen kısımlar için anahtar teslimi götürü bedel, uygulama projesi yapılamayan kısımlarda ise her bir kalem iş için birim fiyat teklif almak suretiyle ihale yapılabileceği ifade edilmiştir.

Doğrudan Temin Yöntemiyle Yapılacak Alımlara İlişkin Tebliğ'in "Parasal limitler kapsamında yapılacak alımlar ile temsil ağırlama faaliyetleri kapsamında yapılacak alımlar" başlıklı 14'üncü maddesinin dördüncü fıkrasında; Kanun'un 18'inci maddesinde öngörülen ihale usulleriyle temin edilmesi gereken ihtiyaçların, parasal limitlerin altında kalacak şekilde adet, kısım veya gruplara bölünmek suretiyle temin edilemeyeceği ifade edilmiştir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 1'inci maddesinde de trampa ve mülkiyetin gayri ayni hak tesisi işlemlerinin bu Kanun'da yazılı hükümlere göre

yürütüleceği; “Tanımlar” başlıklı 4’üncü maddesinde Kanun’un uygulanmasında, trampa ve mülkiyetin gayri ayni hak tesisinin, Borçlar Kanunu ile Türk Medeni Kanunu’nun trampa ve mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ile ilgili maddelerinde gösterilmiş işlemleri ifade ettiği belirtilmiştir.

Buna göre, İdare kamu kaynağından karşılanan yapım işlerini 4734 sayılı Kanun hükümlerine ve temel ilkelerine göre yürütmeli; kamu harcamasını gerektirmeyen trampa ve mülkiyetin gayri ayni hak tesisi usullerinde ise 2886 sayılı Kanun hükümlerini uygulamalıdır. İdarenin herhangi bir hizmet binası yaptırabilmesi, kamu harcaması yapılıp yapılmamasına göre 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ya da 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümleri çerçevesinde mümkündür.

Yapılan incelemede, ihale usulü ile bir bütün halinde yaptırılması gereken yeni hizmet binası yapım işinin doğrudan temin yöntemiyle gerçekleştirildiği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş Belediye tarafından yaptırılacak olan müteakip yapım işleri ile mal ve hizmet alımlarının doğrudan temin yöntemi yerine bir bütün olarak ihale usulü ile yaptırılması için gerekli işlemlerin tesis edileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere kamu idarelerinin ihtiyaçlarını uygun şartlarda ve kaynaklarını etkili ve verimli kullanacak şekilde karşılaması, mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin doğrudan temin yöntemi yerine bir bütün olarak ihale usulü ile yaptırılması, yapım işlerinde uygulama projesi bulunan kısımlar için anahtar teslim götürü bedel teklif üzerinden, uygulama projesi olmayan kısımlar içinse birim fiyat teklif almak suretiyle ihaleye çıkılması ilgili mevzuatın emredici hükümleri gereği uygun olacaktır.

BULGU 16: Mevcut Altyapı Tesislerinin Tamamının Coğrafi Bilgi Sistemlerine Aktarılmaması

Belediye mücavir alanındaki idareye ait altyapı tesis verilerinin tamamının coğrafi bilgi sistemlerine aktarılmadığı görülmüştür.

Ulusal Coğrafi Bilgi Sisteminin Kurulması ve Yönetilmesi Hakkında Yönetmelik’in 8’inci maddesinde, kurum ve kuruluşların, üreticisi oldukları coğrafi verilerin, coğrafi veri setlerinin ve coğrafi veri servislerinin metaverisinin tam, güncel ve doğru olmasını sağlayacakları ifade edilmiştir.

07.11.2019 tarihli ve 30941 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 49 No.lu Coğrafi Bilgi Sistemleri Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi (TUCBS) ve altyapısına ilişkin; kamu kurum ve kuruluşları arasında koordinasyonun sağlanması, hedef ve stratejilerin oluşturulması, coğrafi veri temaları içinde yer alan coğrafi veri ve bilginin üretilmesi ve güncelliğinin sağlanması, yönetilmesi, kullanılması, erişimi, güvenliğinin sağlanması, paylaşılması ve dağıtımına yönelik usul, esas ve standartlar ile bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi kapsamında oluşturulan Kurulların, kamu kurum ve kuruluşlarının, gerçek ve tüzel kişilerin görev, yetki ve sorumlulukları belirlenmiştir.

Söz konusu Kararname ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı’nın görev ve yetkileri belirlenmiş, Bakanlık bu çerçevede Ulusal Coğrafi Bilgi Platformunu kurmak, yönetmek, güvenliğini ve sürdürülebilirliğini sağlamakla da görevlendirilmiştir.

Bu kapsamda, Kamu kurum ve kuruluşları üretiminden sorumlu oldukları coğrafi verilerin ve veri bilgilerinin Ulusal Coğrafi Bilgi Platformuna sunulmasını sağlamakla görevli ve yetkilidir.

Ayrıca, altyapı tesislerinin tümünün coğrafi bilgi sistemlerine tam olarak aktarılmasının muhtelif bulgulara konu ettiğimiz su kayıp kaçaklarıyla mücadeleden ayrı düşünülemeyeceği açıktır. Su kayıp kaçaklarında en önemli husus; mevcut altyapıların sağlıklı bir şekilde tespit edilmesi ve hidrolik modellemelerinin yapılmasıdır. Bu kapsamda idarelerin mevcut altyapı sistemlerinin Coğrafi Bilgi Sistemleri ve Veri Tabanı yapısına işlenmesi son derece önem arz etmektedir.

Su, kanalizasyon ve yağmursuyu gibi altyapı hizmetlerinde bulunan belediyeler mevcut altyapılarını işletirken gınaşırı bakım onarım faaliyetleri yürütmektedir. Mevcut altyapıların sağlıklı bir şekilde Coğrafi Bilgi Sistemine aktarılması, gerek bakım onarım faaliyetlerinin etkin ve ekonomik olarak yürütülmesine gerekse arıza vb. durumlarda etkin müdahale ile kesintisiz su temini ve atık su bertarafının sağlanmasına katkı sunmaktadır.

Yeni yapılacak içme suyu, atık su ve yağmursuyu altyapı ile üstyapı tesislerinin planlanmasında, planlanacak olan tesislerin hidrolik hesaplarının hali hazırda işletilmekte olan tesislerin hidrolik hesaplarına etkilerinin belirlenmesi ve entegrasyonu önem teşkil etmektedir. Mevcut tesislerin Coğrafi Bilgi Sistemleri ortamına aktarılması bu etkileşimin daha hızlı ve etkin bir şekilde tespit edilmesine olanak sağlayacaktır. Bu sayede daha önce inşa edilmiş olan yapılar ile yeni yapılacak yapıların bir bütün halinde değerlendirilmesi mümkün olacaktır.

İmalatı henüz gerçekleştirilmemiş altyapı ve üstyapı projelerinin Coğrafi Bilgi Sistemlerine aktarılmasıyla da mükerrer projelerin önüne geçilecek olup, daha önceden yapılmış projelerin imalat aşamasına geçmeden önce revizeye gerek olup olmadığının analizi yapılabilecektir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve Belediyeye ait altyapı tesis verilerinin tamamının coğrafi bilgi sistemlerine aktarılması hususunda gerekli işlemlerin tesis edileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak, yapılacak iş ve işlemlerin etkin olarak yürütülmesine olanak sağlaması açısından idareye ait altyapı tesis verilerinin tamamının coğrafi bilgi sistemlerine aktarılması gerekmektedir.

BULGU 17: Meclis Kararı Alınmadan Asansör Muayene Kuruluşu ile Protokol Yapılması

İdare ile yüklenici arasında konusu idare sınırları içerisindeki asansörlerin periyodik bakımının yapılması olan protokolün, meclis kararı alınmadan Belediye Başkanı tarafından imzalandığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun “Belediyelerin yetkileri ve imtiyazları” başlıklı 15’inci maddesinin birinci fıkrasının (s) bendinde belediye sınırları içerisinde, yapı ruhsatı veya yapı kullanma izni hangi idare tarafından verilmiş olursa olsun, hizmete sunulacak olan asansörlerin tescilini yapmanın, ilgili teknik mevzuat çerçevesinde yıllık periyodik kontrollerini yapmanın ya da yetkilendirilmiş muayene kuruluşları aracılığıyla yaptırmanın, gerekli hâllerde asansörleri hizmet dışı bırakmanın belediyelerin yetkisinde olduğu,

Aynı Kanun’un “Belediye meclisi” başlıklı 17’nci maddesinde, belediye meclisinin belediyenin karar organı olduğu hüküm altına alınmıştır.

04.05.2018 tarihinde 30411 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Asansör Periyodik Kontrol Yönetmeliği’nin “Periyodik kontrol ücretinin belirlenmesi” başlıklı 10’uncu maddesinde, periyodik kontrol ücretinin hesaplanmasında esas alınacak olan fiyatın, Yönetmeliğin ekinde belirtilen taban ve tavan fiyat aralığına göre ilgili idarenin karar organı tarafından belirleneceği, periyodik kontrol ücretinin ilgili idare karar organı tarafından belirlenen fiyatın ilgili idare payı ile birlikte Katma Değer Vergisi hariç toplamına eşit olduğu hususu düzenlenmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, belediye sınırları içerisinde hizmete sunulacak asansörlerin tescilini yapmak, yıllık periyodik bakımlarını yapmak ya da yetkilendirilmiş muayene kuruluşları aracılığıyla yaptırmanın belediyelerin yetkileri dahilinde olduğu, belediyelerin karar organının belediye meclisi olduğu ve belediye ile yetkilendirilmiş muayene kuruluşu arasında yapılacak protokolde taban ve tavan fiyat esas alınarak belirlenmesi gereken periyodik kontrol ücretinin belediye meclisi tarafından belirlenmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede, 13.01.2023 tarihinde İdare ile Yüklenici arasında imzalanan protokolde ilgili Bakanlık tarafından ilan edilen taban ile tavan fiyat aralığı esas alınarak belirlenmesi gereken periyodik kontrol hizmet bedelinin Belediye Meclis Kararı alınmadan ilgili idare payının %0 olacak şekilde taban ücret üzerinden belirlendiği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; söz konusu protokollerin Belediye Meclis Kararı alınmak suretiyle mevzuatına uygun olarak yapılmasının sağlanacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, belediye meclisi tarafından belirlenmesi gereken periyodik kontrol hizmet bedelinin ve periyodik kontrol ücretinin ilgili idare olan Belediyeye aktarılacak kısmının Belediye Meclisi tarafından belirlenmesi gerekmektedir.

BULGU 18: Tahakkuk Eden Bazı Gelir Kalemlerinin Tahsilat Oranının Düşük Düzeylerde Kalması

Tahakkuk eden bazı gelir kalemlerinin tahsilat oranının düşük düzeyde kaldığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediye başkanının görev ve yetkileri" başlıklı 38'inci maddesine göre belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etme görevi belediye başkanına verilmiş ve bu konuda belediye başkanı asli sorumlu kılınmıştır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Gelirlerin toplanması sorumluluğu" başlıklı 38'inci maddesinde, kamu gelirlerinin tarh, tahakkuk, tahsiliyle yetkili ve görevli olanların ilgili kanunlarda öngörülen tarh, tahakkuk ve tahsil işlemlerinin zamanında ve eksiksiz olarak yapılmasından sorumlu olduğu ifade edilmektedir.

Aynı Kanun’un “Muhasebe hizmeti ve muhasebe yetkilisinin yetki ve sorumlulukları” başlıklı 61’inci maddesinde ise muhasebe yetkilisine gelirlerin ve alacakların tahsili görevi verilmiştir.

Yapılan incelemede, aşağıdaki tablodan görüleceği üzere bazı vergiler ile taşınmaz kira ve su gelirleri tahsilat oranının düşük düzeyde kaldığı görülmüştür.

Tablo 12: 2024 Yılı Bazı Gelir Kalemleri Tahakkuk ve Tahsilat Oranları

Nev’i	(2023 Yılından Devreden ve 2024 Yılı Tahakkuku) Toplam Tahakkuk (TL)	2024 Yılı Net Tahsilatı (TL)	Gelecek Yıla Devreden Tahakkuk (TL)	Tahakkuk Tahsilat Oranı (%)
Bina Vergisi	1.106.683,14	391.144,89	715.538,25	35,34
Arsa Vergisi	819.882,30	236.931,01	582.951,29	28,90
Arazi Vergisi	191.140,35	8.539,22	182.601,13	4,47
İlan Reklam Vergisi	2.710,00	2.000,00	710,00	73,80
Konutlara Ait Çevre Temizlik Vergisi	866.332,98	381.438,64	484.894,34	44,03
İşyeri Çevre Temizlik Vergisi	1.408,90	36,54	1.372,36	2,59
Su Hizmetlerine İlişkin Gelirler	4.050.777,45	1.803.181,09	2.247.596,36	44,51
Taşınmaz Kira Geliri	565.154,70	109.524,95	455.629,75	19,38

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve tahakkuk eden gelirlerin tahsilat oranının artırılması için gerekli çalışmaların başlatıldığı belirtilmiştir. Ancak bu çalışmalar ve gelirlerin hangi oranda arttığına dair herhangi bir kanıtlayıcı belge gönderilmemiştir.

Sonuç olarak, İdarenin ilgili birimleri tarafından söz konusu gelir kalemlerine ait tahsilat oranlarının artırılması için gerekli çalışmaların yapılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

BULGU 19: Çevre Temizlik Vergisinin Mevzuata Uygun Biçimde Tarh ve Tahakkuk Ettirilmemesi

Çevre temizlik vergisine ilişkin olarak Belediye Meclisince yapılması gereken intibak işlemlerinin yapılmadığı, işyerlerine çevre temizlik vergisinin mevzuatın öngördüğü biçimde tarh ve tahakkuk ettirilmediği görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nun mükerrer 44’üncü maddesi ile ihdas edilen çevre temizlik vergisi, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, işyeri ve diğer şekilde kullanılan binalardan alınmaktadır. Söz konusu maddeye göre verginin mükellefi söz konusu binaları kullananlar olup, mükellefiyet binaların kullanımı ile başlamaktadır.

Yasa koyucu tarafından verginin tahakkuk ve tahsilinde ikili bir ayrıma gidilmiş, su ihtiyacını belediyece tesis edilmiş şu şebekesinden karşılayan binalar ile işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binalar için farklı düzenlemeler yapılmıştır. Bu düzenlemelere göre işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların çevre temizlik vergisi söz konusu Kanun maddesinde 7 grup ve 5 dereceden müteşekkil olan tarife üzerinden hesaplanarak alınacaktır. Ancak bu hesaplamanın yapılabilmesi için vergi alınacak bir binanın hangi grup ve derece içerisinde yer aldığının belirlenmesi gerekmektedir. Bu çerçevede aynı Kanun maddesinde, belediye meclislerine bulundukları mahallin sosyal ve ekonomik farklılıkları ile büyüklüklerini de dikkate alarak binaların hangi dereceye gireceğini tespit etme yetkisi verilmiş, bina gruplarının belirlenmesi için ise Cumhurbaşkanına (Bakanlar Kuruluna) yetki verilmiştir.

Bakanlar Kurulu bu yetkiye dayanarak, 2005/9817 sayılı Karar'ı ile işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binalara ilişkin grupları aşağıdaki şekilde belirlemiştir.

Tablo 13: Çevre Temizlik Vergisi Bina Grup ve Dereceleri

BİNA GRUPLARI	1-Öğrenci sayısı: (Okul,yurt,kreş,dershane, kurs,eğitim merkez, anaokulu, yuva vb. eğitim ve öğretim faaliyeti yapılan binalar.)	2- Yatak kapasitesi: (Konaklama tesisleri ile hastahaneler ve diğer yataklı sağlık tesislerine ait binalar.)	3-Kullanım alanı (m ²): a) Her türlü yeme, içme ve eğlence yerleri.	b) Daimî surette faaliyet gösteren lunapark, panayır, fuar, stadyum, hipodrum, spor salonu gibi yerler ile eşya depolamaya mahsus olan yerler.	4-Koltuk sayısı: (Sinema, tiyatro, opera, bale vb. biletli girilen koltuklu eğlence yerleri.	5-Personel sayısı: (1, 2, 3 ve 4'üncü sıradakiler hariç, ticari, sınai, zirai ve mesleki faaliyetler için kullanılan binalar ile bunlar dışında kalan faaliyetlere mahsus binalar.)
I.GRUP	750'den fazla	500'den fazla	1000'den fazla	5000'den fazla	2000'den fazla	300'den fazla
II.GRUP	750-500	500-300	1000-500	5000-4000	2000-1500	300-200
III.GRUP	499-250	299-150	499-250	3999-3000	1499-1000	199-100
IV.GRUP	249-100	149-50	249-100	2999-2000	999-500	99-50
V.GRUP	99-50	49-20	99-50	1999-1000	499-250	49-10
VI.GRUP	49-20	20'den az	50'den az	999-500	249-100	9-4
VII.GRUP	20'den az	-	-	500'den az	100'den az	3 ve daha az, konutlar

Aynı Karar'da belediye meclislerince, mükellefler dikkate alınmaksızın bina grupları itibarıyla derecelere intibak yapılacağı, yapılan intibak işleminin de mükelleflere ilan edileceği belirtilmiştir. Buna göre belediye meclislerinin yukarıda yer alan tablodaki gruplar için ayrı ayrı bina derecelerini belirleyecektir. Söz konusu tabloya göre örneğin, kurs şeklinde kullanılan bir binada, bu binanın hangi grupta yer aldığının tespitinde öğrenci sayısı belirleyici olurken, bu binanın hangi dereceye dâhil olduğu ise belediye meclis kararına göre belirlenecektir. Aynı şekilde, konaklama tesisi olarak kullanılan bir binanın grubu yatak kapasitesine göre değişirken, bu binanın hangi dereceye dâhil olacağı belediye meclisi kararı ile belli edilecektir. Vergi alınacak binaların derece ve grupları bu şekilde belirlendikten sonra, 2464 sayılı Kanun'un

mükerrer 44'üncü maddesinde oluşturulan ve aşağıya da alınan tarife göre vergi hesaplanacaktır. Buna göre örneğin, anılan Bakanlar Kurulu Kararına göre 3'üncü grupta; belediye meclis kararına göre 2'nci derece yer alan bir binanın vergisi 450 TL olacaktır.

Tablo 14: Çevre Temizlik Vergisi Tarifesi

Bina Grupları	1. Derece	2. Derece	3. Derece	4. Derece	5. Derece
1. Grup	1.400	1.120	840	700	560
2. Grup	850	670	500	420	340
3. Grup	560	450	340	280	225
4. Grup	280	225	170	140	115
5. Grup	170	140	100	85	70
6. Grup	85	70	50	40	30
7. Grup	30	25	18	15	12

Vergi alınacak binaların derece ve grupları bu şekilde belirlenmekle birlikte ilgili yıl için tahakkuk ve tahsil edilmesi gereken güncel tutarların Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği ile takip edilmesi gerekmektedir. Örneğin, 2024 yılı için 30.12.2023 tarih ve 32415 (2. Mükerrer) sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanan Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği'ndeki (Seri No: 57) tarife göre verginin hesaplanması gerekmektedir.

Söz konusu Tebliğ'e göre konutlara ait çevre temizlik vergisi ile büyükşehir belediyeleri ve büyükşehir belediyeleri dışındaki belediyelerde olmak üzere işyerleri ve diğer şekilde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi tutar ve tarifeleri belirlenmiştir. Ayrıca, 13.12.2005 tarihli ve 2005/9817 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının ekindeki Kararın 7'nci maddesine göre; konut, işyeri ve diğer şekilde kullanılan binalar için belirlenen tutarlar, büyükşehir belediye sınırları içinde bulunanlar hariç olmak üzere kalkınmada öncelikli yörelerdeki belediyeler ile nüfusu 5.000'den az olan belediyelerde %50 indirimli olarak uygulanacaktır.

Buna göre, 2024 yılı için kalkınmada öncelikli yörelerdeki belediyeler ile nüfusu 5.000'den az olan belediyelerde bulunan konutlara ait çevre temizlik vergisi su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle metreküp başına 85 kuruş olarak hesaplanacak; işyeri ve diğer şekillerde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisi tutarları ise aşağıdaki tarife göre hesaplanacaktır.

Tablo 15: Bina dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları

Bina Grupları	Bina Dereceleri ve Yıllık Vergi Tutarları (TL)				
	1. Derece	2. Derece	3. Derece	4. Derece	5. Derece
1. Grup	10000	8500	6500	5900	4750
2. Grup	6500	4750	3950	3300	2900
3. Grup	4750	3300	2900	2000	1650

4. Grup	2000	1650	1150	1000	850
5. Grup	1150	1000	700	700	590
6. Grup	700	590	350	330	250
7. Grup	250	200	130	115	85

Yapılan incelemede,

Belediye Meclisince bina grupları itibarıyla derecelere intibak yapılmasına yönelik bir karar alınmadığı,

Bina gruplarının tespitinde binanın kullanım şekline göre öğrenci sayısı, yatak kapasitesi, kullanım alanı, koltuk sayısı ve personel kriterlerinin esas alınarak çevre temizlik vergisi alınması gerekirken işyerlerine çevre temizlik vergisi tahakkuk ettirilmediği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve çevre temizlik vergisinin mevzuatına uygun olarak tarh ve tahakkuk ettirilmesi için gerekli işlemlerin tesis edileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak, söz konusu vergiye ilişkin iş ve işlemlerin yasal düzenlemelere uygun yürütülmesini, eksik vergi alınması nedeniyle gelir kaybına uğranılmamasını teminen; çevre temizlik vergisine ilişkin intibak işlemlerinin tamamlanması, Kanunda belirtilen yerlerde ilan edilmesi ve her binanın kullanım şekline göre mevzuatta belirlenen kriterlere göre hesaplama yapılarak çevre temizlik vergisinin tahakkuk ettirilmesi gerekmektedir.

BULGU 20: Hafriyat ve İnşaat/Yıkıntı Atıklarının Kontrolü ile Buna Bağlı Gelir Takibinin Yapılamaması

Belediye tarafından hafriyat toprağı ve moloz döküm sahalarının belirlenmediğı, bu hususlara ilişkin yönetim ve denetim yükümlölüklerinin yerine getirilmediğı ve bu kapsamda hafriyat döküm bedellerinin tahsiline ilişkin takip çalışmalarının yapılmadığı görölmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin yetkileri ve imtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinde; "(...) hafriyat toprağı ve moloz döküm alanlarını; (...) belirlemek (...); bu alan ve yerler ile taşımalarda çevre kirliliğı oluşmaması için gereken tedbirleri almak" hükmüne yer verilmiştir.

18.03.2004 tarih ve 25406 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği’nin “Belediyelerin görev ve yetkileri” başlıklı 8’inci maddesinde ise; Belediyelerin, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde döküm sahalarını belirlemek, hafriyatın geçici biriktirilmesi, taşınması, geri kazanılması ve bertarafı ile ilgili yönetim planı hazırlamak ve bu işlerle ilgili tüm denetimleri yapmakla sorumlu olduğu belirtilmiştir.

Belediye tarafından döküm sahalarının belirlenmesi yetkisinin kullanılmaması ve hafriyat toprakları ile inşaat yıkıntı atıklarının taşınmasına ilişkin takibin yapılmaması sonucunda atık yönetim ve kontrolünün sağlanamayacağı, ayrıca söz konusu atıkların bertarafı için idare tarafından yapılacak giderlerin alınmaması nedeniyle de belediye gelirlerinin olumsuz bir şekilde etkileneceği açıktır.

Yapılan incelemede, Belediyece belirlenmiş hali hazırda bir hafriyat toprağı ve moloz döküm sahasının bulunmadığı, hafriyat toprağı ve inşaat yıkıntı atıklarını toplama ve taşıma hizmeti verecek firmaların ve nakliye bedellerinin belirlenmediği, söz konusu faaliyetlere ilişkin ilçe genelinde denetim ve tespit faaliyetlerini yürütecek personelin görevlendirilmediği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve Belediye tarafından hafriyat toprağı ve moloz döküm sahalarının belirlenerek yönetim ve denetim yükümlülüklerinin yerine getirileceği ve bu kapsamda hafriyat döküm bedellerinin tahsiline ilişkin düzenleme yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, Belediye tarafından hafriyat toprağı ve moloz döküm sahalarının belirlenerek yönetim ve denetim yükümlülüklerinin yerine getirilmesi ve bu kapsamda hafriyat döküm bedellerinin tahsiline ilişkin takip çalışmalarının yapılmasının gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 21: Gecikme Zamlarının İdarenin Mali Tablolarında İzlenmemesi

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde tatbik olunan ve henüz tahsilatı gerçekleşmemiş gecikme zamlarının ilgili olduğu yılın mali tablolarında izlenmediği tespit edilmiştir.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği’nin 5’inci maddesinde; “Dönemsellik” kavramı, kamu idarelerinin faaliyetlerinin, belirli dönemlerde raporlanacağı ve her dönemin faaliyet

sonuçlarının diğer dönemlerden bağımsız olarak saptanacağı şeklinde ifade edilmiştir. Yönetmelik'in 16'ncı maddesinde ise, kamu hesaplarının mali yıl esasına göre tutulacağı, kamu gelir ve giderlerinin tahakkuk ettirildikleri mali yılın hesaplarında gösterileceği belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 88'inci maddesinde 120 Gelirlerden Alacaklar Hesabında kayıtlı alacaklar için tahakkuk ettirilen faiz tutarlarının bu hesaba borç, 600 Gelirler Hesabına alacak kaydedileceği ifade edilmiştir.

Buna göre, her dönemin faaliyet sonuçlarının diğer dönemlerden bağımsız olarak saptanabilmesi için, gelirlerin ilgili olduğu mali yıl içerisinde tahakkuk ettirilmesi ve mali tablolarda izlenmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede, İdare alacaklarına ilişkin olarak, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri çerçevesinde, mükellef bazında günlük gecikme zammı hesaplandığı, hesaplanan tutarın hangi mali yıla ilişkin olduğu dikkate alınmaksızın, ödemenin yapıldığı mali yıl içerisinde tahakkuk ettirildiği anlaşılmıştır. Gecikme zamlarının ilgili olduğu dönemlerde tahakkuk kayıtlarının yapılmaması "Faaliyet Alacakları" hesap grubunun 2024 yılı dönem sonu itibarıyla olması gerekenden daha düşük görünmesine neden olmuştur.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; Yıllar itibari ile hesaplanan gecikme zamlarının tahsil edilmesine ve Belediyenin mali tablolarında izlenmesine yönelik çalışmaların başlatılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, yıllar itibari ile hesaplanan gecikme zammının ilgili olduğu dönem sonunda gelir hesapları aracılığı ile öz kaynaklar arasında gösterilmesi ve bu şekilde alacağa bağlanan gecikme zammı tutarlarının ödeme döneminde ilgili alacak hesabının kapatılması suretiyle tahsil edilmesi gerekmektedir.

BULGU 22: Personel Şirketi Üzerinden Çalıştırılan İşçi Personel İçin Arşiv Araştırması ve Güvenlik Soruşturması Yapılmaması

7315 sayılı Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Kanunu'nda öngörülen temel ilkelere, usul ve esaslara uygun olarak şirket personeli hakkında güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapılmadan idare bünyesinde çalıştırıldığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde; *"1) 5018 sayılı Kanuna ekli (I), (II), (III) ve (IV) sayılı cetvellerde yer alan kamu idareleri (MİT*

Müsteşarlığı hariç) ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (I) sayılı listede yer alan idarelerin merkez ve taşra teşkilatları, il özel idareleri, belediyeler ile bağlı kuruluşları ve bunların üyesi olduğu mahalli idare birlikleri, birlikte veya ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlası il özel idareleri, belediyeler ve bağlı kuruluşlarına ait şirketler; merkezi yönetim, sosyal güvenlik kurumu, fon, kefalet sandığı, yatırım izleme ve koordinasyon başkanlığı, gençlik hizmetleri ve spor il müdürlüğü, mahalli idare ve şirket bütçelerinden veya döner sermaye bütçelerinden, anılan liste kapsamındaki diğer idareler için ise kendi bütçelerinden personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı veya niteliği itibarıyla bu sonucu doğuracak şekilde alım yapamaz ve buna imkân sağlayan diğer mevzuat hükümleri uygulanmaz.”

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Ek 20'nci maddesinin üçüncü fıkrasına dayanılarak çıkarılan İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar'ın “Şirket personeline aranacak şartlar” başlıklı 4'üncü maddesinde;

(1) Şirketlerde işe alınacaklarda;

3) Affa uğramış olsa bile devletin güvenliğine karşı suçlardan, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlardan mahkûm olmamak,

6) Güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılmış olmak,

şartlar aranır.

(3) Birinci fıkranın altıncı bendine ilişkin soruşturma ve/veya araştırma talepleri ilgili valilik aracılığıyla yetkili mercilerden istenir. İntikal eden güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması sonuçları 14/2/2000 tarihli ve 2000/284 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Yönetmeliğine göre illerde valilikler bünyesinde teşkil edilen değerlendirme komisyonunca değerlendirilir. Ancak vali tarafından uygun görülmesi halinde sonuçların değerlendirilmesi ilgili idare bünyesinde anılan Yönetmeliğe göre teşkil edilen değerlendirme komisyonuna bırakılabilir. Şirketin ortakları arasında birden fazla idare bulunması durumunda değerlendirme yetkisinin bırakılacağı idare vali tarafından belirlenir.”

7315 sayılı Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Kanunu'nun 3'üncü maddesinde;

“(1) Arşiv araştırması, statüsü veya çalışma şekline bağlı olmaksızın ilk defa veya yeniden memuriyete yahut kamu görevine atanacaklar hakkında yapılır.”

Aynı Kanun'un 4'üncü maddesinde;

“(1) Arşiv araştırması;

a) Kişinin adli sicil kaydının,

b) Kişinin kolluk kuvvetleri tarafından hâlen aranıp aranmadığının,

c) Kişi hakkında herhangi bir tahdit olup olmadığının,

ç) Kişi hakkında kesinleşmiş mahkeme kararları ve 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 171 inci maddesinin beşinci ve 231 inci maddesinin onüçüncü fıkraları kapsamında alınan kararlar ile kişi hakkında devam eden veya sonuçlanmış olan soruşturma ya da kovuşturmalar kapsamındaki olguların,

d) Hakkında kamu görevinden çıkarılma ya da kesinleşmiş memurluktan çıkarma cezası olup olmadığının,

mevcut kayıtlardan tespit edilmesidir.”

Yine aynı Kanun'un 7'nci maddesinde;

“(1) Yaptırılan güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması sonucunda elde edilen verilerin değerlendirilmesi amacıyla Değerlendirme Komisyonu kurulur. Değerlendirme Komisyonu; Cumhurbaşkanlığında İdari İşler Başkanının görevlendireceği bir üst kademe yöneticisinin, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığında genel sekreter yardımcısının, bakanlıklarda bakan yardımcısının, diğer kamu kurum ve kuruluşlarında en üst yöneticinin görevlendireceği bir üst kademe yöneticisinin, üniversitelerde rektör yardımcısının, valiliklerde vali yardımcısının başkanlığında, teftiş/denetim, personel ve hukuk birimleri ile uygun görülecek diğer birimlerden birer üyenin katılımıyla başkan dahil en az beş kişiden ve tek sayıda olacak şekilde oluşturulur. Milli güvenlik açısından stratejik önemi haiz birim, proje, tesis ve hizmetlerde istihdam edilecekler hakkındaki değerlendirme, ilgili bakanlık ya da kamu kurumları bünyesindeki Değerlendirme Komisyonunca yapılır.

(2) Memuriyet veya kamu görevlerine uygunluğunun değerlendirilmesini sağlayacak yorum içermeyen olgusal veriler, güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapmakla görevli birimlerce ilgili kurum ve kuruluş bünyesinde kurulan Değerlendirme Komisyonuna iletilir.

(3) Değerlendirme Komisyonu kendisine iletilen verilere ilişkin nesnel ve gerekçeli değerlendirmelerini yazılı olarak atamaya yetkili amire sunar. Mahkemeler tarafından istenildiğinde bu bilgiler sunulur.”

Hükümleri yer almaktadır.

Ayrıca, 03.06.2022 tarih ve 31855 sayılı Resmî Gazete’de 7315 sayılı Kanun’un 12’nci maddesine dayanılarak çıkarılan Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Yapılmasına Dair Yönetmelik yayımlanmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinden anlaşılabacağı üzere;

İl özel idareleri, belediyeler ile bağlı kuruluşları ve bunların üyesi olduğu mahalli idare birlikleri, birlikte veya ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlası il özel idareleri, belediyeler ve bağlı kuruluşlarına ait şirketler, Kamu İhale Kanunu uyarınca mahalli idare ve şirket bütçelerinden, personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı veya niteliği itibarıyla bu sonucu doğuracak şekilde alım yapamaz ve buna imkân sağlayan diğer mevzuat hükümleri uygulanmaz. Personel çalıştırılmasına dayalı hizmetleri 4734 sayılı Kanun’un 22’nci maddesindeki limit ve şartlar ile 62’nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendindeki sınırlamalara tabi olmaksızın doğrudan hizmet alımı suretiyle birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlası bu idarelere ait ve halen bu kapsamda hizmet alımı yaptığı mevcut şirketlerinden birine, bu nitelikte herhangi bir şirketi bulunmuyorsa münhasıran bu amaçla kuracakları bir şirkete gördürebilir.

Memurların kamu görevine ilk defa veya yeniden atanmaları durumunda haklarında arşiv araştırması, statüsü veya çalışma şekline bağlı olmaksızın yapılacaktır.

Yine mevzuat uyarınca, kapsama dahil mahalli idare, bağlı idare ve şirketlerde personel şirketi üzerinden çalıştırılacak işçi personel için 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’nin Ek 20’nci maddesinin üçüncü fıkrasına dayanılarak çıkarılan İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar uygulanacaktır. Söz konusu Usul ve Esaslar’ın “Şirket personelinde aranacak şartlar” başlıklı 4’üncü

maddesinin birinci fıkrasının 3 numaralı bendinde affa uğramış olsa bile devletin güvenliğine karşı suçlardan, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlardan mahkûm olmamak, 6 numaralı bendinde ise güvenlik soruşturması ve/veya arşiv araştırması yapılmış olmak şartı aranmaktadır.

Sürecin yürütülmesine ilişkin olarak ise; kurumlar ilk defa veya yeniden yapılacak atamalarda/işe alımlarda arşiv araştırması yapılmasına ilişkin olarak ilgili kurumlarla yazışmaların yapılması, komisyonların kurulması ve prosedürlerin uygulanmasına ilişkin usulleri uygulayacaklardır. Arşiv araştırmasına ilişkin prosedürlerin uygulanmasında kanun ve yargı kararları uyarınca getirilmiş olan zorunluluklara değerlendirme komisyonu ve atamaya yetkili amir tarafından uyularak işlem tesis edilecektir.

Yapılan incelemede, İdarenin personel şirketi üzerinden çalıştırılan işçi personel için arşiv araştırması ve güvenlik soruşturması yapılmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve halihazırda Belediyede çalışan işçiler için ve müteakip personel alımlarında da yeni işe alınacak işçi personel için söz konusu arşiv araştırması ve güvenlik soruşturmasının yapılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, 7315 sayılı Güvenlik Soruşturması ve Arşiv Araştırması Kanunu'nda öngörülen temel ilkelere, usul ve esaslara uygun olarak şirket personeli hakkında da güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması yapılması gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 23: Ulusal Bayram Gününde Çalışan İş Yerlerinden Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcı Alınmaması

Belediye sınırları içerisinde 2024 yılı ulusal bayram gününde faaliyet gösteren iş yerlerinin tespiti ve tatil günlerinde çalışma ruhsatı harcının tahsiline ilişkin çalışma yapılmadığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 58'inci maddesinde, ulusal bayram günlerinde çalışmaları belediyelerce izne bağlı işyerlerine ruhsat verilmesinin, Tatil Günlerinde Çalışma Ruhsatı Harcına tabi olduğu ifade edilmiştir.

2429 sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanun'un 1'inci maddesine göre, 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı ulusal bayramdır. Bayram, 28 Ekim günü saat 13.00'ten itibaren

başlar ve 29 Ekim günü devam eder. Aynı Kanun'un 2'nci maddesinin son fıkrasında ise 29 Ekim günü özel iş yerlerinin kapanmasının zorunlu olduğu belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, İdare tarafından, ulusal bayram günlerinde çalışan iş yerlerinin tespitine ve söz konusu günlerde çalışan/çalışmak isteyen iş yerlerinden, tatil günlerinde çalışma ruhsatı harcının tahsiline ilişkin herhangi bir çalışmanın yapılmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve ulusal bayram gününde faaliyet gösteren işyerlerinden tatil günlerinde çalışma ruhsatı harcı alınması için gerekli işlemlerin yapıldığı belirtilmiştir. Ancak uygulamanın mevzuatına uygun olarak belirtildiği şekilde yapıldığına yönelik herhangi bir kanıtlayıcı belge gönderilmemiştir.

Sonuç olarak, Belediye sınırları içerisinde ulusal bayram gününde faaliyet gösteren iş yerlerinin tespiti ve tatil günlerinde çalışma ruhsatı harcının tahsiline ilişkin çalışmaların yapılması gerekmektedir.

BULGU 24: Emlak Vergisi Uygulamalarında Hatalar Bulunması

Emlak vergisi değerinin hesaplanmasına ilişkin gerek beyannamelerde gerekse emlak vergisi hesaplama modülünde yer alan verilerin hatalı ve eksik yer aldığı, tahakkuk ve tahsilat aşamalarında önemli hatalar yapıldığı görülmüştür.

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun "Mevzu" başlıklı 1'inci maddesine göre, Türkiye sınırları içerisinde bulunan binaların bu Kanun hükümlerine göre bina vergisine tabi olduğu; "Bina Tabiri" başlıklı 2'nci maddesinde bina tabirinin, yapıldığı madde ne olursa olsun gerek karada gerek su üzerindeki sabit inşaatın tamamını kapsadığı hüküm altına alınmıştır.

Mezkûr Kanun'un "Matrah" başlıklı 7'nci maddesinde, bina vergisinin matrahının, binanın bu Kanun hükümlerine göre tespit olunan vergi değeri olduğu belirtilmiş; "Vergi Değeri" başlıklı 29'uncu maddesinde ise binaların vergi değerinin, bina inşaat maliyet bedeli ile arsa payı değeri esas alınarak yönetmelik hükümlerinden yararlanılmak suretiyle hesaplanan bedel olduğu belirtilmiştir.

Kanun'un 29'uncu maddesinde bahsedilen ve 31'inci madde uyarınca hazırlanan Yönetmelik'te; binaların vergi değerlerinin takdirinde şehir ve köylerin tabii, iktisadi ve bölgesel şartlarına göre nazara alınacak piyasa bedeli, maliyet bedeli, kira veya yıllık istihsal değeri gibi normlar ile uyulacak usul ve esaslar belirtilmektedir. Söz konusu maddede

bahsedilen Yönetmelik ibaresi 02.07.2018 tarihli ve 700 sayılı KHK'nin 59'uncu maddesiyle Kanuna işlenmiş olup eski hali "Tüzük" şeklindedir. Bu kapsamda Emlak Vergisine Matrah Olacak Vergi Değerlerinin Takdirine İlişkin Tüzük 15.03.1972 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak 01.03.1972 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Anılan Tüzük'ün "Binaların İnşaat Sınıflarına Göre Ayrımı" başlıklı 10'uncu maddesinde; bina sınıflarının lüks, birinci sınıf, ikinci sınıf, üçüncü sınıf ve basit inşaat olmak üzere beşe ayrıldığı; binaların hangi sınıfa gireceğinin belirlenmesinde binanın yapılış tarzının, işçiliğinin, çeşitli kısımlarında kullanılan malzemenin cinsinin, kalitesinin ve benzeri hususlarının dikkate alınacağı, inşaat sınıflarının tayinine esas alınacak niteliklerin Maliye Bakanlığınca tespit ve ilan olunacağı ifade edilmiştir. Nitekim Maliye Bakanlığı (Hazine ve Maliye Bakanlığı) tarafından 15.12.1982 tarih ve 17899 tarihli Resmî Gazete'de "Bina İnşaat Sınıflarının Tespitine Dair Cetvel" yayımlanmıştır.

Yine anılan Tüzük'ün 20'nci maddesine göre, metrekare normal inşaat maliyet bedelleri; binaların kullanılış tarzları, inşaat nevileri ve sınıflarına göre Hazine ve Maliye Bakanlığı ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlıklarınca birlikte belirlenmekte ve uygulanacağı bütçe yılından önce ilan olunmaktadır. Örneğin 2024 yılı için, 83 seri No.lu Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği ekindeki "Binaların Metrekare Normal İnşaat Maliyet Bedellerini Gösterir Cetvel" ile binaların m² normal inşaat bedelleri belirlenmiştir.

01.03.1983 tarih ve 17974 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 14 seri No.lu Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği ile de binaların sınıflandırılmasında izlenecek yol ayrıntılı olarak tarif edilmiştir. Söz konusu Tebliğ'de binanın gireceği sınıfın, binaların yapılış tarzı, işçiliği, çeşitli kısımlarında kullanılan malzemenin cinsi ve kalitesi gibi özelliklerden yarıdan fazlasını taşıyıp taşımadığına bakılarak belirleneceği; binada anılan özelliklerden yarıdan fazlasının olmaması halinde, bu defa özellikleri itibarıyla en yakın olduğu sınıfın beyan edilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Ayrıca 49 Seri No.lu Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği'nin "Binalarda Vergi Değerinin Hesabı" başlıklı 3.1.2. bölümünde; bina vergi değerinin hesaplanmasında binanın dıştan dışa yüzölçümü ile bina metrekare normal inşaat maliyet bedellerini gösteren cetvelde yer alan ortalama rakamın çarpılarak ortaya çıkacak tutara varsa asansör için %6, kalorifer veya klima tesisatı için de %8 fark ilave edileceği; bu suretle bulunan toplam değerden Tüzüğün 23'üncü maddesinde belirtilen yıpranma payının düşüleceği; yıpranma payı düşüldükten sonra

kalan değere arsa veya arsa payının asgari ölçülere göre tespit edilen değerinin ilave edileceği belirtilmiştir.

Söz konusu mevzuat hükümlerinden, tespit komisyonun emlak vergi değerlerini cadde ve sokak bazında belirleyeceği, taşınmazın bulunduğu cadde veya sokaktan arsa değerinin hesaplanacağı, binaların inşaat bedellerinin kullanım tarzları dikkate alınarak sınıfına ve özelliklerine göre belirlenmesi ve belirlenen bu tutara asansör ve kalorifer veya klima farkının eklenmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Yapılan incelemede, emlak vergilerinin tahakkuk ve tahsilat aşamalarında önemli hatalar yapıldığı tespit edilmiştir.

Şöyle ki;

-Vergi değerinin hesaplanmasına ilişkin gerek beyannamelerde gerekse emlak vergisi hesaplama modülünde yer alan verilerin hatalı ve eksik yer aldığı,

-Vergi değeri hesaplamasında takdir komisyonu tarafından belirlenen cadde ve sokak bazındaki arsa birim değerlerinin çeşitli nedenlerle eksik tutarda uygulandığı, 2022-2024 yılları arasında birçok yerde eksik emlak vergisi hesaplandığı,

-Kullanılan muhasebe programındaki emlak vergisi hesaplama, tahakkuk ve tahsilat modülünün sistemsel olarak müdahale edilebilmesi açısından suistimale açık olduğu,

-Emlak vergisi takip modülünün sistemsel olarak müdahale edilebilmesi açısından suistimale açık olması nedeniyle keyfi muafiyetler, emlak vergisi tutarının 0 olacak şekilde tahakkuk kayıtları yapıldığı,

-Bina vergi değerinin hesaplanmasında kullanılan bina metrekare normal inşaat maliyet bedellerini gösteren cetveldeki binaların kullanış tarzlarının tam olarak dikkate alınmadığı, örneğin, kullanım şekli banka olan bir binanın bina vergisinin hesabında diğer ticarethane ve işyeri olarak işaretlenerek daha az tutarda bina vergisinin tahakkuk ve tahsil edildiği,

-Bina sınıflarının sağlıklı belirlenmediği,

-Kamu İdaresinin yetki ve görev alanında faaliyette bulunan mesken ve iş yerlerinden önemli bir kısmının emlak vergisi mükellefiyetlerinin tesis ettirilmediği,

-Belediye sınırları içerisinde yapı ruhsatı olmadığı için imar mevzuatı açısından hukuki süreçleri devam eden binalardan emlak vergisi alınmadığı görülmüştür.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve Belediyenin emlak vergisi gelirlerinin mükellefiyet, muafiyet, tahakkuk ve tahsilat aşamalarındaki hatalı uygulamaların bertaraf edilmesine ilişkin gerekli çalışmaların başlatılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, İdarenin gelir kaybını önlemek ve mevzuata uygunluğu sağlamak için ilçe sınırları içerisinde; emlak vergisi hesabında takdir komisyonu tarafından belirlenen cadde ve sokak bazındaki arsa birim değerlerinin esas alınması; suistimalleri önlemek adına kullanılan emlak vergisi modülünün tekrar gözden geçirilmesi; binaların kullanılış tarzları dikkate alınarak “binaların metrekare normal inşaat maliyet bedellerini gösterir cetveller” deki değerlerin doğru kullanılması; emlak vergisi mükellefiyetlerinin tesis ettirilmediği mesken ve iş yerleri için çalışma yapılması gerekmektedir.

BULGU 25: Bazı Hesapların Dönem İçerisinde Eksi Bakiye Vermesi

İdarenin muhasebe verilerine ilişkin yapılan incelemelerde bazı aktif ve pasif hesapların dönem içerisinde eksisi bakiye verdiği görülmüştür.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 1'inci maddesinde Yönetmelik'in amacının; genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin, hesap ve kayıt düzeninde saydamlık, hesap verilebilirlik ve tekdüzenin sağlanması, işlemlerinin kayıt dışında kalmasının önlenmesi, faaliyetlerinin gerçek mahiyetlerine uygun olarak sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi ile mali tablolarının zamanında, doğru, muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri çerçevesinde, uluslararası standartlara uygun, yönetimin ve ilgili diğer kişilerin bilgi ihtiyaçlarını karşılayacak ve kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak ve karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak şekilde hazırlanması ve yayımlanmasına ilişkin usul ve esasların belirlenmesi olduğu ifade edilmiştir. Madde metninde sayılan ilkelerin neler olduğu ise 5'inci maddede sayılmış olup, buna göre muhasebe kayıtlarının tam açıklama (mali tablolar, bu tablolardan yararlanacak olanların doğru karar vermelerine yardımcı olacak ölçüde yeterli, açık ve anlaşılır bir şekilde) ve tutarlılık (muhasebe uygulamalarının, faaliyet ve bütçe uygulama sonuçlarının ve bunlara ilişkin yorumların birbirini izleyen dönemlerde tutarlı bir şekilde) prensiplerine uygun olarak tutulması gerekmektedir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 43'üncü maddesinde işlemlerin, yevmiye tarih ve numara sırasına göre ve maddeler halinde yevmiye defterine günlük olarak kaydedileceği; buradan da usulüne göre büyük defter ve yardımcı defterlere sistemli bir şekilde dağıtılacağı ifade edilmiştir.

Yapılan incelemede, birleştirilmiş veriler defterine farklı tarihlere ait gün sonlarında birçok hesabın eksi bakiye verdiği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve Belediye muhasebe sisteminde hatalı muhasebe kaydı yapılması sebebiyle dönem içerisinde eksi bakiye veren hesaplara ilişkin hatalı kayıtların düzeltilmesinin sağlanacağı ve muhasebenin temel ilkelerine ve mali tabloların güvenilirliğine zarar verecek muhasebe kayıtları yapılmaması noktasında özen gösterileceği ifade edilmiştir.

Dönem içinde ve bazı hesaplarda ay sonlarında da eksi bakiye veren hesapların bulunmasının muhasebenin temel ilkelerine aykırı olduğu, mali tabloların güvenilirliğine zarar verdiği açık olup muhasebe kayıtlarına özen gösterilmesi gerekmektedir.

BULGU 26: Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunması İçin Tahsil Edilen Katkı Paylarının İlgili Kuruma Zamanında Gönderilmemesi

İdare tarafından, emlak vergisinin %10'u nispetinde ek tahakkuk yapılarak mükelleflerden tahsil edilen taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına ait katkı payı ile mevzuatı gereği ilgili ajansa aktarılması gereken kalkınma ajansı paylarının ilgili idareye zamanında gönderilmediği görülmüştür.

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun "Taşınmaz kültür varlıklarının onarımına yardım sağlanması ve katkı payı" başlıklı 12'nci maddesinin altıncı fıkrasında; belediyelerin ve il özel idarelerinin görev alanlarında kalan kültür varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi amacıyla kullanılmak üzere 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun 8 ve 18'inci maddeleri uyarınca mükellef hakkında tahakkuk eden emlak vergisinin %10'u nispetinde taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına katkı payının tahakkuk ettirileceği ve ilgili belediyesince emlak vergisi ile birlikte tahsil edileceği hüküm altına alınmıştır.

2863 sayılı Kanun'un 12'nci maddesinin dokuzuncu fıkrasında; kültür varlıklarının korunmasına ait katkı payı olarak tahsil olunan miktarların tahsil edildiği ayı takip eden ayın

onuncu günü akşamına kadar il özel idarelerine bir bildirim ile beyan edilerek aynı süre içinde ödeneceği ve tahsil ettikleri katkı payını yukarıda belirtilen süre içinde il özel idarelerine yatırmayan belediyelerden, bu katkı paylarının 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre gecikme zammı tatbik edilerek tahsil edileceği; onuncu fıkrasında ise belediye başkanlarının, belediyelerin tahsil ettikleri paylardan il özel idarelerine ödemeleri gereken taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına katkı paylarının, zamanında ve tam olarak ödenmesini sağlamakla yükümlü oldukları ve ödenmeyen payların, ilgili il özel idaresinin talebi üzerine ilgili belediyenin İller Bankasından aldığı genel bütçe vergi gelirleri payından kesilerek talep eden özel idareye gönderileceği hüküm altına alınmıştır.

5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanun'un "Gelirler ve Yönetilecek Fonlar" başlıklı 19'uncu maddesinde; ajansların gelirleri arasında belediyelerin bir önceki yıl gerçekleşen bütçe gelirleri üzerinden, borçlanma ve tahsisi mahiyetteki gelir kalemleri hariç tutulmak üzere yüzde bir oranında cari yıl bütçesinden aktarılacak paylar sayılmış ve bu payların belediyeler tarafından haziran ayının sonuna kadar Ajans hesabına aktarılması gerektiği, paylar süresi içerisinde aktarılmadığında ise bu idarelere genel bütçe vergi gelirleri tahsilat toplamı üzerinden ayrılan paydan ilgisine göre Hazine ve Maliye Bakanlığı ve/veya İLBANK AŞ'den kesilerek ilgili Ajans hesabına aktarılacağı belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına ait katkı payı ile kalkınma ajansı paylarının süresinde ilgili hesaba aktarılmadığı, gecikmeden kaynaklanan faizleri ile birlikte Belediyenin merkezi idare vergi gelirlerinden alınan payından İLBANK AŞ tarafından kesinti yapılarak gönderildiği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve Belediye tarafından tahsil edilen taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına ait katkı payı ile mevzuatı gereği ilgili ajansa aktarılması gereken kalkınma ajansı paylarının ilgili kurumlara zamanında gönderilmesinin sağlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanımının sağlanabilmesi, gecikme cezasına daha fazla maruz kalınmaması için bahsi geçen payların ilgili kurumlara zamanında yatırılması gerekmektedir.

BULGU 27: Kamuoyuna Açıklanması Zorunlu Bilgi, Belge, Karar ve Raporların İnternet Sitesinde Yayımlanmaması

İdarenin ilgili mevzuat hükümleri uyarınca kamuoyuna açıklaması gereken muhtelif bilgi, belge, karar ve raporları resmî internet sitesinde yayınlamadığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu düzenlemeleri çerçevesinde herkes, ikamet ettiği beldenin hemşehrîsi olup, belediye karar ve hizmetlerine katılma, belediye faaliyetleri hakkında bilgilendirme ve belediye idaresinin yardımlarından yararlanma haklarına sahiptir. Kanun'un hemşehrîlik hukukuna ilişkin düzenlemelerine göre, belediye sınırları içinde oturan, bulunan veya ilişkisi olan her şahıs, belediyenin kanunlara dayanan kararlarına, emirlerine ve duyurularına uymakla ve belediye vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarını ödemekle yükümlü tutulmuştur.

Bu nedenle belediye nezdindeki hakların takip edilebilmesi ve yükümlülüklerin tam ve eksiksiz yerine getirilebilmesi için belediye faaliyetleri konusunda uygun şekilde bilgilendirme yapılması son derece önemlidir.

Bunun yanı sıra 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun mali saydamlıkla ilgili düzenlemeleri, idareleri mali yönetim ve kontrol süreçleriyle ilgili olarak kamuoyuna açıklama yapmakla ve bunların ulaşılabilir olmalarını sağlamakla yükümlü tutmaktadır.

Ayrıca 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu ile tanınan bilgi edinme hakkı ile kişiler, kurum ve kuruluşların kayıtlarında bulunan bilgi ve belgeleri talep edebilirken; bilgi edinme hakkının etkin olarak kullanılabilmesi ve bilgi edinme başvurularından kaynaklanan iş yükünün en aza indirilebilmesi amacıyla kurum ve kuruluşların bazı bilgi ve belgeleri de bilgi iletişim teknolojilerini kullanmak suretiyle kamuoyunun bilgisine sunmaları gerekmektedir.

Anılan mevzuat hükümleri doğrultusunda İdarenin resmî internet sitesi ile ilgili olarak:

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Malî saydamlık" başlıklı 7'nci maddesinin "*Her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında denetimin sağlanması amacıyla kamuoyu zamanında bilgilendirilir. Bu amaçla; ... Hükümet politikaları, kalkınma planları, yıllık programlar, stratejik planlar ile bütçelerin hazırlanması, yetkili organlarda görüşülmesi, uygulanması ve uygulama sonuçları ile raporların kamuoyuna açık ve ulaşılabilir olması (.) zorunludur.*" hükmü gereğince kamu idarelerinin yıllık

programlarının, stratejik planlar ile bütçelerinin, uygulanması ve uygulama sonuçlarının ve raporlarının kamuoyuna açık ve ulaşılabilir olması gerekmektedir.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Mali raporlamada süreler" başlıklı 327'nci maddesinin 1'inci fıkrasında; *"Bilanço, faaliyet sonuçları tablosu ve nakit akış tablosu dışındaki mali tablolar aylık dönemler itibarıyla takip eden ayın sonuna kadar, bilanço, faaliyet sonuçları tablosu ve nakit akış tablosu ise yıllık dönemler itibarıyla takip eden yılın Nisan ayı sonuna kadar hazırlanır ve elektronik ortamda yayımlanır."* hükmü yer almış, Yönetmelik'in 311'inci maddesinde ise; *"Kapsama dâhil kamu idarelerinin mali hizmetler birim yöneticileri, mali raporlama kapsamındaki mali tabloların belirlenen standartlara uygun olarak hazırlanmasından; üst yöneticiler de bu hususları gözetmekten ve belirlenen süreler içinde yayımlanmasından sorumludur."* denilerek mali raporlama kapsamındaki mali tabloların yayımlanmasından üst yöneticinin sorumlu olduğu belirtilmiştir.

5018 sayılı Kanun'un "Malî saydamlık" başlıklı 7'nci maddesinin *"Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri tarafından sağlanan teşvik ve desteklemelerin bir yılı geçmemek üzere belirli dönemler itibarıyla kamuoyuna açıklanması, (.) zorunludur."* hükmü gereğince kamu idareleri tarafından sağlanan yardımların, teşvik ve desteklemelerin kamuoyuna açıklanması gerekmektedir.

5393 sayılı Kanun'un 25'inci maddesi gereğince meclis tarafından oluşturulan denetim komisyonunca hazırlanan rapor ile 5018 sayılı Kanun hükümlerine göre yürütülen iç ve dış denetim raporlarının sonuçları Belediye Kanunu'nun 55'inci maddesinin *"Denetime ilişkin sonuçlar kamuoyuna açıklanır ve meclisin bilgisine sunulur."* hükmü gereğince İdarenin internet sitesinde yayımlanması gerekmektedir.

Nitekim Bilgi Edinme Hakkı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelik'in "Bilgi verme yükümlülüğü kapsamında alınacak tedbirler" başlıklı 6'ncı maddesinde Kanuna uyumlu olarak *"(...) Kesinleşen faaliyet ve denetim raporları uygun vasıtalarla kamuoyunun incelemesine açık hale getirilir."* hükmü düzenlenmiştir.

Yapılan incelemede, bütçenin, aylık ve yıllık dönemler itibarıyla mali tabloların, İdare tarafından yapılan yardımların, sağlanan teşvik ve desteklerin, Meclis tarafından oluşturulan denetim komisyonunca hazırlanan raporlar ile yürütülen iç ve dış denetim raporlarının sonuçlarının İdarenin resmî internet sitesinde 2024 yılsonu itibarıyla yer almadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve kamuoyuna açıklanması zorunlu bilgi, belge, karar ve raporların Belediyenin internet sitesinde yayımlanması hususunda gerekli çalışmaların yapılacağı ifade edilmiştir.

Bu itibarla, bahse konu bilgi ve belgelerin anılan mevzuat hükümleri doğrultusunda İdarenin resmî internet sitesinde yayımlanması ve kamuoyunun bilgisine sunulması gerekmektedir.

BULGU 28: Kredi Kartları ile Yapılan Tahsilatların İdarenin Kamu Sermayeli Banka Hesaplarına Mevzuatta Belirlenen Sürede Aktarılmaması

Kredi kartları ile yapılan tahsilatların ilgili mevzuatta belirtilen azami 20 gün içerisinde Kamu İdaresinin mevduat hesaplarına aktarılmadığı görülmüştür.

08.03.2019 tarih ve 30708 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kamu Haznedarlığı Yönetmeliği’nin “Uygulama ve Kullanılacak Araçlar” başlıklı 5’inci maddesinin üçüncü fıkrasında; kurumların faaliyetleri kapsamında yaptıracakları tahsilat ve ödeme işlemleri için yurt içinde yerleşik bankaları kullanabilecekleri, yurt içinde yerleşik bankalar aracılığıyla kredi kartları ile yapılan tahsilatın ise azami 20 gün içerisinde ilgili kurumun kamu sermayeli bankadaki hesabına aktarılmasının zorunlu olduğu ifade edilmiştir.

Buna göre, Kamu İdaresinin yurt içinde yerleşik tüm bankalar aracılığıyla kredi kartları ile yaptıkları tahsilatlarının azami 20 gün içerisinde kamu idaresinin kamu sermayeli bankadaki hesabına aktarılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, kredi kartı tahsilat tutarlarının 20 gün içerisinde kamu idaresi banka hesaplarına aktarılması gerekirken, pek çok kez 1 ile 10 gün arasında gecikmeler ile Kamu İdaresinin banka hesabına aktarıldığı tespit edilmiştir.

Bankalar tarafından kredi kartı tahsilatları mevzuatta belirtilen azami 20 gün içinde gönderilmediğinden, Kamu İdaresi tarafından söz konusu nakit değerlendirilememekte ve dolayısıyla elde edilecek gelirden mahrum kalınmaktadır.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve kredi kartları ile yapılan tahsilatların idarenin kamu sermayeli banka hesaplarına mevzuatta belirlenen sürede aktarılması için gerekli işlemlerin yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, Kamu İdaresinin bankalar ile yapmış olduğu kredi kartı tahsilat sözleşmelerinin mevzuata uygun hale getirilmesi veya mevzuata uygun düzenlenen sözleşmelere riayet edilmesi sağlanarak, kredi kartı ile yapılan tahsilatların Kamu İdaresinin kamu sermayeli banka hesaplarına azami 20 gün içerisinde aktarılması gerekmektedir.

BULGU 29: Belediyenin Su Gelirleri Üzerinden Hesaplanan Katma Değer Vergisinde Hatalı Uygulamalar Yapılması

Belediyenin su gelirleri üzerinden hesaplanan katma değer vergisi işlemlerinin hatalı yapıldığı görülmüştür.

3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun "Vergiye Doğuran Olayın Meydana Gelmesi" başlıklı 10'uncu maddesinde; su, elektrik, gaz, ısıtma, soğutma ve benzeri enerji dağıtım veya kullanımlarında, bunların bedellerinin tahakkuk ettirilmesi anının KDV'yi doğuran olay olduğu belirtilmektedir.

26.04.2014 tarihli ve 28983 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği'nin "Vergiye Doğuran Olayın Meydana Gelmesi" başlıklı (I/Ç-1) bölümünde; su, elektrik, gaz, ısıtma, soğutma ve benzeri enerji dağıtım veya kullanımlarında bunların ilgili müesseselerce bedellerinin tahakkuk ettirilmesi ile vergiyi doğuran olayın meydana geldiği hüküm altına alınmıştır. Diğer taraftan Tebliğ'de su, elektrik, gaz, ısıtma, soğutma ve benzeri dağıtımların mal teslimi sayıldığı, ancak bu tür malların teslimi önceden gerçekleştirildiği halde bu aşamada vergilendirilmesi mümkün olmadığından 3065 sayılı Kanun'un ilgili maddesine dayanılarak vergilendirmenin dağıtım bedellerinin hesaplandığı anda yapılacağı belirtilmiştir. Ayrıca vergiyi doğuran olayın bu malların bedellerinin tahakkuk ettirildiği, yani bedelin hesaplanarak tahsil edilebilir hale geldiği anda meydana gelmiş sayılacağı, mükelleflerin mal bedellerini tahsil edip etmemelerinin vergiyi doğuran olay açısından önemli olmadığı, sonradan tahakkuk tutarlarında meydana gelebilecek değişikliklerin Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 35'inci maddesine göre düzeltileceği ifade edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 293'üncü maddesinde; teslim edilen mal veya ifa edilen hizmetler üzerinden hesaplanan KDV tutarları ile bu tutarlardan mahsup edilen ve ödenen tutarların izlenmesi için 391 Hesaplanan Katma Değer Vergisi Hesabı'nın kullanılacağı belirtilmiştir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerinden anlaşılabileceği üzere, su, elektrik, gaz ve benzeri enerji dağıtım ve kullanımlarında bunların bedellerinin ilgili kurumlarca tahakkuk

ettirilmesi anında Katma Değer Vergisi açısından vergiyi doğuran olay meydana gelmektedir. Bu nedenle söz konusu gelirin tahsil edilip edilmediğine bakılmaksızın mal bedeli tahakkuk ettirildiğinde yani bedelin hesaplanarak tahsil edilebilir hale geldiği anda (su abonelerinin sayaçlarının belediye görevlileri tarafından okunarak su fatura bildirimi düzenlendiğinde) Katma Değer Vergisi açısından vergiyi doğuran olayın meydana gelmesi sebebiyle tahakkuk eden tüketim bedeli üzerinden KDV'nin hesaplanarak ilgili tutarın 391 Hesaplanan Katma Değer Vergisi Hesabında kayıt altına alınması, takip eden ay içerisinde de beyannamenin verilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, belediyenin su satışı işlemlerinde KDV hesaplamasının tahakkuk tutarı üzerinden değil, tahsilat tutarı üzerinden yapıldığı ve 391-Hesaplanan Katma Değer Vergisi Hesabının gelirin tahakkuk aşaması yerine tahsilat aşamasında kullanıldığı, öte yandan su satışı gelirlerine ilişkin katma değer vergisi, gelirin tahakkuk ettiği dönem katma değer vergisi beyannamesine dahil edilmesi gerekirken, gelirin tahsil edildiği dönem katma değer vergisi beyannamesine dahil edilerek, katma değer vergisinin beyan dönemi itibarıyla da hatalı bir işlem yapılmış olduğu tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve Belediyenin su satışı işlemlerindeki KDV hesaplamasının tahakkuk tutarı üzerinden yapılması ve hesaplanan bu tutarların 391-Hesaplanan Katma Değer Vergisi Hesabı'na kaydedilerek aynı dönem içinde beyan edilmesi uygulamasına başlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, ilgili mevzuat hükümlerince KDV tutarlarının, İdare tarafından abonelere fatura bildirimi düzenlendiği anda hesaplanması, hesaplanan bu tutarların 391-Hesaplanan Katma Değer Vergisi Hesabı'na kaydedilmesi ve aynı dönem içinde beyan edilmesi gerekmektedir.

BULGU 30: İdare Taşınırlarının Etkin Bir Şekilde Takibine Yönelik Taşınır Mal Yönetmeliğinde Belirlenen Gerekliliklerin Yerine Getirilmemesi

İdare tarafından taşınırların muhafazası için düzenli ve ihtiyaca uygun nitelikte ambarın/ambarlar oluşturulmadığı, taşınır mal yönetmeliğinde belirlenen gerekliliklerin tam olarak yerine getirilmediği ve bu hususlara bağlı olarak taşınırlarının etkin bir şekilde takibine yönelik sistemin oluşturulmadığı görülmüştür.

Belediyenin de içinde olduğu genel yönetim kapsamındaki idarelerin taşınır işlemleri, 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun 44'üncü maddesindeki hükmeye dayanılarak yürürlüğe konulan Taşınır Mal Yönetmeliği kapsamında yürütülmektedir.

Bilindiği üzere son olarak 2024 yılı içinde, 28/12/2006 tarihli ve 2006/11545 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Taşınır Mal Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmış, 10.10.2024 tarih ve 32688 sayılı Resmî Gazete'de yeni Taşınır Mal Yönetmeliği yayımlanmıştır. Yeni Yönetmelikte birtakım değişiklikler olmakla birlikte taşınırlarının etkin bir şekilde takibine yönelik sistemin oluşturulması açısından bir değişiklik olmadığından yeni Yönetmelik'in ilgili maddeleri bulgumuzda yer almıştır.

10.10.2024 tarih ve 32688 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Tanımlar" başlıklı 4'üncü maddesinde;

"a) Ambar: Kamu idarelerine ait taşınırların kullanıma verilinceye kadar veya kullanımdan iade edildiğinde muhafaza edildiği yeri,

ö) Taşınır kayıt yetkilisi: Taşınırları teslim alan, sorumluluğundaki ambarlarda muhafaza eden, kullanıcılarına ve kullanım yerlerine teslim eden, bu Yönetmelikte belirtilen usul ve esaslara göre kayıtları tutan, bunlara ilişkin belge ve cetvelleri düzenleyen ve bu hususlarda hesap verme sorumluluğu çerçevesinde taşınır kontrol yetkilisi ve harcama yetkilisine karşı sorumlu olan görevlileri,

ş) Taşınır kontrol yetkilisi: Taşınır kayıt yetkilisinin hazırlamış olduğu taşınır mal yönetim hesabına ilişkin belge ve cetvellerin mevzuata ve mali tablolara uygunluğunu kontrol eden, Harcama Birimi Taşınır Mal Yönetim Hesabı Cetvelini imzalayan ve bu konularda harcama yetkilisine karşı sorumlu olan görevlileri,"

İfade edilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in "Sorumluluk" başlıklı 5'inci maddesinin birinci fıkrasında; harcama yetkililerinin taşınırların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak edinilmesinden, kullanılmasından, kontrolünden, kayıtlarının bu Yönetmelikte belirtilen usul ve esaslara göre saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasını sağlamaktan sorumlu olduğu; harcama yetkililerinin taşınır kayıtlarının bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak tutulması ve taşınır mal yönetim hesabının hazırlanması sorumluluğunu taşınır kayıt yetkilileri ve taşınır kontrol yetkilileri aracılığıyla yerine getireceği belirtilmiştir.

Mezkûr Yönetmelik'in "Muhasebe yetkililerinin taşınır hesabına ilişkin görev ve sorumlulukları" başlıklı 8'inci maddesinde;

"(1) Taşınır işlemlerine ilişkin muhasebe kayıtları, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğine dayanılarak çıkarılmış ilgili muhasebe düzenlemeleri ve bu Yönetmelik hükümleri çerçevesinde muhasebe yetkilileri tarafından yapılır.

(2) Muhasebe yetkilileri, harcama birimlerince hazırlanan Harcama Birimi Taşınır Mal Yönetim Hesabı Cetvelinde gösterilen tutarların muhasebe kayıtlarıyla uygunluğunu kontrol ederek onayladıktan sonra, harcama yetkilisine göndermekle görevli ve sorumludurlar.

(3) Muhasebe yetkililerinin bu Yönetmelikteki görevleriyle ilgili sorumlulukları, taşınır işlemlerine ilişkin muhasebe kayıtlarının, dayanağı belgelere uygunluğu ile harcama birimlerince hazırlanan Harcama Birimi Taşınır Mal Yönetim Hesabı Cetvellerini inceleyip onaylayarak harcama yetkilisine vermekle sınırlıdır."

"Taşınırların kaydı" başlıklı 12'nci maddesinde;

"(1) Kamu idarelerince bütün taşınırların ve bunlara ilişkin işlemlerin kayıt altına alınması esastır. Taşınır kayıtları, harcama birimleri itibarıyla yönetim hesabı verilmesine esas olacak şekilde tutulur. Her bir kaydın belgeye dayanması şarttır.

(2) Bu çerçevede;

a) Önceki yıldan devren gelen taşınırlar ile içinde bulunulan yılda herhangi bir şekilde edinilen veya elden çıkarılan taşınırlar,

b) Taşınırlardaki kayıp, fire, yıpranma ve benzeri nedenlerle meydana gelen azalmalar,

c) Sayım sonucunda ortaya çıkan fazlalar,

miktar ve değer olarak kayıtlara alınarak takip edilir."

"Sayım ve sayım sonrası yapılacak işlemler" 32'nci maddesinde;

"(1) Kamu idarelerine ait taşınırların, yıl sonlarında ve harcama yetkilisinin gerekli gördüğü durum ve zamanlarda sayımı yapılır.

(2) Taşınır sayımları, harcama yetkilisince, kendisinin veya görevlendireceği bir kişinin başkanlığında taşınır kayıt yetkilisinin de katılımıyla, en az üç kişiden oluşturulan sayım kurulu tarafından yapılır.

...”

Denilmiştir.

Yine Anılan Yönetmelik’in “Taşınır mal yönetim hesabı” başlıklı 34’üncü maddesinde; Taşınır mal yönetim hesabının, 5018 sayılı Kanunun kaynakların kullanılması ve yönetilmesi konusunda harcama birimi ve harcama yetkililerine yüklediği sorumluluğun gereği olarak taşınır kayıt ve işlemlerinin usulüne uygun yapılıp yapılmadığının harcama yetkilisi tarafından kontrol ve denetimine esas olmak üzere taşınır kayıt yetkilisi tarafından harcama birimleri itibarıyla hazırlanacağı ve taşınır kontrol yetkilisince kayıt ve belgeler ile mali tablolara uygunluğunun kontrol edilerek imzalanacağı; Taşınır mal yönetim hesabında önceki yıldan devredilen, yılı içinde giren, çıkan ve ertesi yıla devredilen taşınırlar ile yıl sonu sayımında bulunan fazla ve noksanların gösterileceği; Taşınır mal yönetim hesabının “a) Yıl sonu sayımına ilişkin Sayım Tutanağı. b) Taşınır Sayım ve Döküm Cetveli. c) Harcama Birimi Taşınır Mal Yönetim Hesabı Cetveli; müze ve kütüphane olarak faaliyet gösteren harcama birimlerinde Müze/Kütüphane Yönetim Hesabı Cetveli. ç) Yıl sonu itibarıyla en son düzenlenen Varlık İşlem Fişinin sıra numarasını gösterir tutanak.” oluşacağı ifade edilmiştir.

Ayrıca, Yönetmelik’in ilgili bölümlerinde taşınırların edinilmesi, kayıt işlemleri, muhafazası ve hurdaya ayırmaya kadar tüm süreçte yapılması gerekenler ayrıntılı olarak ele alınmıştır.

Yapılan incelemede,

-Belediyenin mevcut taşınırların tamamının tespitinin ve kaydının yapılmadığı,

-Taşınırların muhafazası için düzenli ve ihtiyaca uygun nitelikte ambarın/ambarlar oluşturulmadığı,

-Taşınır kayıt yetkilisi ile taşınır kontrol yetkilisi görevlendirmelerinin resmi olarak yapılmadığı,

-Taşınırların takibinin farklı müdürlükler uhdesinde Taşınır Mal Yönetmeliğinde belirtilen hükümlere aykırı olarak yürütüldüğü,

-Taşınırın takibinin sağlıklı yapılmaması ile birlikte mali hizmetler müdürlüğü ve ilgili diğer müdürlüklerin uyum içinde olmadığı,

-Yevmiye kayıtlarında İlk Madde ve Malzeme Hesabına giriş kaydı yapılırken ilk madde ve malzemelerin kullanıldıklarında çıkış kaydının yapılmadığı,

-Yıl sonu sayım işlemlerinin yapılmayarak taşınırın fiili ve kayıtlı durumlarına ilişkin mutabakatın sağlanmadığı ve Taşınır Sayım ve Döküm Cetvelinin hazırlanmadığı tespit edilmiştir.

Tespit edilen bu hususlara bağlı olarak güvenilir bir Taşınır Mal Yönetim Hesabı oluşturulmadığı ve taşınırın takibinin sadece dijital ortamdaki sayılardan ibaret olarak takip edildiği anlaşılmaktadır.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; Belediye taşınırının etkin bir şekilde takibine yönelik olarak mevzuatında öngörülen sistemin oluşturulması için gerekli çalışmalara başlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, Taşınır Mal Yönetim Hesabının oluşturulması ve taşınırının etkin bir şekilde takibinin sağlanmasına yönelik olarak Taşınır Mal Yönetmeliği hükümlerinin tam olarak yerine getirilmesi gerekmektedir.

BULGU 31: Aile Cüzdanı Alımlarının Belediye Muhasebe Kayıtlarında Takip Edilmesi

Mal Müdürlüğünden alınan aile cüzdanları için tahsil edilen bedellerin hiçbir şekilde Belediye hesapları ile ilişkilendirilmemesi gerektiği halde alım bedellerinin bütçeden ödenmesi ve bunların satışı sonucu tahsil edilen tutarların bütçeye gelir kaydedilmesi suretiyle Belediye hesaplarında takip edildiği görülmüştür.

Evlendirme Yönetmeliği'nin “Evlendirme memurluğunun görev, yetki ve sorumlulukları” başlıklı 6'ncı maddesinde; evlendirme memurlarına aile cüzdanı düzenleme görevi verilmiş olup belediye personeli arasından görevlendirilen evlendirme memurlarının belediye başkanına karşı sorumlu oldukları düzenlenmiştir.

Aynı Yönetmelik'in “Aile cüzdanlarının mal sandıklarından alınması” başlıklı 54'üncü maddesinde; aile cüzdanlarının il ve ilçe mal sandıklarınca evlendirme memurlarına kredili olarak verileceği, bu cüzdanların zimmetle verilmesi ve bedelinin tahsili hususlarında Devlet

Muhasebesi Muamelat ve Genel Yönetmelik hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir. Bu hüküm ile hem muhasebe yönetmeliklerine atıf yapılmış hem de aile cüzdanlarının ilgili mal müdürlüğü veya defterdarlık muhasebe müdürlüğünce belediye tarafından görevlendirilecek yetkili memurlara zimmetle verilmesi gerektiği hükme bağlanmıştır.

Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin “Değerli kâğıtlara ilişkin işlemler” başlıklı 498'inci maddesine göre; değerli kâğıtlar kapsamında olan aile cüzdanları yetkili memurlara, satıldıkça bedeli teslim edilmek üzere zimmetle verilir. Aynı maddenin devamındaki hükme göre ise yetkili memurlar, muhasebe birimlerinden zimmetle aldıkları değerli kâğıtların satış hasılatını en çok on beş günde bir ve her halde mali yılın son iş gününde ilgili mal müdürlüğü veya defterdarlık muhasebe birimi veznesine veya banka hesabına yatırmak zorundadırlar.

Anılan mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde; aile cüzdanlarının Belediyenin yetkili memurları tarafından mal müdürlüğünden zimmetle ve bedelsiz alınacağı, söz konusu cüzdanlar satıldıkça tahsil edilen tutarların mevzuatta belirlenen sürelerde ilgili mal müdürlüğüne yine yetkili memurlar tarafından yatırılması gerektiği anlaşıldığından Belediyenin aile cüzdanlarının satın alınması, satılması, muhafaza edilmesi ve muhasebeleştirilmesi ile ilgili herhangi bir yükümlülüğü olmadığı değerlendirilmektedir.

Yapılan incelemede, aile cüzdanı bedellerinin Belediye bütçesinden karşılandığı, cüzdanların ilgililere satışı yapıldıkça tahsil edilen tutarların Belediye bütçesine gelir kaydedildiği ve bunlara ilişkin işlemlerin Belediye muhasebe kayıtlarında izlendiği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve aile cüzdanı alımlarının Belediye muhasebe kayıtlarında takip edilmeyeceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri gereği, değerli kâğıt niteliğini haiz aile cüzdanlarına ilişkin yetkili memur eliyle gerçekleşen teslim işlemlerinin zimmetle yapılması, cüzdanların alım ve satışına ilişkin işlemlerin Belediyenin muhasebe kayıtları ile ilişkilendirilmemesi gerekmektedir.

BULGU 32: Doğrudan Hizmet Alımı Kapsamında Çalıştırılan Personele İlişkin Hakedişlerin Belediye Şirketine Vergi ve Sigorta Primi Tutarı Kadar Eksik Ödenmesi

696 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname çerçevesinde Belediye şirketinde istihdam edilmeye başlanan işçiler için Şirkete ödenmesi gereken hakedişlerin, yaklaşık SGK primi ve vergi tutarı kadar eksik ödendiği, dolayısıyla Şirket tarafından söz konusu yükümlülüklerin ilgili kurumlara zamanında ödenemeyerek biriktiği, bunun sonucunda ise söz konusu borçların yapılandırılarak zamlı bir şekilde ödendiği görülmüştür.

696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile yapılan düzenleme sonucunda belediyeler tarafından belediye şirketlerinden 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22'nci maddesindeki limit ve şartlar ile 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendindeki sınırlamalara tabi olmaksızın personel alımı yapılmaktadır. Söz konusu personel alımı neticesinde belediyeler tarafından kendi şirketlerine sözleşme koşullarına göre tespit edilen hakedişler ödenmektedir.

İdarenin kendi şirketlerinden temin ettikleri personele yönelik olarak yaptıkları ödemeler; net ücret, bireysel emeklilik kesintisi ve icra kesintisi toplamından oluşmakta, hakedişin gider kalemlerinden olan SGK primleri ve vergi tutarları ise zamanında ödenmemektedir. Söz konusu ödeme usulü nedeniyle Şirket bu personelin SGK primleri ile ücretlerinden kesilen gelir ve damga vergisini alacaklı kurumlara zamanında ödeyememekte, bu nedenle söz konusu borçlara gecikme zammı işlemektedir. Bu borçlar nihayetinde İdare tarafından ödenmekte ve bu nedenle İdare bütçesine fazladan külfet getirmektedir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve Belediyede doğrudan hizmet alımı kapsamında çalıştırılan personele ilişkin hakedişlerin Belediye Şirketine müteakip ödemelerinde vergi ve sigorta primleri dahil olarak ödeme yapılması hususunda gerekli hassasiyetin gösterileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak, İdare tarafından Şirkete ödenmesi gereken personel hizmeti bedellerinin; sadece net ücret, bireysel emeklilik tutarı ve icra kesintisi toplamı üzerinden yapılan hesaplama sonucu bulunan tutar üzerinden değil, ilgili kamu idarelerine ödenmesi gereken SGK primleri ve çeşitli vergi tutarlarının da dâhil edilerek ödenmesi gerekmektedir. Böylece alacaklı kamu idarelerine ödenmesi gereken söz konusu kalemler zamanında ödenerek İdare bütçesine gecikme zammı- faizi gibi ek yük binmeyecek, İdare varlıklarını daha etkin yönetebilecek ve kamu kaynaklarının daha ekonomik ve verimli bir şekilde kullanımı sağlanabilecektir.

BULGU 33: Amme Alacağı Kapsamındaki Kurum Gelirlerine İlişkin Takip ve Tahsilat Süreçlerinin Etkin Olarak İşletilmemesi

İdare tarafından amme alacağı kapsamında bulunan bazı gelirlere yönelik tahsilat ve takip işlemlerinin etkin bir şekilde yerine getirilmediği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun “Mali hizmetler birimi” başlıklı 60’ıncı maddesinin (e) bendinde; ilgili mevzuatı çerçevesinde idare gelirlerini tahakkuk ettirmek, gelir ve alacaklarının takip ve tahsil işlemlerini yürütmek mali hizmetler biriminin görevleri arasında sayılmıştır.

Ayrıca mahalli idareler, alacaklarının tarh, tebliğ ve tahakkuk işlemlerini 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu (VUK), takip ve tahsil işlemlerini ise 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun (AATUHK) hükümleri doğrultusunda yapmak zorundadır.

AATUHK 1’inci maddesinde, belediyelere ait vergi, resim, harç, ceza tahkik ve takiplerine ait muhakeme masrafı, vergi cezası, para cezası gibi asli, gecikme zammı, faiz gibi fer’i amme alacakları ve aynı idarelerin akitten, haksız fiil ve haksız iktisaptan doğanlar dışında kalan ve amme hizmetleri tatbikatından mütevellit olan diğer alacakları ile bunların takip masrafları hakkında bu Kanun hükümlerinin uygulanacağı belirtilmiştir.

AATUHK’nin sırasıyla 37, 55, 54, 60, 111, 62, 64, 84, 90, 75, 76, 114 ve 115’inci maddelerinde tahsilata ilişkin olarak idarelerin izlemesi gereken kanuni süreçler anlatılmıştır. Bu maddelerde özetle şu hususlar hüküm altına alınmıştır:

Öncelikle amme borçlusuna bir “ihbarname” düzenlenir ve ihbarname tebliğ edildikten sonra 1 ay içinde ödeme yapılması istenir. Buna rağmen ödeme yapılmazsa borçluya 15 gün içinde borçlarını ödemesi veya mal bildiriminde bulunması için bir “ödeme emri” düzenlenerek tebliğ edilir. Düzenlenen ödeme emrinde kişiye, borcunu zamanında ödemez veya mal bildiriminde bulunmazsa borcunun cebren tahsil edileceği ve mal bildiriminde bulununcaya kadar 3 ayı geçmemek üzere hapis ile cezalandırılacağı, mal bildirimini gerçeğe aykırı surette yaptığı takdirde ise 3 aydan 1 yıla kadar hapis ile cezalandırılacağı bildirilir.

Ödeme emri üzerine hala ödeme yapılmamış ise “haciz varakası” düzenlenerek haciz işlemlerine başlanır. Bu kapsamda “mal varlığı araştırması” yapılır. Yapılan malvarlığı araştırmaları sonucunda adına trafik veya tapu sicil müdürlüklerinde araç ve/veya taşınmaz varlık tespit edilen yükümlüler hakkında, Kanun’un 84 ve 90’ıncı maddeleri uyarınca “satış

işlemleri”nin başlatılması zorunludur. Haczedilen menkul malların toplamda 93 gün içinde satış işlemlerinin başlatılması gerekirken, haczedilen gayrimenkullerin satışına başlanabilmesi için satış komisyonunun kurulması ve satış işlemlerinin bu komisyona havale edilmesi Kanun’un emredici hükmüdür.

Ancak yapılan mal varlığı araştırması sonucu, borçlunun mal varlığının olmadığı tespit veya haczedilen malların alacağı karşılayamayacağı kesin olarak anlaşılması halinde borçlu aciz halinde sayılır. Bu durumda bir “aciz vesikası” düzenlenerek borçlunun mali durumunun zamanaşımı süresi içinde devamlı takip edilmesi gerekmektedir.

Yapılan tüm bu işlemler neticesinde hala borçlu borcunu ödemiyor veya borçluya ulaşılamıyorsa artık idarenin yapması gereken, Kanun’un öngördüğü şekilde alacaklı amme idaresinin bulunduğu mahaldeki en büyük mülkiye memuru (illerde vali, ilçelerde kaymakam) tarafından “cumhuriyet savcılığına ihbar” yükümlülüğünü yerine getirmektir.

AATUHK kapsamında takip edilecek olan bütün alacaklar için ödeme emri düzenlemek zorunludur. Aksi takdirde ödeme emri ile istenmeyen ve kesinleşmeyen bir kamu alacağının ilgisinden cebri icra yolu ile tahsili hukuken mümkün olamayacaktır. Ödeme emrinin kesinleşmesi ile cebri icra işlemlerine başlanması için ise haciz varakasının düzenlenmesi gerekmektedir.

Bununla birlikte Kanun’da öngörülen satış işlemlerine zamanında başlanmaması ve komisyon kurulmaması halinde yapılan hacizler düşecektir. Haczin düşmesi ve zamanında kamu alacağının tahsil edilmemesi halinde ise idari, mali ve cezai yaptırımlar söz konusu olacaktır.

Yapılan incelemede, belediye tarafından sırasıyla yapılması gereken ve yukarıda ayrıntılı olarak belirtilen işlemlerden bazı alacaklar için ihbarname ve ödeme emri düzenlenerek tebliğ edildiği fakat ödeme emri üzerine hala ödeme yapılmayan alacaklar için süreçlerin işletilmediği, bu nedenle, önceki yıllardan devrederek gelen alacaklara ilişkin süreçlerin sağlıklı bir şekilde tam olarak takip edilmemesi sebebiyle gelir kaybına neden olduğu anlaşılmıştır.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve Belediye tarafından amme alacağı kapsamındaki kurum gelirlerine ilişkin takip ve tahsilat süreçlerinin etkin olarak işletilmesi hususunda gerekli işlemlerin tesis edileceği belirtilmiştir.

Bu itibarla, ilgili Müdürlükler arasında gerekli koordinasyon sağlanarak hukuki takibat başlatılmayan vadesi geçmiş alacaklar için zamanaşımı süreleri de dikkate alınarak tahsilat ve takip süreçlerinin hızlandırılması gerekmektedir.

BULGU 34: Bütçe Emanetleri Hesabında Kayıtlı Tutarların Mevzuatta Belirtilen Sıraya Göre Ödenmemesi

Kurumun muhasebe kayıtlarının incelenmesi sonucunda, nakit yetersizliğinden dolayı 320- Bütçe Emanetleri Hesabına kaydedilen bütçe giderlerinin ilgililere ödenmesi aşamasında 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen öncelik sırasına uyulmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kanun'un “Ödenemeyen giderler ve bütçeleştirilmiş borçlar” başlıklı 34’üncü maddesinde;

“Kamu idarelerinin nakit mevcudunun tüm ödemeleri karşılayamaması halinde giderler, muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödenir. Ancak, sırasıyla kanunları gereğince diğer kamu idarelerine ödenmesi gereken vergi, resim, harç, prim, fon kesintisi, pay ve benzeri tutarlara, tarifeyle bağlı ödemelere, ilama bağlı borçlara, ödenmemesi halinde gecikme cezası veya faiz gibi ek yük getirecek borçlara ve ödenmesi talep edilen emanet hesaplarındaki tutarlara öncelik verilir” denilmektedir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin 320-Bütçe Emanetleri Hesabına ilişkin işlemleri düzenleyen 249’uncu maddesinde de aynı kural tekrar edilerek, bütçe emanetlerine alınan tutarların Kanunda öncelik sırasıyla sayılan istisnalar dışında muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ilgililerine ödeneceği hükme bağlanmıştır.

Yapılan incelemede, 320-Bütçe Emanetleri Hesabından yapılan ödemelerin, yukarıdaki mevzuat hükümlerine aykırı olarak, mevzuatta yer alan öncelik sırasına göre yapılmadığı anlaşılmıştır. Kurumun Vergi Dairesine ve SGK ya borçları mevcut iken bunların ödenmediği, yine alacaklı şahıslara muhasebe kayıtlarına alınma sırasına göre ödenmediği görülmüştür.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve Belediyenin 320- Bütçe Emanetleri Hesabına kaydedilen bütçe giderlerinin ilgililere mevzuatında belirlenen öncelik sırasına uyulmak suretiyle ödenmesi hususunda gerekli hassasiyetin gösterileceği belirtilmiştir.

Bu itibarla, kamu kaynaklarının hukuka uygun bir şekilde kullanılmasını ve alacaklıların

olası bir hak kaybı yaşamamasını teminen nakit yetersizliği dolayısıyla ilgililerine ödenemeyen ve bütçe emanetlerine alınan tutarların 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen öncelik sırasına göre ödenmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

BULGU 35: Yevmiye Defterinde Boş Yevmiye Bırakılması ve Geçmişe Yönelik Kayıt Yapılması

Yevmiye defterinde boş yevmiye kayıtları olduğu ve geçmişe yönelik işlem tesis edildiği görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Hesap verme sorumluluğu" başlıklı 8'inci maddesinde, her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesinden, kullanılmasından, muhasebeleştirilmesinden, raporlanmasından ve kötüye kullanılmaması için gerekli önlemlerin alınmasından sorumlu olduğu ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorunda olduğu ifadelerine yer verilmiştir.

Mezkûr Kanun'un "Muhasebe hizmeti ve muhasebe yetkilisinin yetki ve sorumlulukları" başlıklı 61'inci maddesinde, muhasebe yetkilisinin, hizmetlerin yapılmasından ve muhasebe kayıtlarının usulüne uygun, saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasından sorumlu olduğu, işlemlerine ilişkin defter, kayıt ve belgeleri muhafaza ederek denetime hazır bulunduracakları hüküm altına alınmıştır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun "Kişisel sorumluluk ve zarar" başlıklı 12'nci maddesinde, Devlet memurlarının, görevlerini dikkat ve itina ile yerine getirmek ve kendilerine teslim edilen Devlet malını korumak ve her an hizmete hazır halde bulundurmak için gerekli tedbirleri almak zorunda olduğu ifade edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin "Yevmiye sistemi, muhasebeleştirme belgeleri ve açılış kayıtları" başlıklı 43'üncü maddesinde, muhasebe işlemlerinin, yevmiye tarihi ve numara sırasına göre maddeler halinde önce yevmiye defterine günlük olarak kaydedileceği, buradan usulüne göre büyük defter ve yardımcı defterlere sistemli bir şekilde dağıtılacağı, muhasebeleştirme belgelerinin yevmiye tarih ve numarası sütunlarına, gerçekleşen işlemlerin kayda geçirildikleri tarih ile hesap döneminin başında (1)'den başlayıp, hesap döneminin sonuna kadar devam eden birer numara verileceği, gerek yevmiye defteri ve gerekse büyük defter ve yardımcı defter kayıtlarında bu yevmiye numaralarının esas alınacağı,

mali yılın başındaki ilk yevmiye kaydının, bir önceki hesap döneminden devreden hesaplar için açılış bilançosu düzenleneceği, açılış bilançosuna dayanılarak, açılış yevmiyesinin kayıtlarını sağlamak üzere bilançodaki tutarların düzenlenecek (1) yevmiye numaralı muhasebe işlem fişiyle ilgili hesaplara borç ve alacak kaydedileceği hükmüne yer verilmiştir.

Belirtilen Yönetmelik'in "Kullanılacak defterler ve kayıt düzeni" başlıklı 44'üncü maddesinde, yevmiye defterinin, kayda geçirilmesi gereken işlemlerin yevmiye tarih ve numarasıyla ve maddeler halinde düzenli olarak yazıldığı müteselsil sıra numaralı defter olduğu bildirilmiştir.

Öte yandan, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Kayıt düzeni ve kayıt düzeltmesi" başlıklı 18'inci maddesinde ise, kamu idarelerinin muhasebe birimlerinin, muhasebe işlemlerini, gerçekleşme sırasına göre düzenli bir şekilde hesap dönemi başında 1'den başlamak üzere hesap döneminin sonuna kadar numaralandırarak kaydedecekleri, muhasebe kayıtlarının ancak yeni bir muhasebe kaydı ile düzeltileceği, muhasebe belgesinde de düzeltme işleminin gerekçesine yer verileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, 13 adet yevmiye numarasının boş bırakılarak muhasebe kaydına devam edildiği, 2024 yılında toplam 2171 yevmiye kaydı yapıldığı fakat 1166 adet yevmiye numarası için geriye dönük kayıt yapıldığı tespit edilmiştir.

Görüldüğü üzere geriye dönük işlem tesis edilen yevmiye kayıtları 2024 yılında yapılan toplam kaydın %53,71'ine ulaşmıştır. Yevmiye defterinde boş yevmiye numaraları bırakılabilmesi ve geçmişe dönük kayıt yapılabilmesi muhasebe sisteminde kural dışı işlemlerin yapılabilmesine imkân vermektedir.

5018 sayılı Kanun'da muhasebe yetkililerinin Sayıştay'a karşı hesap verme sorumluluklarını düzenleyen açık bir hüküm bulunmamakla birlikte, Kanunun 61'inci maddesinde defter, kayıt ve belgelerin usulüne uygun olarak tutulmasından, muhafaza edilmesinden ve denetim için hazır bulundurulmasından muhasebe yetkililerinin sorumlu oldukları, 8'inci maddesinde de her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların, kaynakların muhasebeleştirilmesinden ve raporlanmasından sorumlu oldukları ve yetkili kılınmış mercilere hesap vermek zorunda oldukları belirtilmiştir.

Ayrıca, devlet memurlarının görevlerini dikkat ve itina ile yerine getirmek zorunda olduğu açıktır.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve Belediyeye ait Yevmiye defterinde boş yevmiye kayıtları bırakılmaması ve geçmişe yönelik işlem tesis edilmemesi için gerekli hassasiyetin gösterileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak, İdarenin yevmiye kayıtlarını tarihlerin ve numaraların müteselsil olarak numaralandırarak düzenlemesi ve muhasebe kayıtlarındaki hataların sadece yeni muhasebe kayıtlarıyla düzeltilmesi, kullanılan muhasebe sisteminin gözden geçirilerek boş yevmiye kaydı bırakılmasını ve geçmişe dönük kayıt yapılmasını engelleyecek şekilde yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.

BULGU 36: Su Abonelik Güvence Bedellerinin Türkiye İstatistik Kurumu Tarafından Açıklanan Tüketici Fiyat Endeksine Göre Güncellenmemesi

İdare tarafından tahsil edilen güvence bedellerinin, ilgili düzenleme tarihi olan 09.08.2022 tarihinden itibaren Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) tablosunda yer alan aylık değişim oranlarına göre güncellenmediği tespit edilmiştir.

03.04.2012 tarih ve 28253 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Belediye Su ve Kanalizasyon Hizmetlerinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik’in 5’inci maddesinin birinci fıkrasına, 09.08.2022 tarih ve 31918 sayılı Belediye Su ve Kanalizasyon Hizmetlerinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik’te Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik’in 1’inci maddesi ile eklenen (k) bendinde; abonenin güvence bedelinin iadesinde; su ve atık su hizmetlerinin verildiği yerdeki son endeks okuma bilgileri aboneye bildirildikten sonra, nakit tahsil edilen güvence bedelinin Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan TÜFE tablosundaki aylık değişim oranları esas alınmak suretiyle iadenin yapılacağı ay itibarıyla güncelleneceği, abonenin güncelleme yapılmasını takiben, belediye ve bağlı kuruluşlarına olan abonelik sözleşmesine ilişkin tüm borçlarının ödenmesinden sonra varsa güncellenmiş güvence bedelinin bakiyesinin sözleşmenin sona erme tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde abonenin talep ettiği ödeme şekline göre iade edileceği ifade edilmiştir.

Anılan mevzuat hükmü doğrultusunda belediye ve bağlı kuruluşlarının; nakit olarak tahsil etmiş oldukları güvence bedellerini, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan TÜFE tablosundaki aylık değişim oranlarını esas almak suretiyle iadenin yapılacağı ay itibarıyla güncellemesi ve abonenin güncellenmenin yapılmasını takiben idareye olan abonelik

sözleşmesine ilişkin tüm borçlarını ödemesinden sonra 15 gün içerisinde iade işlemini gerçekleştirmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, İdarenin abonelik sözleşmesinden alınan güvence bedellerini güncellemediği tespit edilmiştir.

Oysaki yukarıda açıklanan Yönetmelik’e 09.08.2022 tarihinde eklenen hükümle birlikte abonelerden alınan güvence bedellerinin nasıl güncelleneceği kurumların inisiyatifinden çıkarılmış ve Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan TÜFE tablosundaki aylık değişim oranlarının esas alınması suretiyle güncelleneceği ifade edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve söz konusu güvence bedellerinin Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan TÜFE tablosundaki aylık değişim oranlarının esas alınması suretiyle güncelleneceği ve iadelerinin de güncellenmiş tutarların esas alınarak yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, Belediye tarafından su aboneliklerine ilişkin tahsil edilen güvence bedelinin iadesi yapılırken Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan TÜFE tablosundaki aylık değişim oranlarının esas alınması gerekmektedir.

BULGU 37: Kamu İdareleri Payları Hesabının Kullanılmaması

İdare tarafından, Ahiler Kalkınma Ajansına aktarılması gereken katılım paylarının 363-Kamu İdareleri Payları Hesabında izlenmeksizin doğrudan gider kaydedildiği tespit edilmiştir.

5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Hizmetlerine İlişkin Kanun’un “Gelirler ve yönetilecek fonlar” başlıklı 19’uncu maddesinin d bendinde; İl özel idareleri için bir önceki yıl gerçekleşen bütçe gelirleri üzerinden, tahsisi mahiyetteki gelirler ile genel ve özel bütçeli kuruluşlardan alınan yardım kalemleri hariç tutulmak üzere, cari yıl bütçesinden yüzde %1 oranında aktarılacak pay ajansın gelirleri arasında sayılmıştır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin 363 Kamu İdare Payları Hesabı ile ilgili 276 ve 277’nci maddelerinde; hesabın bütçe geliri olarak nakden veya mahsuben tahsil edilip, özel kanunları gereğince diğer kurumlara aktarılmak üzere hesaplanan tutarların izlenmesi için kullanılacağı, bütçe geliri olarak tahsil edilip özel kanunları gereğince diğer kurumlara aktarılmak üzere hesaplanan tutarlar bir taraftan bu hesaba alacak yazılırken 630 Giderler Hesabına borç yazılacağı, kayıtlı tutarlardan nakden veya mahsuben ödenen tutarların ise bu hesaba borç ve ilgili hesaplara alacak kaydedileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede, 2024 yılında Ahiler Kalkınma Ajansına pay aktarıldığı fakat aktarılan bu payın 363-Kamu İdareleri Payları Hesabına kaydedilmeden doğrudan 630-Giderler Hesabına kaydedilerek giderleştirildiği tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve ilgili kalkınma ajansına aktarılan/aktarılacak kanuni payların 363-Kamu İdareleri Payları Hesabında izlenmeye başlanacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak yukarıda belirtildiği üzere, Kamu idaresi tarafından söz konusu ilgili payların izlenmesi için 363-Kamu İdareleri Payları Hesabının kullanılması sağlanmalıdır.

BULGU 38: Dolmuş ve Ticari Taksi Plakalarının İhalesiz Olarak Kullanılması

Çiçekdağı Belediyesi sınırları içerisinde faaliyet gösteren toplu taşıma ve ticari taksi plakalarının 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine aykırı olarak ihalesiz ve süresiz bir şekilde verildiği görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin yetkileri ve imtiyazları" başlıklı 15'inci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde toplu taşıma yapmak, bu amaçla otobüs, deniz ve su ulaşım araçları, tünel, raylı sistem dâhil her türlü toplu taşıma sistemlerini kurmak, kurdurmak, işletmek ve işlettirmek; (p) bendinde ise kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettirmek veya kiraya vermek belediyelerin yetki ve imtiyazları arasında sayılmıştır.

Anılan Kanun maddesinin 5'inci fıkrası ile Belediyelerin, toplu taşıma hizmetlerini Danıştay'ın görüşü ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının kararıyla süresi kırk dokuz yılı geçmemek üzere imtiyaz yoluyla devredebileceği; toplu taşıma hizmetlerini imtiyaz veya tekel oluşturmayacak şekilde ruhsat vermek suretiyle yerine getirebileceği gibi toplu taşıma hatlarını kiraya verme veya 67'nci maddedeki esaslara göre hizmet satın alma yoluyla yerine getirebilmesine imkân tanınmıştır.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 1'inci maddesinde; belediyelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işlerinin ancak bu Kanun hükümlerine göre yapılabileceği, "Kiralarda sözleşme süresi" başlıklı 64'üncü maddesinde; belirli istisnalar haricinde, kiraya verilecek taşınmazların kira

süresinin on yıldan çok olamayacağı ve taşınmazların üçüncü kişilere kiralanması işlemlerinin ise aynı Kanun'un 35'inci maddesinde sayılan ihale usulleri çerçevesinde yürütülmesi gerektiği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un yayımlandığı 13.07.2005 tarihine kadar belediyeler, minibüslerin işletilmesi konusunda hak sahibi değillerdi. Yine benzer şekilde belediyeler söz konusu tarihe kadar ticari taksilerin işletilmesi konusunda hak sahibi olmayıp bu tarihten önce ticari taksi plakaları, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 12'nci maddesi ve bu maddeye dayanılarak yayımlanan 86/10553 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Ticari Plakaların Verilmesinde Uyulacak Usul ve Esaslar Hakkında Karara göre verilmekteydi. Bu nedenle söz konusu tarihten sonra alınan İl Trafik Komisyon Kararları yetki yönüyle geçersizdir.

Emsal nitelikteki Danıştay kararlarında; toplu taşıma hizmetlerinin belediyelerin yetkisinde olduğu, belediyelerin toplu taşıma hizmetini bizzat yapabileceği gibi bu hizmeti üçüncü kişilere ihale yöntemi ile belirli bir süre dâhilinde yaptırabileceği, toplu taşıma hizmetlerinin ihalesiz ve süresiz olarak üçüncü kişilere verilemeyeceği İl Trafik Komisyonu tarafından verilen hatların kazanılmış hak oluşturmayacağı belirtilmiştir. (Danıştay 13. Dairesinin E:2015/985, K:2015/3164 numaralı Kararı, Danıştay 13. Dairesinin E:2014/384, K:2014/1950 Kararı, Danıştay 13. Dairesinin E:2011/1134, K:2012/2226 Kararı, Danıştay 13. Dairesinin E:2014/1735, K:2014/2859 Kararı; Danıştay 13. Dairesi E: 201/899, K: 2018/1427 sayılı Kararı)

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerinden kamu hizmeti niteliğinde olan toplu taşıma hizmetlerini yapma yetki ve imtiyazının belediyelerde olduğu çok açık bir şekilde anlaşılmaktadır. Belediyeler bu yetkilerini toplu taşıma hizmetlerini bizzat kendileri yapmak suretiyle kullanabileceği gibi, kendileri kullanmadıklarında kanunlarda belirtilen yöntemlerle üçüncü kişilere söz konusu hizmetleri gördürülebilecektir. Üçüncü kişilerin belirlenmesi ise, 2886 sayılı Kanun gereğince, rekabete açık, saydamlığı sağlanmış, süresi belirli ihaleler yoluyla yapılması gerekmektedir. Belediye meclisince hizmetin üçüncü kişilere gördürülmesi yönünde karar verilmesi halinde, karardaki yönteme göre (kira, ruhsat, imtiyaz vb.) ve bu kararda verilen yetkiye dayanılarak ihale işlemleri yetkili kişi ve kurullarca yerine getirilecektir. Bu çerçevede toplu ulaşım ve yolcu taşımaya ilişkin hizmetler bakımından görevli ve yetkili olan belediyenin, bu hizmetlerin üçüncü kişilere gördürülmesini ihale yapılmaksızın doğrudan meclis, encümen veya belediye başkanı kararıyla yapması veya kendisine ait imtiyazı süre belirtilmeksizin

devrederek gerçekleştirmesi ya da ihaleyle olsa dahi süresiz satış şeklinde işlem yapması mümkün değildir.

Bir diğer ifadeyle toplu taşıma hizmetlerinin imtiyaz, kiralama veya ruhsat verilmesi usullerinden biri ile üçüncü kişilere ihale yoluyla gördürülmesi mümkündür. Her üç yöntem bakımından da bu hizmetin üçüncü kişilere gördürülmesinde mutlak olarak belirli bir sürenin öngörülmüş olması zorunludur. Toplu taşıma hizmetlerinin yukarıda belirtilen usuller dışında bir usul ile yapılması mümkün değildir. Kanun'da öngörülen sürelerden daha uzun bir sürenin öngörülmesi ya da hiçbir şekilde süre öngörülmemesi durumlarında bu durumun hukuka aykırılık oluşturacağı kuşkusuzdur.

Yapılan incelemede, Belediyesi sınırları içerisinde faaliyet gösteren toplu taşıma hizmetinin 21.11.1996 tarihli olağanüstü meclis kararı ile şahıslara (40 kişi) ruhsat verilerek gördürüldüğü, herhangi bir karar olmadan 12 ticari taksi plakası verildiği, 13.07.2005 tarihinden itibaren belediyelerin minibüs ve ticari taksi işletilmesi konusunda hak sahibi olmasıyla birlikte söz konusu tarihten günümüze kadar herhangi bir ihale yapılmadığı, minibüs ve ticari taksilere ilişkin ruhsat işlemlerinin 13.07.2005 tarihinden sonra 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu kapsamında gerçekleştirilmesi gerekirken hatalı uygulamanın düzeltilmesine ilişkin bir çalışma yapılmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan denetim tespiti üzerine, İdare tarafından; bulgu konusu hususa iştirak edilmiş ve Belediyesi sınırları içerisinde faaliyet gösteren ticari taksi ve dolmuş plakalarının 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre ihale ile ve süreli olarak verilmesi için gerekli çalışmaların başlatılacağı belirtilmiştir.

Sonuç olarak, Çiçekdağı Belediyesinin toplu taşıma hizmeti ve ticari taksilere ilişkin Kanunla kendisine verilen haklarını 2886 sayılı Kanun çerçevesinde rekabetin ve saydamlığın sağlandığı bir ihale ile süreli olarak kiraya vermesi; toplu taşıma hizmetine münhasır olarak ruhsat verilmesi yönteminin seçilmesi durumunda buna ilişkin işlemlerin de yine 2886 sayılı Kanun çerçevesinde yürütülmesi; bu hizmetin imtiyaz yoluyla devredilmesi yönteminin seçilmesi durumunda ise Danıştay'ın görüşü ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının kararına göre işlem tesis ettirilmesi gerekmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>